ION SOARE

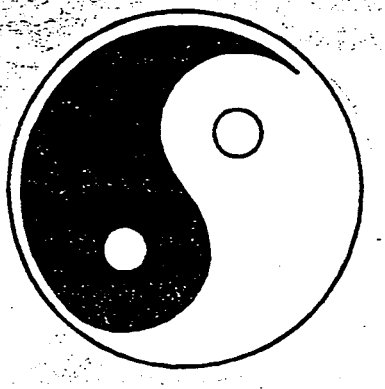

UN SCRIITOR AL PARADOXURILOR

FLORENTIN SMARANDACHE

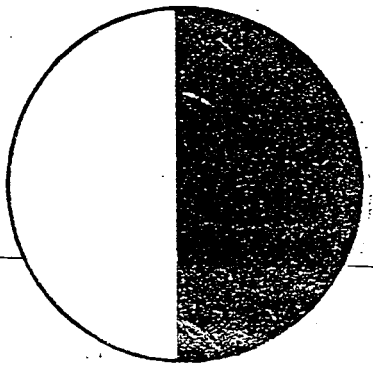

Editura ALMAROM
Râmnicu Vâlcea, 1994

FLORENTIN SMARANDACHE. Autoportret.

ION SOARE

UN SCRIITOR AL PARADOXURILOR -

FLORENTIN SMARANDACHE

- Monografie -

Editura ALMAROM
Rm. Vâlcea, 1994

Consilier editorial:
SILVIAN MARINESCU

Coperta : Carmen CALPANU

ION SOARE

Tehnoredactare computerizată:
INTERGRAPH
Tel. 050 / 71 62 21.

RAȚIUNI PENTRU O MONOGRAFIE
FLORENTIN SMARANDACHE

Vă veți întreba, poate: de ce este nevoie de o "expunere de motive"? Simplu! Pentru a răspunde acelora care îl tratează încă pe Florentin Smarandache cu o nuanță condescendentă întâlnită de regulă în comportarea adulților față de "copiii-minune". În astfel de cazuri se observă un fel de superioritate afișată de maturi care, mărturisit sau nu, au în vedere "experiența" lor de viață în comparație cu îndrăzneala juvenilă a celui care li se opune, prin talent, muncă și rezultate ieșite din obișnuit.

Am citit și am auzit nu o dată despre Florentin Smarandache aprecieri de felul acesta: "este un om fără biografie", "nu are biografie", "e mult prea tânăr pentru a fi sărbătorit", "aniversările se fac după 50 ani" etc.

Credem că este cazul să fie lăsate la o parte prejudecățile și omenești orgolii și să i se dea Cezarului ceea ce se cuvine. Cine va citi **sine ira et studio** *biografia vâlceanului din ... Arizona, chiar și numai schițată ca în cartea de față, se va convinge ușor că acesta a trăit în 40 ani cât alții în...*

Indiscutabil, "aripile crescute înăuntru" ale lui Florentin Smarandache s-au zbătut cu forță și intensitate rar întâlnite, în mediul elevat al gândirii și simțirii creatoare. Consecințele au fost pe măsură: o operă pe care puțini au realizat-o de-a lungul unei vieți întregi și când spunem aceasta nu avem în vedere doar criteriul cantitativ.

Cu o expresie saint-beuve-iană, impusă de "filiera" Călinescu, omul Smarandache este cel puțin la fel de interesant și de original ca opera sa, fiecare stând sub semnul paradoxului. Exemplele sunt prea multe, ca să nu fie considerat această afirmație ca un risc, o gratuitate, o găselniță sau o amabilitate: autorul "Funcției Smarandache" a absolvit facultatea ca șef de promoție, dar după 6 ani era șomer!; își iubește cu ardoare ținutul natal și patria, dar le părăsește fără gânduri de întoarcere; poet de talent, în loc să fie cunoscut și apreciat de toți, mulți îl ignoră sau îl tratează cu nepăsare și indiferență; "în timp ce revistele îl denigrau, el își cerea scuze"; ani de-a rândul, el a fost cunoscut (și apreciat!) mai mult peste hotare decât în țară etc. Nu sunt acestea "paradoxurile noastre de toate zilele?", cum se exprima poetul Ovidiu Florentin într-unul din manifestele sale?

Paradoxurile vieții l-au zămislit pe scriitorul paradoxist Florentin Smarandache.

Și, culme a paradoxurilor, el a ieșit nu o dată din chingile - mult prea strâmte pentru un artist adevărat și un spirit elevat - ale mișcării paradoxiste care și-l revendică de la întemeiere ca pe cel mai de frunte reprezentant al său.

Autorul

"NEBUNUL" și SECURIȘTII

- Schiță de portret paradoxistă -

Se spune că primul impuls este întotdeauna cel adevărat, de aceea nu trebuie să-l urmezi!

Prima impresie este întotdeauna cea adevărată? Nu, ci numai uneori. Poate fi vorba de o imagine impresionistă, mai ales când impresarul este în același timp scenaristul și regizorul propriului **shaw-man**.

Cu vreo zece ani în urmă și cu o veșnicie înainte, OMUL-PARADOX și-a făcut apar(adox)iția la instituția noastră, veche prin definiție, dar mereu nouă prin destinație.

Pământean din Bălcești Vâlcii, omul părea venit de pe o altă planetă, așa cum a-părea, timid și neajutorat. Strălucirea ochilor negri-țigănoși, dată de focul dinapoia lor, era întunecată de o umbră de suspiciune, pe care am observat-o imediat, însă am înțeles-o după un deceniu.

Bănuitorul vizitator a manifestat o mare încredere în noi, ca un copil în primii ani de viață sau ca un înțelept bătrân cu puțin înainte de Plecare, și ne-a oferit un mare număr de cărți, manuscrise și, îndeosebi, scrisori. "Aș vrea să se păstreze la dumneavoastră... dacă veți considera că au vreo valoare..." - a murmurat el sau poate doar ni s-a părut.

După plecarea misteriosului risipitor-donator, am aruncat o primă privire prin hârtiile lăsate de el: nu aveau valoare, fiindcă erau neprețuite: scrisori de la Eugène Ionesco și de la alte personalități culturale și științifice ale mapamondului, volume de versuri scrise într-un stil puțin cunoscut și uzitat, exerciții și probleme de matematică semănând cu niște trepte originale spre vârful previzibil al unei mici piramide.

La a doua privire am avut impresia că m-am aflat în fața unui "homo universalis"; manuscrisele și lucrările tipărite donate nu erau sărace cantitativ, dar calitativ îmbogățiseră biblioteca și arhivele literare. Diversitatea preocupărilor, reieșind din tipărituri, manuscrise și corespondență, dovedeau o mare mobilitate a imaginației și te duceau cu gândul la un "esprit encyclopedique". Autorul - posesorul lor plecase, însă din versuri ciudate și antinomice, cu sensuri bogate depistate în non-sensuri, se contura imaginea unui poet autentic și a unei personalități originale.

Din puținele cuvinte schimbate, precum și din documentele lăsate, am înțeles că poetul-matematician profesase până de curând în Maroc. Numai până atunci a durat "mandatul" său, căci după aceea i s-a retras

"creditul". Din spusele sale ulterioare, rezultă că această neîncredere a "băieților" s-ar fi datorat unor bănuieli, alimentate de zvonuri "prietenești" cum că profesorul intenționa să rămână peste hotare. Urmarea? Pentru a-l păstra mai aproape de glia strămoșească, autoritățile i-au interzis să mai plece peste granită și, ca să-i menajeze intelectul, i-au refuzat și ocuparea unei catedre de matematică în țară.

"Știu eu... sau bănuiesc că dumneavoastră m-ați pus bine!" - ne-a reproșat "suspectul" la următoarea vizită pe care ne-a făcut-o. Numai atât ne-a spus, pentru că, deși om întreg, FLORENTIN SMARANDACHE s-a născut fără glandele răutății și răzbunării.

Aceste "mici atenții" ale unora nu l-au împiedicat să-și urmeze destinul. Aflată la un pas de "colivie", privighetoarea a continuat să cânte, cerându-și uneori scuze de la cei care o alungau, o huiduiau sau, în cel mai bun caz, o tratau cu indiferență și cu o inferioară... superioritate.

Întrucât își iubea prea mult țara, în 1989 (cu câteva luni înainte de revoluție) a părăsit-o, ajungând în Turcia. După aproape doi ani, a emigrat și de aici, stabilindu-se la Phoenix, în Arizona (SUA), unde, cu perseverența, conștiinciozitatea și seriozitatea ce-i sunt caracteristice va începe să-și pregătească doctoratul în științe matematice, la Universitatea de Stat din Arizona.

Peste decenii, Florentin Smarandache repetă cazul lui Ioan Barbu, un alt român care a excelat deopotrivă în știință - matematicile și în literatură.

Colaborator la numeroase publicații de matematică, autor al unor cărți în domeniu, printre care "Problèmes" avec et sans... problèmes" (Fès-Maroc, 1982), el este cunoscut în străinătate ca matematician, în calitate de descoperitor al funcției care îi poartă numele: "Funcția Smarandache" - o noutate în sfera teoriei numerelor.

După propria mărturisire a lui F.S. (v. "Autobiografia" la volumul "Legi de compoziție internă"), începuturile sale stau sub semnul creației soresciene. Ulterior el evoluează în direcția mișcării paradoxiste, al cărei întemeietor este.

Poetul a fost inclus în culegerea de poezie franceză CRISTAL (1990-1991), editată de Asociația "Poésie Vivante en Pays Voconce" (al cărei președinte este Chris Bernard, cunoscutul poet, ilustrator, scriitor, conferențiar universitar etc.) și a primit diferite premii internaționale

Perioada de după 1990 este deosebit de fecundă pentru proaspătul "american", care își va continua activitatea literară scriind **Nonpoems**

(Phoenix-Chicago - 1990), **Dark Snow** (Phoenix - Chicago. 1992), **Circles of Light** (Phoenix-Cicago. 1992), **America - paradisul diavolului. Jurnal de emigrant**(Craiova, 1992), **Sans moi, que deviendra la poésie?** (Quebec, 1993), **Nonroman** (Craiova, 1993), **Le paradoxism - un nouveau mouvement** (Bergerac, 1992), **Clopotul tăcerii** - poeme haiku, etc. , la care se adaugă mai multe culegeri de matematică.

În prezent dramaturgul paradoxist Florentin Smarandache este jucat în orașele mari din Rusia-Smolensk, Moscova, Saint Petersburg ș.a.). Pentru anvergura aripilor sale spirituale în general și literare în special, chiar și America a devenit prea mică!

În vara acestui an (luna iulie) "fiul risipitor-rătăcitor" a revenit pentru puțin timp în județul său natal. Cu această ocazie, râmnicenii i-au organizat un medalion literar, în care chiar și cei mai reținuți dintre confrații săi vâlceni l-au elogiat și i-au recunoscut meritele literare și științifice. Așa cum afirmam atunci, "Florentin Smarandache a intrat învingător pe poarta din față a culturii și a recunoașterii românești și mondiale".

Direcția în care va evolua cel mai cunoscut oltean din Bălcești Vâlcii este greu previzibilă. Energia sa vulcanică, spiritul iscoditor în căutare permanentă de ceva nou și imaginația debordantă ne dau, însă, garanția că Florentin Smarandache nu se va opri aici, că nu a ajuns încă la vârful piramidei pe care și-o construiește zi de zi cu o rigoare matematică, talent și perseverență puțin obișnuite, de faraon reîncarnat pe malurile Oltului.

L-am ascultat vorbind și i-am urmărit gesturile - deformare profesională de "dascăl" umanist ("De polițist!"- ar replica F.S., mai mult în glumă și cu un ecou aproape stins, de ranchiună veche, nedrept sau cvasi-politică).

La despărțire i-am dăruit o carte scrisă de subsemnatul, cu următoarea dedicație: "Nebunului de SMARANDACHE, de la un securist," căci în perioada persecuțiilor, "frumosul nebun" al marelui sat oltean vedea securiști și acolo unde nu erau.

Florentin Smarandache face parte, indiscutabil, din acea parte valoroasă a diasporei românești care a dat lumii și țării pe Mircea Eliade, Eugène Ionesco, Emil Cioran, G. Uscătescu ș.a.

Îi urăm, cu cuvintele bardului: "Apuce înainte și meargă cât mai sus!".

I. PARADOXALUL DRUM

Născut la 10 decembrie 1954 în Bălcești Vâlcii, una din comunele vechi ale României, Florentin Smarandache și-a petrecut copilăria în localitatea natală, unde a urmat și primele clase elementare.

După terminarea liceului, a audiat cursurile Facultății de Matematică a Universității din Craiova, pe care a absolvit-o, ca șef de promoție, în anul 1979, funcționând apoi ca analist-programator la I.U.G. Craiova.

În 1980, împreună cu un grup de scriitori, a întemeiat Mișcarea Literară Paradoxistă devenind, în scurt timp, liderul incontestabil al mișcării. A publicat câteva manifeste paradoxiste (vezi, de ex. "Manifestul american", 1990, în **Non-Poems**.

Debutul său literar s-a produs în anul 1979 cu poemul "Cifrele au început să vibreze", publicat în revista NĂZUINȚE.

Între 1981-1982 a profesat la liceul din Bălcești, dovedind reale calități pedagogice.

Timp de doi ani (1982-1984) a fost profesor de matematică la liceul "Sidi el Hassan Lyoussi" din Sefrou Maroc, ca trimis al statului român. În anul școlar 1984/1985 a funcționat la catedra de matematică a Liceului "N.Bălcescu" din Craiova, iar în anul următor - profesor la Școala Generală din Drăgotești - Dolj.

Fiind bănuit și urmărit de Securitate în urma unor denunțuri, pentru intenții de fugă peste hotare și atitudine dușmănoasă față de regimul comunist, în anul 1986 a rămas fără serviciu. Șomer până în 1988, în această perioadă își va câștiga cele necesare vieții meditând elevi sau efectuând traduceri din limba franceză în limba română.

Interzicându-i-se participarea la congrese naționale și internaționale, înscrierea la doctorat și chiar ocuparea unor funcții în profesie, Florentin Smarandache va sfârși prin a fugi în Turcia, prin Bulgaria. Aici va îndura toate lipsurile și mizeriile de care aveau parte emigranții. Așa cum reiese din jurnalul scris cu această ocazie, la început a îndeplinit aici diferite munci manuale: zugrav, tinichigiu, hamal etc, reușind, în cele din urmă, să găsească de lucru ca profesor de limba franceză.

După aproape doi ani de lagăr izbutește să ajungă în Statele Unite (Arizona) - visul lui dintotdeauna. Și aici, la început a trebuit să presteze

munci grele, total nepotrivite cu pregătirea sa: spălător de vase, încărcător -descărcător de vagoane etc.

Ajuns, în cele din urmă, profesor, se înscrie pentru doctorat la Universitatea de Stat din Tempe-Arizona, coordonator al tezei sale de doctorat fiind profesorul Bremner.

În prezent lucrează ca inginer cercetător la corporația de computere Honeywell, în Phoenix, statul Arizona, unde între timp, și-a adus și familia - soția și cei doi băieți.

II. AFILIERI

- Membru al societății "The Poetry Society" din New York-America;
- Membru al "Uniunii Scriitorilor Români", București;
- Membru în "The International Poets Academy" din Madras, India;
- Membru de onoare al societății "Les Amis de la Poésie" din Bergerac-Franța;
- Membru al Asocieției "La Licorne" din Besançon - Franța;
- Membru în "The Academie Francophone" din Paris-Franța;
- Membru al "Societății Române de Haiku", București;
- Membru în "The Academy of American Poets", New York-America;
- Membru în "Modern Languages Association", New-York - America;
- Aderent la "Centre d'Études et de Recherches Poetiques "Aquitaines" din Bordeaux - Franța;
- Vicepreședinte activ al "The International Writers and Artist Association" din Bluffton, OH, USA;
- Membru în "The World Union of Free Romanians" (organizație anticomunistă), Londra-Anglia;
- Membru în "The Free Romanian Writer Association", Paris-Franța;
- Membru în "World Academy of Arts and Culture", CA, USA;
- Membru în "Liga Culturală OLTENIA", Craiova-România;
- Membru în "The East and West Literary Foundation", San-Francisco-USA;
- Membru al societății "Mihai Eminescu" din Sydney, Australia;
- Membru în consiliul directorilor din "The World Poetry Research Institute" - World Poets Club, Yulrang Dong, Choeng Yu, Republica Korea;
- Membru în INPROM, București, România;
- Membru în "The Literary Network" (Anti-Censorship, New York);

- Membru în "World Poetry Society", Madras -India;
- Membru de onoare în "International Biographical central". Cambridge-Anglia.

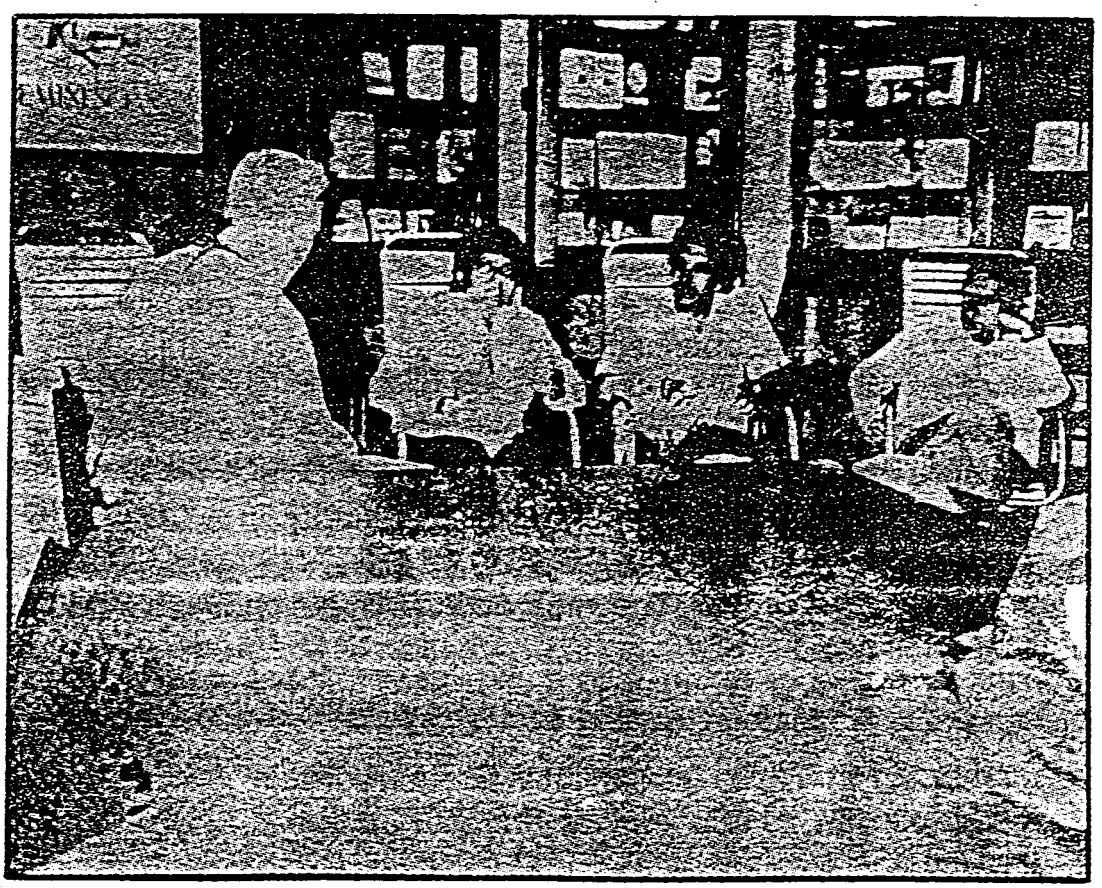

III. FLORENTIN SMARANDACHE

AUTOBIOGRAFIE *

Ovidiu Florentin Smarandache a văzut pentru prima oară lumina zilei noaptea (de 2 spre 3 octombrie 1954) în Craiova, din creierul meu. Dar el a fost conceput mult itmp, după lungi căutări în suflet.

Nu are mamă, taică-său făcându-l din flori.

De profesie, Ovidiu Florentin este visător și-și practică meseria cu ochii deschiși. Iubește atât de mult literatura, încât este în disensiune cu toată lumea. Și moare, de câte ori are câte un marasm, dar renaște singur din propria-i poezie.

Este tăcut din fire, vorbind toată ziua cu ziarele, revistele, cărțile...

Pe cap poartă o coroană plină de gânduri și umblă veșnic neras, din dorința de a nu avea barbă.

Îi place mult să scrie și de aceea scrie puțin, poemele-i fiind făcute după chipul și asemănarea lui.

La început el urmează grădinița lui Geo Dumitrescu; după ce primește de câteva ori botezul cuvântului, întrerupe studiile, urmându-și stagiatura prin alte reviste. În timp ce acestea îl denigrau, el își cerea scuze. Totuși, poeziile sale încep să explodeze prin reviste: "Luceafărul, "Flacăra", "Orizont" etc.

Întâlnirea, în cadrul cenaclului, cu Nea Mărin (Sorescu) i-a devenit tulburătoare (pardon, hotărâtoare!)...

Pentru el, drumul cel mai scurt dintre două puncte este versul...

Ovidiu Florentin este considerat fratele oricui.

Locuind în același trup, semănăm mult unul cu celălalt, iar împreună suntem o unitate a contrariilor, dar El este OF-ul meu!

---

* Prefață la volumul LEGI DE COMPOZIȚIE INTERNĂ. Poeme cu... probleme!", Ed. "El Kitab, Fès-Maroc, 1982, republicat sub titlul EXIST ÎMPOTRIVA MEA, Târgoviște, 1994.

OPERA LITERARĂ

I. LISTA BIBLIOGRAFICĂ

A. POEZIA

• **Formule pentru spirit**, versuri, Ed. "Litera", București, 1981; traducere în limba franceză de către Chantal Signoret de la Universitatea din Provence (Franța): **Formules pour l'esprit**, Ed. "Express", Fes-Maroc, 1983, cu o prefață de Ion Pachia Tatomirescu.

• **Culegere de exerciții poetice**, Editura "El Kitab", Fes-Maroc, 1982.

Sentimente fabricate în laborator, poezii, Editura "El Kitab", Fes-Maroc, 1982; traducere în limba franceză de Traian Nica: **Sentiments fabriques** en laboratoire, Editions Artistique, Fès-Maroc, 1984.

• **Legi de compoziție internă. Poeme cu... probleme!**, Editura "El Kitab", Fès-Maroc, 1982; republicat sub titlul "Exist împotriva mea", Editura "Macarie", Târgoviște, 1984.

• **Le sens du non-sens**, Editions Artistiques, Fes-Maroc, 1983 (prima ediție) și 1984 - ediția a II-a (non-poeme).

• **Anti-chambres et Anti-poesies**, ou Bizarreries, Editura "El Kitab", Fès-Maroc, 1984 (antipoeme).

Ediția a II-a: Antichambres (Antipoésies/Bizarreries, editeur - Claude Le Roy, Internoréal, Caen-France, 1989.

O parte din acestea au fost traduse în portugheză, sub titlul Fanatico, de către Teresinka Pereira; desen de Xico, International Writers and Artists Association, Moorhead University, MN, USA, 1989.

• **Nonpoems**, Xiguan Publishing House, Phoenix-Chicago, 1990 și 1991.

• **Inventario del general malo**, Moorhead State University, MN, traducere din franceză în spaniolă de către Teresnka Perreira, 1991.

• **Poems**, Erhus Universitv Press, Phoenix-Chicago, 1992; traducere din românește de către autor.

• **Dark Snow**, Erhus University Press, Phoenix-Chicago, 1992; tradus din română de autor.

• **Circles of Light**, Erhus University Press, Phoenix-Chicago, 1992; tradus din românește de autor.

• **Keys of the earth**, poems by Claude Le Roy, Inter-noréal, Caen, France, 1992.

• **Clopotul tăcerii,** București, 1993, **Silence's Bell/ La cloche du silence**, București, 1993; volum trilingv cu 80 poeme haiku; studiu introductiv de Florin Vasiliu; traducerile din română în engleză sunt făcute de Rodica Ștefănescu și Ștefan Benea.

• **Sans moi, que deviendrait la Poésie?** Les Éditions de la Tombée Enr., Berthierville, Québec, 1993.

B. PROZA

• **America, paradisul diavolului** - Jurnal de emigrant, Ed. AIUS, Craiova; prefață de Constantin M. Popa;

• **Non Roman (Non Novel)**, Ed. AIUS, Craiova, 1993; cu o postfață de Alexandru Ciorănescu și Constantin M. Popa.

• **Fugit... Jurnal de lagăr**, vol. I, Ed. "Tempus", București, 1994, cu o prefață de Ion Rotaru.

C. TEATRU

• **METAISTORIE, trilogie teatrală:** "Formarea omului nou", "O lume întoarsă pe dos", "Patria de Animale", ed. "Doris", București, 1993, cu o postfață de Dan Tărchilă.

D. TEORIE LITERARĂ

LE PARADOXISM; **un nouveau mouvement littéraire**, Xiquan Publishing House, Bergerac (Franța), 1992.

E. PUBLICISTICA LITERARĂ

- Editor al revistei **The paradoxist Movement Journal**, 1993;

Publică în revistele:

- **Calepin** (Berthierville, Canada);
- **Haiku** (Bucharest-USA representative);
- **Luceafărul, Orizont** (Timișoara);
- **Flacăra, Tomis** (Constanța);
- **Năzuințe** (Craiova);
- **Enigmistica** (co-editor, Craiova);
- **Caruselul enigmistic** (Bacău);
- **Rebus, Abracadabra** (Salinas, CA, USA);
- **Opinia publică, Amfiteatru, Ramuri** (Craiova),

- **Le Message de la Nation** (Casablanca, Morocco);
- **Carpați** (Sydney, Australia);
- **Cahiers des Arts** (Vitry sur Seine, France);
- **L'encrier** (Mundolsheim, France);
- **La revue des Dossiers d'Aquitaine et d'Ailleurs** (Bordeaux, France);
- **East and West Literary Quarterly** (San Francisco, USA);
- **Le Courrier Francophone** (Chambéry Sud, France);
- **Unirod** (Atlantic City, NJ, USA);
- **RCL Arts et Lettres** (Ribemont sur Ancre, France);
- **Noréal** (Caen, France);
- **International Poetry** (Moorhead, MN, USA);
- **Mele** (Hawaii, USA);
- **Lumea Liberă** (rego Park, NY, USA);
- **Cuvântul Românesc** (Hamilton, Ontario, Canada);
- **An Amzer** (le Relecq-Kerhuon, France);
- **La Toison d'Or** (Bergerac, Annales de l'Académie des Letters et des Arts du Perigord (Bordeaux, France);
- **Dialog** (Dietzenback, Germany);
- **Kavita India** (Bihar, India);
- **La Nouvelle Proue** (Campiegne, France);
- **Le Chalut** (Liège, Belgique)
- **Poésie India** (in the editorial board;
- **Orissa**, India;
- **Feuillets** Artistiques et Litteraires (La Chapelle la reine, France);
- **Florilège** (Dijon, France);
- **Istanbul Accueil** (Turkey);
- **Le bouc des deux Sèvres** (Niort, France);
- **Jalons** (Reignac sur Indre, France);
- **Poetry Nippon** (Nagoya, Japan) (in English);
- **Realitatea Românească** (București);
- **Portique** (Puymeras, France);
- **Bulle** (Braine-l'Alleud, Belgium);
- **La Licorne** (Besançon, France);
- **Meridian** (Craiova);
- **Poetry Time** (Berhampur, India);
- **Art et Poésie de Touraine** (Esvres-sur-Indre, France);
- **Inédit** (La Hulpe, Belgium);
- **Anthology** (Phoenix, AZ, USA);

- **Liano Estacado Review** (Texas Tech University, Lubbock);
- **The Owen Wister Rewiew** (University of Wyoming);
- **Tempus Fugit** (Balen, Belgium);
- **South Ash Press** (Tempe, AZ);
- **Europoésie** (Meulan, France);
- **International Poets** (Madras, India);
- **Harvest** (Bluffton, OH, USA);
- **Prométhée** (Paris);
- **New Hope International Writing** (Hyde, U.K.);
- **Fraternité Universelle** (El Menzah, Tunisia);
- **Timpul** (Sydney, Australia);
- **Baricada** (București, România);
- **Poietike** (Brasilia, Brazil);
- **Bluffton** Cultural (Bluffton, OH, USA);
- **Litterae** (Toronto, Canada);
- **ppHOO** (Calcutta, India);
- **Samvedana** (Mangalore, India);
- **Blue Jacket** (Niigata-Ken, Japan);
- **Argo** (Bonn, Germany);
- **Se-Se-Ru** (Kyung-Buk, Korea);
- **Eminescu** (Sydney, Australia);
- **Jurnal de Craiova**/Dolj (România);
- **Fem-Lit** (Orisa, India);
- **Luceafărul Românesc** (Montréal, Canada);
- **Europa**, Acuz (București);
- **Vitralii** (Craiova);
- **Carusel** (București);
- **Le Journal des Poètes** (Bruxelles);
- **Profetic Voices** (Novato, CA, USA);
- **Mesagerul Transilvan**;
- **Pomezia-Notizie** (Roma. Italia);
- **Târgoviștea** (in the editorial board);
- **Riviera vâiceană**, Rm. Vâlcea, nr.2/1994.

F. PIESE DE TEATRU REPREZENTATE

• "Out in the Left Side" ("Străin de cauză") traducere din limba română în limba engleză de către autor; Cactus Theater Company, Phoenix, AZ, USA, octombrie 1990;

• "Păcălița și Ursoaica", Liceul "Frații Buzești", Craiova, 17 decembrie 1992;

• **Aventurile Dragostei,** piesă lirică, Casa de Cultură din Târgoviște; regizor-Ion Țopa, cu actori de la Universitatea de Teatru THALIA, 3 iunie 1994.

G. MANUSCRISE (în limba română, franceză și engleză):

• **Întîmplările lui Păcală** (piesă pentru copii);
• **Non-Teatru** (piese scurte și foarte scurte);
• **Defect Writings** (povestiri scurte);
• **A very short play;**
• **Some poems;**
• **L'Association Anonyme d'Assurance pour la Gloire;**
• **Nouvelles** (scurte povestiri);
• **Exercises Poétiques,** poeme; alte poeme. Traduceri din limbile franceză și engleză în limba română: 50 poeme.

II. ANTOLOGII LITERARE în care este inclus scriitorul Florentin SMARANDACHE

- **Ora planetei,** poeme, Biblioteca Județeană Dolj, Craiova, România, 1980. Volum colectiv al membrilor cercului literar "Elena Farago";
- **Clair de signes,** poeme. Inter-Noréal, Caen-Franța, 1989;
- **Cristal,** poeme. Puymeras-Franța, 1990/1991 și 1992/1993 (în limba franceză);
- **Les Poètes et l'Amérique,** Grassin, Paris, 1991;
- **L'Humour, Encyclopedie poétique,** Gerassin, Paris, 1991;
- **Perceptions** (vol. 1 și 2). Editat de Richard Bearse (și prietenii), the Write Technique, New York, 1991;
- **Planète-Terre, Dossiers d'Aquitaine,** Bordeaux-Franța, 1991;
- **World Poetry,** editat de Kim Young Sam, Seul-Korea, 1991 și de dr. Krishna Srinivas din Madras-India, 1992 și 1994;
- **American Poetry Round-Up,** Western Poetry Association, Colorado, 1992;
- **Antologia de Poeți Contemporanei,** vol. VII, Premiul Literar

Internațional, Napoli-Italia, 1992, Editată de Alfonso di Girolamo;

- **Fleurs de Lune**, Bergerac-Franța, 1992;

- **Les Poètes et le Sport**, Edition Grassin-Franța, 1992. Cu o prefață de Franck David, campion olimpic în 1992;

- **Goccia di Luna**, Bastremoli-Italia, 1993, editată de Marisa Borrini. Cu o prefață de Giuseppe L. Coluccia;

- **Premier Poets**, The Twelfth Biennial Edition, 1993, Napa-CA-USA;

- **La Montagna**, enciclopedie poetică, vol. 27, ed. Jean Grassin, Paris, 1992;

- **Les Poètes et l'Europe**, antologie, ed. Jean Grassin, Paris-Franța, 1993;

- **Umbra Libelulei**, antologia kaiku-ului din România, alcătuită de Florin Vasiliu, ed. HAIKU, București, 1993;

- **Les Astres**, enciclopedie poetică, ed. Jean Grasin, Paris-Carnac, 1994; cu o prefață de Gerard Mourgue;

- **Americans Poets of 1990's**, editor Emily Yan, East and West Literary Association, San Francisco-SUA, 1994.

III. PREMII LITERARE OBȚINUTE

1. **Premiul I pentru poezie**, în cadrul concursului "*La porțile creației*", I.U.G. Craiova, 1981;

2. **Premiul special pentru proză**, la Concursul național "*Marin Preda*", Alexandria, 1982, pentru lucrarea "laitmotive"

3. **Mențiune de onoare** pentru anti-volumul "*Poemes en Pripocadorsicain*", la concursul Academiei de Litere și Arte din Perigard-Franța, 1990

4. **Premiul Special** la cel de-al IX-lea concurs Grand Prix din orașul Bergerac (Franța) 1990, pentru culegerea din non-poezie "*Avant-garde lyrique*" și din nou același premiu, la al XIII-lea Grand Prix din Bergerac, în 1994, pentru poeme paradoxiste;

5. Titlul de **Poet Internațional Eminent**, acordat de către International Poets Academy din Madras-India, în anul 1991;

6. **Diplomă de onoare** pentru poezie fantezistă, la Concursul Academiei de litere și Arte din Perigard-Franța, 1992;

7. **Medalia de Argint** pentru întreaga sa operă, Bergerac-Franța, 14 iunie 1992.

8. **Marele Premiu** la cea de a 4-a ediție a Premiului Internațional de Poezie și Proză "*Goccia di Luna*", Bastremoli -Italia, 1993.

IV. REFERINȚE CRITICE

" Je bien reçu votre travail ("Formules pour l'esprit", n.n.) et je le trouve tres intéressant ; je vous remercie de vous m'avez l'envoie."

(Eugène Ionesco)

"Les poèmes d'Ovidiu Florentin, de sa plaquette "Formules pour l'esprit" (Editura LITERA, București, 1981)... avec des symboles hereusement choisis auprés d'une onde distinctive du novecentisme mon-tal-ungarettienne, non assimilée intégralement, nous donnent, toutefois, la certitude d'une voix lyrique, se trouvant, évidemment, en un permanent "état-de-moi" - (...) voix dont nous entendrons parler dans les saisson futures de la poesie roumaine contemporaine, en aucun cas dans le registre des clameurs, de mode passagère, mais, pluotôt, psalmodiale (...) Remarquable est chez ce poète l-acuité de la percep-tion bien entendue, transmise au récepteur par une suite de métaphores révélatrices, par des syntagmes d'une véritable force poetique.(...) La lecture fidèle des poèmes d'Ovidiu Florentin nous convainc que le poète a atteint "de son front le chant du ressignol"

(*Ion PACHIA TATOMIRESCU* în **"État-de-moi"**
- prefața la volumul "Formules pour l'esprit",
tradus din română de Chantal Signoret de la
Universitatea din Provence, Fès-Maroc, 1983)

"La spécifique olténien dans la littérature se definit par l'appetence pour la poésie... Par sa nature, l'ecrivain appartenant a cet espace est un febricitant. Poussé par l'impatience, ayant la vocation de l'aventure, il se consomme chaque instant au contact miracle de l'éxistance... . Curieux et loquace, il est sensibile aux vertues plastiques de la pardes (...) C'est dans ce périmetre que se développe aussi la poésie d'Ovidiu Florentin et tout ce que nous venons d'afirmer reste valable aussi pour eu; ou sourtant pour lui. Se sentant un successeur direct du grand exilé du Pont-Euxin, il dévide, pendant les heures affamees de la poésie, la quenouille infinie de la langue roumaine.

Il brise la banalité conventionnelle du langage, pénètre décidement dans les territoires insolites, produit la cascade de calambours comme un digne locataire du poème. L'audace des actions inaugurales, la frénésie de la recherche, l'esprit de frond définissent un profil poétique

intéressant et original (...) Sous les tourbillons ludiques nous découvrons l'aspiration à l'essence et à la totalite".

(*Constantin M. POPA* , **"L'Olténie d'Ovidiu Florentin"** - postfață la volumul "Sentiments Fabriqués en Laboratoires", Fès-Maroc, 1984, p.123-124)

"Paradoxismul nu caută distrugerea literaturii. El este interesat de găsirea unei noi practici scripturale, eficientă și tensionată, conservând energia rezultată din ciocnirea între câmpuri semantice opuse, impactul va fi întotdeauna imprevizibil (...) Paradigma negării devine obiect literar, pentru că totul recade în literatură. Este un paradox inevitabil " [Paradoxismul este]... credința că în spațiul poemului poate intra orice(...), o literatură care "se șterge" pe măsură ce se scrie, paradoxiștii experimentând cu luciditate consecințele tragice ale discriminării limbajului".

(*Conștantin M. POPA*, în **"Mișcarea literară paradoxistă"**, Phoenix-Chicago, 1992)

"America, paradisul diavolului", jurnal de emigrant (...) este o radiografie severă și intransigentă a spațiului în care viețuiește și pe care îl observă atent după experiența din regimul totalitarist, relevând fapte trăite, o realitate concretă, cu nu puține elemente de șoc, fără analize și introspecții, totul redat într-un limbaj cursiv, frază scurtă, scrisă cu nerv, amintindu-ți de stilul lui Hemingway.

... În ceea ce privește paradoxismul, apariția acestei mișcări (...) nu este o etichetă cu care a fost botezat un tip de scandal literar, menit chiar unei glorii efemere. Esența paradoxismului constă în negare, având pe frontispiciul panteonului său literar emblema NON..."

Un poet autentic de haiku ne apare Florentin Smarandache (...) Placheta de față este intitulată "Clopotul tăcerii", după o metaforă preluată dintr-un haiku, sugestivă pentru "zgomotul" produs de marele clopot ca accepție figurată a haiku-ului (...).

Înclinația poetului către un tip de poem mai scurt decât haiku-ul... ne-a condus la identificarea a două tipuri de poeme în poezia lui Florentin Smarandache. Pe de o parte - haiku-ul autentic... și un tip de poem al cărui conținut, spirit și structură îl situează în rândul poemelor într-un vers, al căror creator a fost poetul român Ion Pillat (...) Este un câștig pentru poezie să realizezi poeme într-un vers (...)

Florentin Smarandache utilizează o figură de stil percutantă, purtând pecetea lirică a paradoxismului (...) Haiku-ul său este încă o probă reușită a acestei specii de poezie niponă în creația românească, la intersecția cu poemul într-un vers."

(*Florin VASILIU* în "Florentin Smarandache - un poet cu punctul sub "i" - prefață la volumul de haiku-uri **"Clopotul tăcerii"**, București și Phoenix, 1993, pag. 14-32.

" Publicându-și cele trei piese - FORMAREA OMULUI NOU, O LUME ÎNTOARSĂ PE DOS și PATRIA DE ANIMALE, poetul Florentin Smarandache se desprinde de arta poeziei și abordează arta teatrului atacând la modul cel mai dur o parte cumplită a unei realități istorice. Folosind calea alegoriei dramatice, autorul își deschide posibilitatea unei mari cuprinderi a orizontului ideilor, unei profunzimi și generalizări a sensurilor istoriei contemporane.

Ca realizare, ni se pare că prima și ultima piesă sunt cele mai izbutite. FORMAREA OMULUI NOU o considerăm și cea mai teatrală. Cât privește PATRIA DE ANIMALE credem că ne află în fața unei formule dramatice interesante.

Renunțarea la rostirea cuvântului pe scenă poate să aibă un efect extraordinar. Sunt în această piesă momente cutremurătoare.

Dramaturgul ajunge la un fel de esență a teatrului printru-un paradox: se dispensează de cuvântul rostit și reține doar gestul actorului. Monstruozitatea , grotescul se realizează prin formula adoptată de dramaturg, formulă pe care o salutăm cu satisfacție."

(*Dan TĂRCHILĂ*, - în postafața (coperta IV) la volumul**"METAISTORIE.Teatru"**, București, 1993.)

"A nervous and strange style, source of an explosive personality"

(*George F. REDMANN*)

" E limpede că programul [paradoxismului, n.n.]e doar o năzdrăvănie de poet, o nebunie în ediție reactualizată și, în ultimă instanță un moft. Poetul s-ar supăra dacă l-am lua în serios. Cred așadar că avem în față un NON-PROGRAM al autorului, de **non**-romane, **non**-teatru și alte non-uri. Ba chiar îl contrazice...

.. Valahul "internațional Smarandache, în foarte multe piese lirice are doar humorul grav al avangardei (bagateluri stilistice), nu și greutatea

produselor ei. El spune. Afirmă. Răstoarnă. Își domolește febra, jucându-se. Poate fi sângeros-parodic, poate zeflemisi armoniile lenește, configurația de scriere (făcătura, cu atât mai grosolană, cu cât vrea să pară mai suavă).

El e dușman nu al non-poeziei (așa ceva nu există), ci al epigonismului călduț, al izmenelii, al truculenței verbale marcând absența ideilor proprii, el visează o poezie în LUCRARE, ferment de mișcări cosmice, o poezie nemăsluită, cu versuri rezistente în timp (...)

Cavaler al apocalipsei lingvistice (cuvintele nu-i mai ajung, dar nu le caută, se lasă găsit de ele și, mai ales, nu le "potrivește" - există un celebru exemplu!). Atlet al paradoxului, prinț de Băscălya, defensiv și totuși scos din sine de aprige damfuri de mărire, Florentin Smarandache (creator în matematică al funcției ce-i poartă numele, recunostut de conclavurile în chestie) e la fel de nedumerit ca noi toți de Funcția Poeziei "acum când se crapă de Mileniul Trei, totuși o slujește cu învrăjbită patimă, producând pentru cultura românilor un nume rezonant".

(*Gheorghe TOMOZEI* în **"Funcția Smarandache"**- prefață la volumul de versuri **"Exist împotriva mea"**, Târgoviște 1994, p.8-9)

"Ce fel de literatură scrie Florentin Smarandache? Mai întâi, "jurnale" de felul volumului care se vede (**"Fugit... Jurnal de lagăr"**, București, 1994, n.n.) și de precedentul acestuia, **"America-paradisul diavolului"**, apărut deja la editura "Aius" din Craiova. Personajul (vreau să zic: Florentin Smarandache) apare în Jurnal deosebit de viu, absolut autentic. Scriind, autorul se scrie pe sine, cum altcineva nu l-ar putea înfățișa: încăpățânat (în sensul napoleonian cunoscut: "Victoria este întotdeauna a celui mai încăpățânat"), prezumptios, fermecător în chipul cum se zbuciumă să ajungă, să fie cineva, căutându-și țara în care să se poată realiza, care țară nu-i alta, firește, decât America, scriind ca să fie cineva în această viață care ni s-a dat s-o trăim, care viață este una singură și Smarandache voiește s-o întrebuințeze în chip optim. Apar în acest jurnal fel de fel de figuri pitorești, de "refugiați", de vagabonzi, de visători, de dezamăgiți de "raiul" american (...)

... tocmai **jurnalul** este apa vie în care înoată "geniul" smarandachian, fără măcar să fie conștient de aceasta (...)

... Dincolo însă de teribilisme și jocuri de artificii poetice (mai bine zis, spre a fi în tonul pe care și-l vrea), Florentin Smarandache este un scriitor grav..."

... "Apatridul", "transfugul" și veșnic "neadaptatul" a scris, între altele, și un... NON ROMAN (Editura Aius, Craiova, 1993), care nu-i bun de nimic, exceptând vreo 2-3 pagini, unde imaginația improvizatului romancier este bine pusă în priză și funcționează ireproșabil. Cartea s-ar voi un pamflet swiftian, relatând întâmplări dintr-o imaginată "Wodania", din România ceaușistă adică. Cade însă în cea mai plată platitudine, scriitorul crezând cu naivitate că tot ce zboară (tot ce-i trece prin minte) se mănâncă, pedepsit aspru de judecata automatismului neo(avangardist) sau, dacă vreți, (neo)ariergardist...

Însă când scrie non-teatru, teatru metaistoric (a se vedea volumul recent apărut, cu cele trei piese smarandachiene), Florentin Smarandache este extraordinar, cu toată situarea lui de pe alocuri în ... trena Beckett și Ionesco. **"O lume întoarsă pe dos"** și **"Patria de animale"** (mai ales aceste două piese) "riscă" să fie unul dintre cele mai acerbe pamflete - spectacol grotesc la culme, rod al unei imaginații cu totul ieșite din comun - la adresa totalitarismului de orice fel, nu doar comunist. Este nevoie numai de un regizor îndrăzneț și foarte inteligent care să pună în spectacol măcar una dintre aceste piese și, este credința mea!, înstrăinatul din Arizona va deveni celebru, își va recuceri patria. Și chiar Paradoxiomul va triumfa!"

(Ion ROTARU, **"Cine este Florentin SMARANDACHE?"** - prefață la volumul **"FUGIT... Jurnal de lagăr"**, București, 1994, p.6-9)

V. LUCRĂRI DE REFERINȚĂ

- *Who's Who in the World,* ed. a II-a, 1992;

- *Who's Who in Writers,* Editors of Poets, 1993;

- *Directory of American Poets and Fiction Writers,* 1993-1994;

- *International Who's Who in Poetry and Poets Encyclopaedia* (Ed. a VII-a, 1993, Anglia);

- *The International Who's Who of Intellectuals* (Ed. a X-a, 1992);

- *The International Who's Who of Men of Achievement* (Ed. a XV-a, 1992);

- *Dictionary of International Biography* (Ed. a XXII-a, 1993);

- *Who's Who in the West,* 1992;

- *500 Personalities of the World* (Ed. a III-a)

- *Poet's market,* 1993;

- *International Authars and Writers Who's Who* (Ed. a XIII-a, 1993);

- Constantin M. Popa, *Mișcarea Literară paradoxistă,* 1992; cu o analiză a operei lui Florentin Smărandache;

-*Antology of the Paradoxist Literary Movement* (autori: J-M. Levenard, I. Rotaru, A.Skemer), Los Angeles, 1993;

- *Originile paradoxismului* (The Paradoxism's main roots) - (Florin Vasiliu, Editura Haiku, București, 1994.

FLORENTIN SMARANDACHE - FONDATOR AL PARADOXISMULUI

1. PARADOX - PARADOXAL - PARADOXOLOGIE

- Scurtă istorie -

"*Mișcarea paradoxistă se pierde în noaptea timpurilor*" - crede profesorul Ion Rotaru că ar fi putut să-și înceapă expunerea despre acest ultim (dar, în mod sigur, nu cel din urmă!) curent literar [1] și cunoscutul istoric și critic literar adăugă: "Lucru ce, paradoxal, se poate, totuși, susține: Căci, parafrazând celebrul adagiu biblic, putem spune... " la început a fost cuvântul... PARADOX, moștenit în toate limbile globului de la vechii greci[2)]. Referitor la "perioada mai veche" a paradoxurilor, Dumitru Ichim afirma în "Paradoxologia vieții și ispita de neant": "*Creștinismul este cel care a înălțat paradoxologia pe culmi taborice*".

Ion Rotaru este de părere că anumite idei din manifestele paradoxiste ale lui Smarandache, precum "translarea de la imposibil la posibil" și "transferarea anormalului în normal" se întâlnesc încă la Shakespeare (**Hamlet**) și Cervantes.

După ce aduce exemple din care rezultă că personalități marcante ale literaturii universale au sesizat paradoxurile vieții și au folosit în fraze memorabile învelișul sonor al paradoxului (Hugo, Proust), Ion Rotaru pune în discuție mișcarea "Dada" care, la rândul ei, a proliferat alte-isme și cu care paradoxismul se aseamănă în unele privințe.

Cu pertinență, stăruință și răbdare, dar nu fără patimă, distinsul critic aproape desființează paradoxismul ca sistem, demontându-l "piesă" cu piesă. El arată că "repetând o experiență, această mișcare n-ar fi altceva decât un "lamentabil ariergardism" (op. cit., pag.44).

De altfel, și Constantin M. Popa, în prestigiosul său studiu, intitulat "*Mișcarea Literară Paradoxistă*" susține un lucru asemănător: rădăcinile paradoxismului se află în mișcarea românească de avangardă, de la începutul secolului al XX-lea.

Analizând aspectul internaționalizării mișcării paradoxiste, Ion

Rotaru face chiar o afirmație șocantă și riscantă, prin faptul că poate fi interpretată: "cu cât omul este mai ageamiu, cu atât el devine un paradoxist mai autentice."[3]

Pe cei care au aderat la paradoxism (Claude Le Roy, Jean Breton, Khalid Raïss, Teresinka Pereira, Arnold Skemer, Alexandre Ciorănescu), criticul român îi consideră "niște politicoși, atâta tot". Ca să nu se creeze nici un dubiu asupra a ceea ce vrea să spună, profesorul aduce în sprijin o comparație pe care o considerăm remarcabilă (chiar dacă suntem în dezacord cu întregul!):

"*În cel mai rău caz sunt căzuți în starea admiratorilor "țoalelor" în care era "îmbrăcat" împăratul din celebrul basm al lui Andersen*" și încheie, demn și categoric: "*Eu n-o voii face!*" [4]

Am insistat asupra eseului distinsului istoric și critic literar Ion Rotaru [căruia am avut privilegiul să-i fiu student, delectându-mă nu o dată cu stilul său inimitabil prin nonconformismul și strălucirea "poporală" a limbajului și prin subiectivimul ...obiectiv (Călinescu) al profesorului - combinație originală de. Creangă, Odobescu și Sancho Panza. "Pseudo" tratatele și eseurile sale sunt admirabile bijuterii de istorie și de critică literară, frapând prin erudiție, sinceritate și *bon sens*]... am insistat, spuneam, asupra eseului său, nu pentru că acesta este cel mai concetrat și mai savuros studiu... antiparadoxist, ci, mai ales; pentru faptul că el se constituie, indubitabil, într-o mică "pre-istorie" a paradoxismului. Vom reveni asupra eseului respectiv, întrucât, deși are dimensiuni reduse, el este, nu mai puțin, o "introducere" în opera lui Florentin Smarandache.

Constantin M. Popa, în cartea menționată, relevă faptul că paradoxismul are tradiții chiar în literatura română și aduce exemple în acest sens, ca și Marian Barbu ("*Un logos ascuns - paradoxismul*"). Acesta din urmă îi menționează pe Eduard Taylor - USA (1645 - 1792), Rafael Alberti (1902 - 19..), Allen Ginsberg - New Jersey (n.1926), Lawrence Forlinghetti - New York (n. 1919) și Nichita Stănescu.

Jean Michel Lévenard, redactor la FLORILÈGE - Dijon, Franța, fixează și el mișcarea paradoxistă "*dans le prolongement des tentatives collectives et systematiques d'orienter l'art dans ces voies de l'exploration que furent notamment* **Dada,** *le mouvement Isou*" ("Florentin Smarandache et le mouvement paradoxiste"). Același punct de vedere este exprimat și de Claude Le Roy, care apreciază paradoxismul ca pe "*une tentative de plus pour exprimer l'absurde*" (J.M. Levernard, I. Rotaru, A. Skemer, *Antology of the paradoxist literary movement*, Los Angeles,

pag. 142).

Exemplele s-ar putea înmulți, dar, din rațiuni de spațiu și pentru a nu-i plictisi pe cititori, dar și pentru faptul că noi nu facem monografia mișcării, ci a reprezentantului ei cel mai autorizat, ne vom opri aici cu micul excurs asupra perioadei - să-i zicem! - preparadoxiste.

Majoritatea cercetărilor în domeniu cad de acord, deci, asupra faptului că paradoxismul nu a apărut din nimic, pe teren gol, ci este o prelungire a nonconformismului și a revoltei unor scriitori din prima jumătate a secolului XX împotriva "tiraniei clasicismului", termenul de clasicism fiind utilizat aici în sens foarte larg.

În lucrarea citată, criticul Dumitru Ichim (re)punea în circulație și termenul de "paradoxologie" - ca știință a paradoxurilor vieții, mișcarea paradoxistă fiind doar una din "tâlcuirile" ei.

Toate aceste, mai mici sau mari, istorii ale perioadei preparadoxiste sau interpretări ale unor termeni, se rezumă doar la menționarea unor cazuri izolate, accidentale, de paradoxuri și deplasează noțiunea și discuțiile în sfere extraliterare: lingvistică, filozofie, religie.

Vom încerca, în paginile care urmează, să insistăm asupra cauzelor apariției paradoxsismului, complexitatea și profunzimea evenimentului și implicațiile sale social - culturale, cu referiri concrete la opera lui

2.FLORENTIN SMARANDACHE - întemeietor al MIȘCĂRII LITERARE PARADOXISTE

Florentin Smarandache va rămâne, indiscutabil, în istoriile literare ale omenirii ca întemeietor al Mișcării Literare Paradoxiste, chiar dacă unii neagă existența sau originalitatea mișcării(Ion Rotaru) sau îi contestă lui Smarandache, parțial sau total, paternitatea asupra acestei mișcări (Ion Pachia Tatomirescu, Teresinka Pereira și... puțini alții). Acestora, rebelul din Arizona le-ar putea răspunde precum Shaw spectatorului care îl fluiera la reprezentarea unei piese: "*Sunt de acord cu dumneata că piesa e slabă, dar ce putem face noi doi împotriva acestei mulțimi care o aplaudă?!*"

Spre deosebire de majoritatea fondatorilor de școli literare sau curente, relația "copilului teribil" al acestui sfârșit de secol cu paradoxismul este mult mai complexă și profundă, ea atingând deopotrivă viața scriitorului, gândirea și filozofia sa, opera literară propriu-zisă, întreaga activitate practică pe tărâm literar.

Un aspect care a fost foarte puțin scos în evidență de către exegeții scriitorului este interferența dintre matematică (paradoxurile și nu numai!) și literatura creată de Florentin Smarandache.

Pe de altă parte, cercetătorii creației paradoxistului oltean din Arizona, analizând opera literară a acestuia, în special poezia, s-au mulțumit, de cele mai multe ori, să aducă în discuție doar unele jonglerii verbale smarandachiene, acordând - paradoxal! - o atenție extrem de redusă ("non - atenție", ar spune Fl. S.) acelor creații paradoxiste care vor rămâne, care sunt poezie adevărată, la care doar unele elemente formale țin de neo - avangardă, nu și conținutul.

Florentin Smarandache este un scriitor grav și original, influențat de câteva curente, dar aceste influențe sunt asimilate și topite de el într-o formulă originală și viabilă - paradoxismul.

Cuvintele "paradox" și, "paradoxal" există într-adevăr de mii de ani, în greaca veche și în alte limbi, iar paradoxurile au fost create și utilizate de mulți matematicieni, scriitori și filozofi - unii având nume de rezonanță. Cel care a transferat, însă, paradoxurile din matematică în literatură, ștergând limitele dintre cele două domenii, selectând și dezvoltând cu minuțiozitate și răbdare de bijutier toate posibilitățile de exprimare ale contradicțiilor, antinomiilor și antonimiilor etc., în dorința de a înnoi limbajul poetic; cel carea conceput și a realizat un curent literar ca pe un sistem bine articulat, în care fiecare piesă și rotiță are rolul său, iar toate la un loc fac să meargă "angrenajul", scoțând sunete care fac să se distingă cu claritate o voce dintr-un cor - acesta este Florentin Smarandache.

Majoritatea covârșitoare a criticilor, istoricilor literari și scriitorilor lumii care au abordat problema paradoxismului ca mișcare literară, cad de acord asupra faptului că această nouă școală s-a născut în România și întemeietorul ei este Florentin Smarandache, matematicianul-poet (sau poetul-matematician).

"*La dernière décénie, vers 1980 - spune scriitoarea portugheză Teresinka Pereira - voit apparaître en Roumanie un nouveau mouvement littéraire: le Paradoxisme. Parmi ses fondateurs, Florentin Smarandache, réfugié en 1989, qui fit connaître, par l'Association Internationale des Ecrivans et Artistes, ce mouvement dans les autres pays d'Europe et d'Amerique, y compris au Brésil*" [5]

Încercând să-i alăture lui Smarandache pe americanul Dennis Kann (autor al unui manuscris elaborat între anii 1984-1988), eseista nu poate să nu recunoască faptul că scriitorul român "a établi la théorie du

mouvement, publiant un MANIFESTE PARADOXISTE, voyage et donne souvent des conférences à travers le monde sur le paradoxisme" [6]

Jean Michel Levenard, menționând strânsele legături ale lui Smarandache cu paradoxismul și analizând "antecedentele" românești ale avangardei acestuia, observă cu subtilitate că *"il n'est pas indifferent de savoir qu'il est roumain"* [7]

Amănunte asupra începutului mișcării ne dă conaționalul nostru - istoricul și criticul literar Ion Rotaru: *"Mișcarea Paradoxistă (care a luat ființă în România, în anii '80 la Craiova?... într-un grup de scriitori "disidenți" (...) compus din Florentin Smarandache, Constantin Popa, Ion Pachia Tatomirescu..."*. Și Traian Nica, am adăuga noi.

De altfel, pe lângă originalul eseu al lui Ion Rotaru, alți doi scriitori și critici literari români au închinat paradoxismului două solide lucrări de referință, în care au tratat pe larg problema, insistând asupra terenului românesc în care s-a născut acest curent literar și a principalului său fondator - Florentin Smarandache, cu pertinente incursiuni în opera paradoxistă a acestuia. Este vorba de cartea lui Constantin M. Popa - *"Mișcarea Literară Paradoxistă "* (Phoenix - Chicago, 1992) și de cea a lui Florin Vasiliu - *"Paradoxism's main roots"* (Phoenix, 1994)

Poetul italian Alfonso Girolamo îi dedică poetului și mișcării întemeiate de el, chiar un acrostih. Pentru frumusețea ei, citățm întreaga poezie, intitulată PEUT-ÊTRE:

"**F***orme existente du mouvement LE PARADOXISME*
L*a ou le ciel comprend son immensite.*
O*rganiser les vrais sentiments de la vie,*
R*éculer devant l'hipocrisie*
E*t la fausseté de plusieurs des choses actuelles*
N*uages transparents il faut chercher*
T*out au long de notre route engagee;*
I*mportant c'est de répliquer point sur point et*
N*icher un concept pour lequel on combat.*

S*ur les ailes d'une irondelle le*
M*ouvement littéraire - LE PARADOXISME*
A*ccroît sa vitesse,*
R*ien ne peut plus l'arrêter.*
A*rrivera là ou les idees sont disparues,*

Naviguera là, vers la terre de la sagèsse.
Désir et défense d'une liberté absolue,
Arme puissante du faible littéraire.
Courage de faire entendre haut la voix,
Harmonie pour les gens doués mais inconnus,
Est tout pour cela le nouveau mouvement
littéraire - LE PARADOXISME"

Cuvinte frumoase, de recunoaștere și de apreciere la adresa paradoxismului și a întemeietorului său, au mai scris Claude Le Roy, Traian Nica, Arnold Skemer, Liviu Floda (New York), Paul Courget, Dumitru Ichim, Marian Barbu, Hervé Gautier, Alexandru Ciorănescu, Doru Moțoc și mulți alții de pe toate meridianele lumii.

2. PARADOXISMUL ȘI MANIFESTELE SALE

Ergo:

În anul 1980, la Craiova - România, un grup de poeți nonconformiști în frunte cu Florentin Smarandache au fondat o nouă mișcare literară numită PARADOXISM.

Ea a avut la bază trei realități: în primul rând - paradoxurile societății din acea vreme, care îl determinau pe creatorul autentic să se zbată între dorința de libertate absolută a cuvântului și obstacolele - directe sau mascate - care i se puneau de către regimul "fonfoist" (cuvânt smarandachian, n.n., vezi NONROMAN); în al doilea rând - matematica! (deși pare... paradoxal!) A fost, în al treilea rând, dorința de a scăpa de "tirania clasicismului"(Fl. Sm.), altfel spus - de a înnoi limbajul poetic. Evident (sau nu!), ordinea poate fi schimbată. Trebuie să plecăm în acest excurs de la afirmațiile autorului însuși, referitoare la programul noii mișcări. Redăm textul integral, în originalul francez:

MANIFESTE NON-CONFORMISTE

Pour un nouveau mouvement littéraire: le PARADOXISME

Moi, je ne suis pas poète.

Je suis parti des mathématiques. Proprement, j'ai été étonné: pourquoi il existe en mathématiques des paradoxes? La plus exacte science, le reine des sciences - comme Gauss lui avait dit - admet - elle des choses fausses et vraies à la fois?

Alors, pourquoi pas en littérature?

Alors, pourquoi il n'existe pas de paradoxes en littérature qui parraît aseez ouverte, assez malleable?

Et j'ai essayé de trouver.

Tout est possible. Donc aussi ce volume!!

- Lisez, mes amis, nos paradoxes de tous les jours!, exprimés en propositions naives, quotidiènnes:

Contradictions dures.

Antithèses fortes.

Expressions figurées interpretées au propre.

Transformations de sens.

Jeu de mots.

Comparaisons contrariées.

Paroles mises en plusieurs sens à la fois.

Répétitions des proverbes.

Non-vers, non-oeuvre, non-littérature, ... non-oui!

Ecrivez, mes amis, nos paradoxes de tous les jours!, les paradoxes de la vie:

aimer et détéster

être aimé et etre détésté

Programmez les ordinateurs pour écrire a vos places! Aucun mot gratuit en poèsie, ou mieux:

des poèsies sans mots...

Ces dernièrs seront enfin lues!

Si les precurseurs ont dit une idée, vous dites le contraire!!

Écrivez, mes amis.

PRONONCEZ UN ANATHÈME CONTRE CE THÈME 10

(MANIFEST NONCONFORMIST , pentru o nouă mișcare literară: PARADOXISMUL.

"Eu nu sunt poet. Eu am pornit de la matematici. Pur și simplu, eu am fost frapat: de ce există paradoxuri în matematică? Cea mai exactă știință, regina științelor - cum îi spunea Gauss - admite lucruri false și adevărate în același timp?

Atunci, de ce nu și literatura?

Atunci de ce nu există paradoxuri în literatură, care pare destul de deschisă, destul de maleabilă?

Și eu am încercat să aflu. Totul este posibil. Deci și acest volum.

- Citiți, prieteni, paradoxurile noastre de toate zilele!, exprimate în propoziții naive, cotidiene. Contradicții dure. Antiteze puternice. Ex-

presii figurate interpretate la propriu. Transformări de sens. Jocuri de cuvinte, Comparații contrare, Cuvinte întrebuințate în mai multe sensuri deodată. Repetiții absurde. Parodii de proverbe.

- Scrieți, prieteni, paradoxurile noastre de toate zilele!, paradoxurile vieții:

a iubi și a detesta
a fi iubit și a fi detestat } în același timp.

Programați ordinatoarele ca să scrie în locul vostru! Nici un cuvânt gratuit în poezie, sau, mai bine: poezii fără cuvinte... Acestea din urmă vor fi, în sfârșit, citite!

Dacă precursorii au spus o idee, voi să spuneți contrariul (ei.).

Scrieți, prieteni! Pronunțați o anatemă împotriva acestei teme!)"

Nu numai că nu s-au pronunțat anateme împotriva acestui program, dar cu timpul destul de mulți scriitori au aderat la mișcare.

Un fel de... "blesteme" au inițiat, însă, autoritățile din vremea respectivă, care au considerat ideile noului val literar ca dăunătoare, anticomuniste. Urmarea, se știe: non-conformistul poet a trebuit să ia calea exilului. Oriunde s-a aflat, însă, în țară sau în străinătate, creatorul paradoxismului a rămas credincios ideilor sale, pe care le-a dezvoltat permanent, completându-le și alcătuind un sistem închegat, unic în felul lui, în istoria literară a lumii.

Dacă ne vom aminti măcar în treacăt cum au apărut marile mișcări literare ale Europei, vom constata că afirmația noastră nu trebuie să fie considerată exagerată sau hazardată, căci reprezentanții altor curente, fie n-au teoretizat prea mult programul lor, creând, în schimb opere durabile care au îmbogățit zestrea literară a lumii (simbolismul, de pildă), fie au teoretizat mai mult (dar la modul general, fără să intre în amănunte), creațiile lor nefiind, însă, la înălțimea ideilor teoretice - apreciere aplicabilă, spre exemplu, dadaismului lui Tzara.

Spre deosebire de iluștrii săi înaintași, Florentin Smarandache, este nu numai creatorul acestui "microsistem" programatic, ci a scris în stilul respectiv majoritatea operelor sale de până acum - poetice, epice și dramatice -, dând creații de referință în acest domeniu (asupra cărora vom insista în subcapitolul următor). Mai mult, ca un adevărat misionar al cuvântului, el și-a propagat propria "religie" literară prin toate teritoriile Americii în care l-au dus pașii, vorbind cu convingere (pentru a putea convinge) despre paradoxism și câștigând noi prozeliți, de aproape sau de la distanță, pe toate meridianele lumii. Au urmat, bineînțeles,

manifestul american, manifestul brazilian (portughez)...

În cartea sa "Le Paradoxisme, un nouveau mouvement, littéraire" (Xiquan Publishing House, USA, 1992), Smarandache teoretizează, pasionat și convingător despre mișcarea întemeiată de el. Esența ideilor prezentate aici apare în eseul "Le mouvement paradoxiste", prezentat la Festivalul Internațional de Poezie de la Bergérac, Franța, la 13 iunie 1992. *"Mișcarea paradoxistă - spune autorul ei - este născută din refuzul de a crea într-o societate dictatorială unde totul era controlat și dirijat de către putere, din refuzul de a scrie la comandă. Astfel spus:*

să creezi fără a crea

să scrii fără a scrie

să faci literatură cu ajutorul non - literaturii și al antiliteraturii

La început, această mișcare a fost un fel de "samizdat" român. Primul manifest a fost publicat în limba franceză în Maroc, în 1983, în volumul "Le sens du non - sens". Poezia a fost înlocuită de către mizeria cotidiană a vieții, de către anarhia ideilor, de către non - poezia însăși, de semne arbitrare, de pagini albe, și în final, nu are importanță cu ce! În felul acesta s-a ajuns să se introducă în sfera conceptională a literaturii elemente negative, contrare artei în general. [11]

Fără ostentație, autorul îi găsește paradoxismului trăsături care îl deosebesc de alte curente și mișcări ale avangardei și anume, faptul că el nu neagă alte "mișcări - curente - școli - teme - opere artistice", ci încearcă sa lărgească sfera artei prin adăugarea lui **non** și a lui **anti**.

Ulterior, sfera paradoxismului s-a dilatat în spațiu, la dimensiuni, luând obiectele reale în starea lor naturală, ... drept poeme. În felul acesta, pot să devină poeme: o floare, în sensul propriu al cuvântului, o stncă înălțându-se spre cer, cititorul însuși. Apare astfel o poezie tridimensională. Poetul face chiar o demonstrație de matematică și de logică: dacă, spre exemplu, luăm notația L, existența acestuia include și posibilitatea existenței opusului său: F. Notând cu T termenul de literatură, iar cu F, pe cel de antiliteratură, concluzia se impune cu putere de evidență: dacă există literatură. există și "non - literatură". Situația ni se pare a avea similitudini cu categoria urântului în artă ("estetica urâtului). Observăm în treacăt,fiindcă în general, estetica studiază arta ca formă de receptare a frumosului. Deci, urâtul, care nu este decât opusul "frumosului", adică un *non - frumos*, va fi integrat și el categoriei de frumos, în estetică, deci.

În mod evident, chiar și pentru niște virtuali rău voitori, explicarea acestor reguli nu poate să fie decât benefică pentru dezvoltarea

literaturii, întrucât lărgește sfera acesteia; totodată paradoxismul îmbogățește mijloacele de exprimare ale scriitorului. În ultimă instanță - dezvoltă limbajul artistic, ajută literatura să iasă din niște canoane, evită tocirea unor cuvinte prin deasa întrebuințare a acestora, mărește expresivitatea operei literare, evită "autodistrugerea și moartea literelor". (Fl.Sm.)

Primind de la Florentin Smarandache varianta franceză a manifestului mișcării, Jaques Sarthou de la "Théatre de l'Ile de France" se simte entuziasmat și îl proclama pe poet, "cel mai mare poet al secolului XX". "Bravo pour votre génie et votre courage!" - îl felicită regizorul francez la sfârșitul scrisorii trimise.

În numeroase scrisori, Florentin Smarandache explică și dezvoltă concepția sa literară, principiile școlii sale, eforturile făcute pentru a o impune: *"Patru ani de zile - spune el într-o scrisoare Ion Pachia Tatomirescu -* [12] *m-am zbătut să extind paradoxismul, cu nopți nedormite și cercetări prin biblioteci... am cercetat prin destule librării occidentale și știu ce afirm (...) Apoi contacte cu scriitorii, ziariști, profesori universitari din zeci de țări, fie direct, fie prin conferințe (simpozioane) la care am pledat cauza paradoxismului, multe internaționale; fie epistolare, telefonice.!!*

Poetul însuși este conștient și mândru de realizarea sa și afirmă, cu orgoliu de creator, dar cu dreptate: *"În Orient cvasiunanimitatea lumii literare, asociază noțiunea de "paradoxism" României și numelui meu".* [13]

Pe drept, așadar, Florentin Smarandache a intrat în dicționarele și enciclopediile străine ca întemeietorul și teoreticianul Mișcării Literare Paradoxiste, numele său fiind întotdeauna alăturat de cel al României, țara care a dat lumii pe Eugène Ionesco, întemeietorul teatrului absurd, și pe Tristan Tzara, cu al său dadaism.

Cea mai bună dovadă, însă, în sprijinirea valabilității și viabilității programului paradoxist al lui Florentin Smarandache, o constituie opera sa, scrisă, în cea mai mare parte, în stilul mișcării care l-a consacrat.

3. PARADOXISTA SIMFONIE

a) Poezia

Florentin Smarandache și-a început activitatea literară prin a scrie versuri în stil "clasic", înțelegându-se prin aceasta un anume "tradiționa-

lism" al anilor '80 din România și din lume (Avem în vedere aici atât relativitatea denominației, cât și noțiunea pe care o acoperă). Frapează, însă, chiar în volumul de debut editorial ("Formule pentru spirit", București, 1981 și "Formules pour l'esprit", Fèz - Maroc 1983 - ediția franceză) acuitatea extraordinară, aproape adolescentină, a trăirilor poetului, capacitatea de metaforizare deosebită și veritabila forță poetică - însușiri relevate încă de Ion Pachia Tatomirescu. [14)]

Imaginația debordantă a lui Florentin Smarandache vedea de pe atunci ceea ce puțini oameni, fie ei și poeți, văd: arbori cu picioarele goale mergând în cadență, soarele culegând strugurii, în luna mai - o uzină de sentimente își începe lucrul, vântul decapitează copacii, un om citește râurile scriindu-le cu pietre etc., în timp ce poetul pășește desculț pe cuvinte.

Din loc în loc, însă, paradoxistul de mai târziu își face auzită vocea. Astfel, în poezia "*Coucher de soleil*" [15)] facem cunoștință cu un "mâine" care "va muri la noapte", iar titlul unui alt poem este "La mort restera vivante" - antonimii cu care poetul își va desfăta cititorii pe pagini (sau chiar volume!) întregi. În "La musique est un songe aux yeux ouverts", spectatorii aruncă cu lacrimi pe scenă", în timp ce audiază

"*La Troisième Symphonie de Beethoven,*
La Troisième Symphonie
La Symphonie"

Această interesantă poezie ne obligă să zăbovim puțin asupra ei, deoarece, chiar dacă, accidental, aici apare o trăsătură originală a poetului: el face poezie dintr-un fapt ce poate părea divers (uneori chiar derizoriu), precum acei artiști ai ecranului și scenei, când din locuri comune, din amănunte ce par fără importanță pentru omul comun, creează un film, o scenă sau un scheci care taie răsuflarea spectatorilor sau îi fac să râdă în hohote.

Cu "*Sentimente fabricate în laborator*" (Fès - Maroc, 1982) paradoxismul face un pas înainte.

"Uzina de sentimente" care apărea mai înainte într-un singur vers, aici crește, acoperă perspectiva, se transformă într-un imens laborator de sentimente. "Ucenicul vrăjitor" consideră că și-a terminat ucenicia și începe să pună în mișcare și să dirijeze obiecte, oameni, sentimente. Omul de știință - matematicianul a pășit într-o aventură literară deosebită, legând științificul cu arta. "*Dacă în cele mai moderne laboratoare savanții fabrică embrioane umane, noi fabricăm suflete (...) Scriitorul îmbrăcat în halat alb veghează la consola ordinatorului său*

crearea unor sentimente logice" - spune autorul [15].

În prefața la acest volum, Florentin Smarandache schițează deja o părticică din "manifestul" de mai târziu:

"*Este literatură infantilă pentru adulți sau invers. Versuri liniare rupte de imagini neliniare, ecuații metaforice ale insolitului, sisteme abstracte de gânduri, respirații de o secundă...*

Precum florile de plastic, aceste poeme imită florile naturale". [16]

Poetul, locuind "*în poemul acesta ("Am venit...", n.n.) de pe vremea lui Ovidiu*" începe să se joace cu vocabularul: inversează arghezian cuvintele forțând topica ("*Am venit cu plină călimară / de litere*", "*urme las pe unde trec / de singurătate*), transformă expresii consacrate ("*nu te pleca în afara timpului tău: e pericoloso sporgersi*"), utilizează antiteza ("*Mă uit tot înainte / și mereu în urmă văd*", "*visele nu mai existau / decât în realitate*", "*ani de nelumină*" etc.)

Și totuși, în acest volum care, în titlu și în prefață, anunța un insurgent, predomină încă "metaforizatorul" de excepție din primul volum. Metaforele vin șiruri, cad în cascade, buchete mari de flori, inundând privirile cititorului, suprasaturându-i sensibilitatea.

În același registru este scris și volumul "*Culegere de exerciții poetice*" (ed. El Kitab, Fèz - Maroc, 1982). Titlul este și aici paradoxist; el îmbină, atât formal, cât și noțional, știința matematicii și arta literaturii - trăsătură definitorie pentru personalitatea artistică a lui Florentin Smarandache. Volumul se deschide cu poezia "*Cifrele au început să vibreze*", scrisă în 1979 și cu care autorul debutase literar în 1980 în revista "Năzuințe" a Liceului Pedagogic din Craiova [17]. Aceste prime versuri prezintă, credem, importanță pentru analiza creației poetului, căci, *in nuce*, aici, ca într-un acord de uvertură al unei simfonii se anunță două motive de mai târziu ale operei lui Smarandache: relația matematică - poezie și, (parțial) subsumat ei - stilul paradoxist care va stârni interesul lumii literare a timpului. Cifrele cu care matematicianul a pornit la drum [18] "*au început să vibreze*" și "*s-au convertit în litere*"; ielele matematicii se transformau astfel în cele ale poeziei, Euterpe își anunța venirea.

Versul al cincilea din creația la care ne referim este semnificativ: "*la fiecare colț al liniei curbe!*". Era primul sunet deosebit! Și aici, însă, metaforele covârșesc, iar muzica versurilor încă seamănă cu atâtea altele! Când și când, de la jumătatea drumului viitor (sau/și dinspre capătul lui?!) se aude un lait - motiv antonimic - antinomic - oximoronic: "*Când astrul a coborât / pe pământ s-a făcut / întuneric*" ("**Când astrul a coborât**"); "*Cerul nu mai este cer/pentru călare prea multe stele*" ("**Pen-**

tru că") și altele.

Este interesant de constatat că versurile din acest volum au fost republicate de Florentin Smarandache în volumul "*Sans moi, que deviendrait la poésie?!*" (Québec - Canada, 1993, în traducerea autorului). Vom reveni asupra acestui aspect.

"*Tout ce que j'énonce me semble avoir été déja dit par d'autres*" - spunea poetul în "**Avant le propos**" la volumul "**Formules pour l'esprit**", Fés - Maroc, 1983.

Dacă n-ar fi făcut parte din tagma insurgenților, care își manifestă nemulțumirile și noncônformismul oriunde și oricum, poetul Ovidiu Florentin ar fi rămas, poate, doar o voce - puțin mai răsărită, dintr-un cor și ar fi amintit doar prin pseudonim de două mari nume ale poeziei universale: de exilatul latin de la Tomis și, respectiv, de un mare poet... florentin!

Olteanul din Bălcești - Arizona citise, însă, destul de multe cărți și, lup tânăr al literaturii, nu accepta să meargă pe căi bătute, căci - știut este - potecile bătătorite nu dau rod bun. El îi studiase în profunzime și îi înțelesese, nu numai pe Rimbaud, Tzara, Breton și Ionesco, ci și pe Nichita și pe "Nea Mărin (Sorescu)", cu acesta din urmă prezentând unele afinități, dar sufletul său și, mai ales, inteligența creatoare, secondate de o perseverență (a se citi "ambiție"!) și un orgoliu pa măsură, nu puteau să accepte simpla repetare a unor experiențe anterioare.

Interesantă pentru "*cumpăna*" creativ - literară a poetului ni se pare poezia "*Desprindere*" din volumul "*Culegere de exerciții poetice*". Alegoria destul de străvezie a poemului ne divulgă în mod clar dorința poetului de a se desprinde de "*grup*": plecat cu "*confrații*" spre eternitate și fiind lăsat să înoate "*prin necunoaștere*", poetul este călăuzit o vreme de torțele aprinse ale acestora.

La un moment dat, focul lor dispare în neant.

"*Rămas singur, țipai disperat după dânșii*" - spune poetul, dar aceștia nu-l mai puteau auzi, "*de fâlfâitul zborului*". Ieșirea din impas a fost una singură: "*Atunci schimbai cărarea...*

La scurt timp începu să se lumineze!"

Și-a a fost ziua... volumului "*Legi de compoziție internă*", publicat tot în anul 1982 (Fèz - Maroc). După o "*Autobiografie mică*", scrisă în cei mai pur stil paradoxist, urmează un program - manifest în acelaș stil, prezentat sub formă de interviu între un reporter imaginar (autorul) și... Ovidiu Florentin. Replicile vioaie și fals - comice cuprind frânturi din viitorul manifest paradoxist, exprimat aici "în alt chip". Câteva exemple

vor fi, credem, suficient de convingătoare:

"Ov. Fl.: ...Eu fac o poezie inversă: în timp ce lumea caută sensuri figurate pentru expresii proprii, Ovidiu Florentin merge pe dos: propriu în loc de figurat!..."

Rep.: Aveți preferințe pentru unele categorii de cuvinte?

Ov.Fl.: Poezia este o clinică a cuvintelor. Sunt atâtea cuvinte banale, tocite - trebuie primenită poezia de ele.

Ov.Fl.: M-am săturat să fiu cuminte. De-acum dau drumul imaginației spre oriunde. (...)

Așa cum un matematician vede figurile sale geometrice, eu văd poezia în spațiul cu *n* dimensiuni - sau încerc să o proiectez acolo. (...) Literatura încearcă să țină pasul cu modernizarea, abstractizarea științei (...)

Rep.: Dezvoltarea științei condiționează dezvoltarea artei, deci.

Ov.Fl.: Desigur. Și știința aceasta se dezvoltă atât de mult, încât vom scrie poeme fără cuvinte. Eu am și... scris... câteva (...)

... Poezia este pentru mine o antimatematică, așa cum matematica este o anti - poezie.

Rep.: - În ultimul volum, mai ales, folosiți fraze - texte cu sensuri ciudate!...

Ov.Fl.: Antifraze. Parafraze. Antipoezie. Metapoezie. Poezie a absurdului. Pronunțându-mă împotriva poeziei, nu fac decât s-o afirm.

Urmează o sarabandă surprinzătoare de poeme paradoxiste, în care pot fi depistate mai toate punctele *"manifestului"*: contradicții dure, antiteze, cuvinte la propriu luate la figurat (și invers), calambururi, *"poeme în nici un vers"* etc.

Și toate având, paradoxal! - o limpezime nesperată de cititor. Iată câteva exemple:

Viața o știu numai pe dinăuntru
Ce-i așa mare filozofie, psihologia asta?"
("Filozofie a psihologiei")
Omul întruchipează perfectul, chiar mai mult ca oerfectul
Și se naște ca o poezie.
Ah, viața este mortală!!"
("Vive la paix !")
"De la bun început să le arătăm că

ÎNCEPUTUL NU E BUN
Să le-o spunem pe-a dreaptă:
Calea e strâmbă!"
("Circulați, vă rog")

În poemul(?) "Lingvistica matematică" un șir de noțiuni și raționamente matematice se interferează permanent cu literatura - poezia, poetul - vrăjitor (sau iluzionist?) trecând cu ușurință de la termenii matematici la propriu, către sensul lor figurat, făcând asociații neașteptate: "*Un șir de cuvinte este convergent/dacă el se află în vecinătatea inimii*"; "*În interiorul unui poligon dai din colț în colț*"; "*Legea lui Smarandache: Dați-mi un punct în spațiu și voi scrie înapoia lui propoziția*".

Unele poezii sunt de-a dreptul mici romane concentrate, ca de exemplu această "Bătrânețe fără tinerețe":

"*În fine, a venit și timpul lui:*
lapoviță și ninsoare;
vreme păcătoasă ca o curvă;
Ehei, unde a fost viața?
Până la 18 ani viața a fost o copilărie,
apoi ceasul a mers la întâmplare -
pe unde a apucat.
Ziua de azi se repetă absurd:
azi a fost ieri,
azi a fost alaltăieri,
azi va fi mâine, poimâine
Planeta se învârtește în gol.
Planeta se învârtește degeaba,
Planeta nu se mai învârtește
pentru bărbatul care sufocat
își deschide la gât
artere de sânge."

Mai sunt incluse în volum: "*Poeme în nici un vers*" (pagină albă), "*Soliloc*", "*Poem HAIKU*", "*Meditație*" ("*cititorul își poate imagina orice*") și "*Din lumea celor care nu cuvântă*" - toate fiind scrise pe pagini albe.

Nu puteau să lipsească dintr-o astfel de carte parodiile - gestul amintind de Topârceanu și, mai ales, de Sorescu. Afirmarea unui stil nou în literatură este, desigur, posibilă numai prin negarea vechiului, parodia constituind o metodă eficientă în acest sens.

Volumul (reeditat, sub titlul "*Exist împotriva mea*", Târgoviște, 1994)

se citește cu plăcere, ține spiritul treaz tot timpul. Are în el ceva de roman senzațional, în care capitolele sunt poezii, iar personajele sunt doar aparent diferite, căci se pot reduce la trei: autorul, alt bărbat și femeia!

Este omul cu toate dramele sale zilnice, mai mici sau mai mari; omul - cu marea lui dramă existențială.

Volumul - mesajul este grav, ca și autorul său. Umorul, izvorând din meditațiile paradoxiste ale manifestului, este de suprafață, el poate fi comparat cu învelișurile dulci ale amarelor pastile.

A vedea în versurile paradoxiste ale lui Florentin Smarandache doar "*une mixure absurde et d'ironie savante et clovnesque... le jonglaje*" - ni se pare prea puțin, ba chiar cumva minimalizator.

O observație ținând de domeniul lingvisticii se impune la acest volum: cartea produce delicii cititorului (și vorbitorului) de limba română. Aici Smarandache este stăpân absolut pe cuvintele limbii noastre - izolate și în expresii sau proverbe - și numai această premiză i-a permis să creeze... NONCUVINTELE.

Oricum, Pann, Creangă și Tzâra zâmbesc fericiți în somnul lor etern, în timp ce Nichita mai stă rezervat!

Cu acest volum, poetul Florentin Smarandache face o breșă serioasă în cetatea literaturii contemporane. Scrisă în cel mai pur stil paradoxist, cartea nu s-a bucurat, totuși de răsunetul pe care l-ar fi meritat. Poate din cauza tirajului redus sau a condițiilor grafice modeste.

O adevărată explozie în lumea literară a vremii, a constituit-o apariția volumului "*Le sens du non-sens*" (Fés-Maroc, 1983 - prima ediție, în limba franceză, 1984 - cea de a doua ediție), cu toate că din punct de vedere cronologic "*Legi de compoziție internă*" este anterior acestei noi culegere de texte poetice. Oricum modul cum a fost primit și tratat acest volum are "*autoritate de lucru judecat*", dat fiind că majoritatea cercetătorilor paradoxismului în general si ai lui Florentin Smarandache în speță, când vorbesc despre apariția noii mișcări literare o pun imediat în legătură cu volumul menționat, care este scris exact în același stil cu precedentul, reluând chiar și "poemele în nici un vers" (Poèms en aucun vers).

Volumul a fost "prizat" în moduri neașteptat de diferite. Iată cum i-a recepționat mesajul un scriitor marocan - IAWAD BEN SERGHINI:

"*Le sens du non sens*" n'est pas un chois de poème lyrique (comme les "formules"), mais une large gamme de pensées plaisantes, recettes un peu fantaisistes, sourires d'amateurs, joie de connaisseurs. Si toutefois, on veut trouver, a cet écrit d'une heureuse et savante gaieté

une quelconque signification "philosophique" ce n'est pas dans le contenu qu'il faut la chercher, mais dans l'existence même d'un pareil ouvrage: la somme des angles d'un triangle est - elle bien égale à 4? oui... et non.

C'est cet état de chose, de confusion ordonnée, du **non** et du **oui**, à la fois du **non** et du **oui**, que l'auteur veut adapter et fixer au niveau du langage.

Situation qu'il résume brèvement par cette phrase sentence: "*tout est possible*", le sens du non sens aussi. "*Tout est possible*" c'est là, la proclamation solenneble de la naissance du paradoxisme".

Am adăuga noi, imposibilul literar devine posibil, non-ul devine da, non-sau antiliteratura ("Aliteratura" - spune Ion Rotaru), absența ei, cu alte cuvinte, devine literatură.

Se întâlnesc și în acest volum expresii figurate interpretate la propriu, cuvinte cu sensuri schimbate, versuri simple scrise într-un limbaj voit prozaic, "contradicții dure", calambururi etc. Pe scurt, tot arsenalul paradoxist - smarandachian (inclusiv paginile albe care "acoperă" non-*versurile!)*

"*Au - delà de sa qualité de port - parole du paradoxisme - spune criticul literar Khalil Raïss - ["Le sens du non sens"] est un manifest de l'anti - littérature*"[20)]

După părerea poetului și criticului literar Ion Pachia Tatomirescu, "se deduce ușor din "Le sens du non sens" efortul lui Florentin de a se ralia literaturii avangardiste și celei a absurdului".

Același critic se pronunță, rezervat, în altă parte că "*s-ar putea să fie vorba de o perestroică smarandachiană*"[21)], dare revine și face afirmația că paradoxismul s-a întemeiat în deceniul al 7-lea prin creațiile lui Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Leonid Dimov și alții[22)])

Atrăgătoare prin relativa ei noutate, admirată de unii și contestată de alții, șocantă oricum, simfonia paradoxistă a lui Smarandache continuă și 1984 va fi anul unei noi cărți în stilul deja cunoscut: **Antichambres et antipoésies ou bizarreries - vers paradoxaux** (Fès-Maroc, 1984, retipărită în 1989.

În loc de prefață, autorul a reprodus referatul Comitetului de lectură de la Editura Saint Germain des Prés-Paris, căreia autorul îi trimisese manuscrisul spre tipărire. Din nota respectivă, rezultă că volumul conține "*des poèmes - dialogues sketches, histories brèves, écrits sur le mode de la dérision et de l'absurde à la Ionesco et qui ne manquent pas de sol.*"

"**Rezoluția**" comisiei este total favorabilă poetului: "*Inventant sa propre logique, le poète déforme les phreses, mêle les objets à son observation, joue sur les mots, pousse cette logique jusqu'à son terme le plus fon, imagine des fables baroques, bref, crée un monde totalement personnel oú il nous convie, pour notre plus grande surprise*" (op. cit., pag. 2)

Majoritatea poeziilor sunt însoțite de desene "**naive**" încercând să "**redea textele în spațiu (poeme spațioase)**", cum explică autorul chiar pe coperta cărții. "*C'est une écriture avec des images dans une vision propre de l'architecture des sentiments*" - adaugă el, poate din teama de a nu fi înțeles.

Titlurile poemelor sunt elocvente: "*Practique de la théorie*", "*Un amour de... haine*", "*Les trois amis qui sont deux*", "*Donner de l'air de famille*", "*Jouer la comedie dans les tragédies*", "*En presence de l'absence des parents*", "*In the south of the west*" etc.

În aceste versuri, Florentin Smarandache "*c'est un poète mathématicien, un acrobate de la phrase et du vers, un passionne du rébus et des jeux de l'esprit, un clown triste qui veut faire rire les autres tout en n'ayant pas envie de rire. Avec humor, il critique les doctrines*" [23]

Volumul s-a bucurat de o primire călduroasă (mai ales după retipărirea lui în 1989), stârnind aprecieri elogioase, unele aproape... paradoxiste.

Astfel, lui Maguy Thiry - Thiteux, cartea îi amintește de un om decapitat care aleargă, cu capul sub braț, de teamă ca să nu-i zboare!, "*Textes - rébus, mots - couperets, théorie de l'absurde assez déroutante*"[24]

Se observă în acest volum paradoxist, spre deosebire de celelalte două anterioare, dorința autorului de a se face inteligibil, de a putea comunica mai ușor cu ceilalți. Aceasta va fi fost, credem, una din ratiunile care l-au determinat pe poet să introducă desenele printre versuri. Curios, dar această grafică reușește, parțial, să redea impresia de tridimensional.

Nu vrem să polemizăm cu exegeții creației lui Florentin Smarandache, încercarea noastră de monografie dorindu-se o lucrare de informare și atâta tot. Nu punem la îndoială buna credință și competența criticilor, istoricilor literari, scriitorilor și publiciștilor care, analizând paradoxismul, au emis judecăți de valoare asupra întemeiatorului acestei mișcări. Ni s-a părut însă (fie-ne iertată con-

statarea, care și ea poate fi acuzată de subiectivism!) că unii dintre semnatarii referințelor critice la adresa poeziei lui Smarandache au avut în vedere mai mult aspectul formal al versurilor poetului (șocant, deci pregnant, sau amintind, într-adevăr, de creațiile unor reprezentanți de frunte ai avangardei secolului XX), și partea ironic - umoristică a creației, acrobațiile verbale ale acestuia, citatele vizând "**de regulă**", aceste aspecte. În treacăt fie spus, citatele scurte au caracter de "**trunchiere**", cu toate dezavantajele și riscurile ce decurg de aici. Analizate împreună, versurile ce alcătuiesc un poem sau altul, ni se pare că sunt, așa cum arătam mai sus, capitole concentrate ale unor mici romane care, luate în ansamblu, constituie partituri tragice ale unui clovn superior, nebunul reginei numită VIAȚĂ - LUME. El are ambiția-dorința, cu totul omenească, de a nu predica în pustiu, ci de a fi ascultat și înțeles de toți cei cărora li se adresează.

Poate că grafica din "Bizarerii..." asociată cu insuficienta cunoaștere a limbii țării adoptive îi vor fi dat lui Smarandache ideea creării unui limbaj poetic universal, alcătuit din semne grafice, simboluri, desene pur și simplu și alte bizarerii și mai... bizare (cum ar spune un paradoxist)! Încercăm să (ne)explicăm în felul acesta logica interioară a artistului, care l-a condus la scrierea (aesenarea?! culegerea pe calculator?!) volumului "**Nonpoems**" (Xiquan Publishing House, Phoenix - Chicago, 1992).

Ecourile stârnite de acest volum au fost multe, furtunoase și contradictorii:

"*Une tentative de plus pour exprimer l'absurde, après Tzara, les surréalistes, les lettristes et quelques autres*". Astfel îl apreciază scriitorul și criticul Claude Le Roy [25]. "*Notre ami en exil... entend chercher la littérature partout, sauf dans les livres... D'ou le désir d'exprimer des poèmes sans vers, avec toutes sortes d'autres moyens, du signe typographique à la page blanche, en passant par le graphisme, le graffiti et le message codé. Certains ne verront dans ces poèmes qu'un gag. D'autres y trouveront matière à illumination*".

Am ales această referință a lui Claude Le Roy, deoarece ea sintetizează, în câteva rânduri, atât "conținutul", cât și originalitatea și riscurile autorului. Pe de altă parte, poetul și criticul francez sugerează și posibile consecințe benefice (male-fice?!) pentru cititorii acestei cărți.

Paul Courget consideră lectura "*Nonpoemelor*" "*comme un passe - temps parfois amusant ou cocasse, car, en dehors des démonstrations de ce que peuvent être "l'antilittérature", le "style du non style", les*

"poèmes sans vers", les "poèmes sans poèmes (...) nous rencontrons, au fil des pages, de curieux "poèmes graphiques", des "superpoèmes" en forme de collages scripturaux, des pages en langage "pirissannorench", des poèmes chiffrés (...), des poèmes-dessins qui ne forment pas la partie le moins originale. Et enfin, les fameux "poèmes sans vers", qui consistent en une succesion d'une trentaine de pages vierges"[26)]

Așadar, creații poetice fără versuri, poeme grafice "superpoeme" sub formă de colaje scripturale, pagini în limba pirissanorench (*"limbă vorbită în sud-vestul Statelor Unite de către o singură persoană"*, aceasta fiind, se înțelege, autorul însuși), poeme alcătuite din cifre, poeme - desene și, în sfârșit **"faimoasele"** poeme fără versuri și chiar **"poezii în spațiu"**. Pe scurt - poeme fără poeme!

Vâlva pe care au stârnit-o aceste versuri ale lui Florentin Smarandache a fost imensă. De la entuziasmul nedisimulat al unora până la negarea totală a valorii artistice a non - poemelor, aprecierile au cunoscut toate nuanțele aprobării și... non - aprobării. Desigur, în cazul de față entuziasmul nu este neapărat echivalent cu o judecată pozitivă de valoare, ci, mai degrabă, cu manifestarea unei stări de șoc în fața unui lucru de excepție. Același Paul Courget este de părere că volumul în discuție **"découvre un nouveau visage de la littérature"**. [27)]

Cunoscutul eseist spaniol de origine română Alexandru Ciorănescu, îi scria poetului, la primirea volumului: *"Te-am urmărit luptând cu valuri uscate și cu pagini albe și îți admir curajul, nu stilul pe care-l combați singur. E o dorință de neant care refuză să fie numai atât, ceva cam ca abstracțiile albe ale lui Mondrian. Jocuri abstracte; dar trebuie să fii atent la nimic, pentru că corabia lui Noe e totuși corabie...*

Ceea ce mi se pare că vrei dumneata nu e un joc secund, ci un joc prim, de creator; dar creația merge de la nimic la ceva... de la joc la adâncime, de la plăcerea ochiului de non-pisică, la plăcerea ambiguă și suferindă care amalgamează toate percepțiile..."[28)]

Romînca Doina Drăguț remarcă accesibilitatea "nonpoemelor" pentru cititorii din orice țară, căci ele *"nu necesită cunoștințe de limbă", prin asta având și un caracter de universalitate... Întâlnim, printre altele, absurdul, meditația, introspecția, transcedentalul, universalitatea, absolutul... - așa cum ni le imaginăm fiecare și așa cum le simțim prin trairile noastre interioare și exterioare, raportate la un punct de referință ce se găsește în noi"*[29)]

Exemplele sunt multe și pot fi localizate oriunde, de la plus la minus,

pe o închipuită abscisă a judecăților de valoare.

Undeva, în apropierea polului negativ al ecourilor stârnite de carte s-ar putea situa opinia lui Francis Edeline din Belgia, exprimată într-o scrisoare a acestuia către Smarandache, datată 6 septembrie 1991, în care criticul belgian, asimilând poemele din acest volum poeziei sonore și vizuale a anilor '60, îi recomandă tânărului scriitor român să facă cunoștință cu scriitori din Statele Unite care au participat la mișcare sau care posedă colecții din acei ani.

Răspunsul paradoxistului din Phoenix, prompt și tăios, stabilea clar deosebirea dintre cele două mișcări: "*Mes NONPOEMS ne sont ni visuels, ni sonores non plus!... C'est de la nonpoésie (ça veut dire: rien, ou rire!...) ne faites pas de confusion en melangeant le visuel et le sonore avec le rien (...) Mon style este tout à fait nouveau, bien que vous ne le reconnaissiez puisque je ne suis pas un grand "nom". Je vous conseille, moi aussi, de lire non pas seulement la littérature francophone, mais celle roumaine aussi*" [30)]

Profesorul Ion Rotaru de la Universitatea "București", cunoscut istoric și critic literar român găsește că "*Nonpoemele... sunt exact ceea ce vor să fie: nimic!*" și, deși poetul le numește paradoxiste, aceste versuri nu au nimic de-a face cu mișcarea, existând ca atare "**o contradicție în termeni**". Ironic, criticul propune pentru paradoxistul din acest volum epitetul de "**nihilist**"[31)].

"**Tradiționalist fiind**", ilustrul profesor istoric literar îi sugerează poetului să scrie "*niște Non-Nonpoeme adică niște Poeme adevărate, fie măcar și până la gleznele Otiliei și ale lui Topârceanu*"[32)], *considerând Non-poemele ca pe un joc nevinovat, inventat "așa... ca să te distrezi și să-ți distrezi prietenii, bunăoară pe mine".*

Imediat mai jos, contrazicându-se oarecum, eseistul invocă "extraordinara frumusețe a ludicului, filozofia lui, profunzimea lui"[33)]

Am lăsat la urmă opiniile distinsului critic Constantin M. Popa care, în excelenta sa lucrare "**The Paradoxist Movement**", nu numai că a analizat și a descris, cu pertinență, finețe și obiectivitate mecanismul acestui curent, ci a relevat, competent și convingător, sensul programului lui Florentin Smarandache, esența și originalitatea scrierilor acestuia, în care "**paradigma negării**" devine obiect literar, pentru că totul recade în literatură...

Autodistrugerea și moartea literelor, implicita literaturii, apar ca inevitabile: o literatură care se șterge pe măsură ce se scrie... Semnele devin inteligibile doar prin raportarea la titluri. Poetul ajunge la limita

experienţelor paradoxiste, dincolo de care se întinde teritoriul non-cărţii şi al "**non-lecturii**"[34)]

Pe lângă adecvarea şi eleganţa stilului există la acest critic o dorinţă de obiectivitate şi de aflare a adevărului - absolută, el străduindu-se (şi reuşind!) să intre chiar pe "**lungimea de undă**" a paradoxistului Smarandache. C.M. Popa obţine astfel privilegiul şi performanţa de a vedea şi analiza cumva "**dinăuntru**" obiectul studiului său, ceea ce puţini "**paradoxistologi**" au reuşit.

Ca şi poetul, criticul "**a văzut ielele**" acestui fenomen literar cu toată frumuseţea şi originalitatea, dar şi cu pericolul (pentru literatura propriu-zisă) decurgând de aici.

"**Nonpoems**" după propria apreciere a lui Florentin Smarandache, "*este punctul culminant al paradoxismului până la ora actuală*"[35)]

Este, într-adevăr, nota cea mai înaltă la care a ajuns cântecul ielelor paradoxiste. Volumul reprezintă "extrema" acestei mişcări avangardiste, fiind totodată şi cel mai vulnerabil.

Ca orice extremă, "**nonpoemele**" smarandachiene prezintă şi un anumit grad de pericol/risc, aplicabil atât literaturii ca artă, cât şi... autorului însuşi! Este vorba, în primul rând, de "autodistugerea şi moartea literelor, implicit a literaturii", de care vorbea Constantin M. Popa (v. supra). "**Aliteratura**", cum denumea acest fenomen Ion Rotaru.

Poemele fără nici un vers ale poetului aveau cel puţin titlu, ceea ce putea sugera ceva, lăsând la latitudinea cititorului - pentru care autorul dovedea astfel respect şi încredere - privilegiul sau sarcina de a simţi orice, de a-şi imagina orice.

În ultimă instanţă - de a scrie poemul respectiv!

Este semnificativ faptul că, la aniversarea a trei centenare de la moartea lui Basho (1644 - 1694) - celebrul haijin japonez, întemeiatorul paradoxismului îi închina confratelui său un poem "inedit", reprezentat printr-un dreptunghi gol! Abia în momentul acela literatura atinsese punctul "**zero**"!

"*Mă întreb - spunea atunci Florentin Smarandache - dacă voi inventa şi poezia cu mai puţin de zero versuri!*" Această poezie, năzdrăvanul poet o descoperise deja mai înainte, în 1992, şi chiar în volumul cu pricina, căci ce altceva pot fi acele "**poeme grafice**" din cifre ori din simple (simple?) desene?!

Literatura, în adevăratul înţeles al cuvântului, consacrat de-a lungul a câteva milenii de câtorva milioane şi milioane de opere, operează totuşi, cu cuvinte sau, în cel mai rău caz, cu litere, de unde şi numele

(lat. **littera**). Altfel spus, mijlocul de exprimare al acestei arte este limba. Matematicianul (deci, omul de știință!) Florentin Smarandache după ce împinge creația literară până la cota zero, trece dincolo - spre minus infinitul literaturii, am putea spune - și prezintă cititorului (sau privitorului, mai exact spus!) un fel de creații alcătuite din alte semne grafice decât literele: cifre, linii. desene etc.

În momentul acesta, poetul (trebuie s-o recunoască singur!) a ieșit din sfera literaturii, căci semnele, simbolurile și desenele respective aparțin deja altor științe sau arte, chiar dacă - în sine - creația respectivă rămâne valabilă. Ea își revendică, însă, raportarea la alte domenii: matematică, infomatică, logică, filozofie, grafică etc.

Ca experiment, volumul NONPOEMS este remarcabil - am putea spune și nici o bibliotecă din lemn, nici un iubitor de literatură nu se poate dispensa de o altfel de carte, iar istoricii și teoreticienii literari de mai târziu vor trebui - cu voie sau fără voie! - să menționeze, în cel mai rău caz, volumul. Bizar la prima citire (cercetare - privire!, cartea se dovedește, totuși, coerentă, la o cercetare atentă; o minte sclipitoare și bine organizată ca a **"olteanului din Arizona"** nu putea să nu **"premediteze"** totul. Se simte și aici sistematizarea "materialului" (materialelor!) cu care operează autorul, căci totul este gradat; apropierea literaturii de zero, se face treptat: de la câteva poeme în stil curat paradoxist se ajunge la semne, se trece la ciorne amestecate cu schițe și apoi la desene. Cititorul (vorbim de cel avizat într-o măsură mai mică sau mai mare) nici nu știe când a trecut pragul imposibilului, pomenindu-se în grădina artelor plastice. Prestidigitatorul de până atunci a devenit deja un fel de hipnotizator, după ce vrăjitorul transformase dela literatura în altceva. Unul din paradoxurile smarandachiene fusese înfăptuit: imposibilul a devenit posibil! Prețul, însă, a fost destul de mare: dispariția literaturii, dizolvarea poeziei. Mai mult, autorul a fost **"victima"** extremismului stilului său, fiindcă într-un fel el se autodesființează odată cu poemele, existând riscul - logic, de altfel! - ca el să se (re)transforme în matematician, informatician, filozof, grafician etc.

Ni s-a părut (impresie păstrată în continuare) că Florentin Smarandache a intuit singur pericolul. Nici nu se putea astfel, la un spirit atât de lucid și de drept cu sine și cu ceilalți! Astfel se poate interpreta strigătul din titlul penultimului volum publicat al poetului: "*Sans moi, que deviendrait le poèsie?!*" O bună parte din aceste poezii sunt republicări ale unor creații din perioada **"preparadoxistă"** a poetului. Ele

alternează, totuși cu poeme aparținând mișcării în discuție. Pentru frumusețea și profunzimea ei, citãm în întregime această poezie (SANS MOI, QUE DEVIENDRAIT LA POSIE?!)"

Je désespère assez bien
de l'éternitè de la second d'attent
dans le camp d'errance absolue
de moi - même
en frappant des vers bleus
avec le marteau
An médaille
pour la guerre du blanc et du noir.
Ni femme, ni enfants, ni parents,
séquestres par des frontiéres théoriques
c'est l'harmonie céleste de l'inharmonie
comme le jazz, cette musique du bruit.
La poèsie seule este restée ma concubine
(question publique, mais secrète)
Mon habile plume malhabile
et ma patience torturante et inutile
s'impatient
Ou es-tu, mon futur:
espace sans espace
temps sans temps,
perdu dans le labyrinthe du passé?"

Poezia, tipărită pe coperta a IV-a a volumului "*Sans moi, que deviedrait la poésie?!*" (Québec, 1993) ni se pare, dincolo de conținutul ei, deosebit de interesantă pentru esența și destinul paradoxismului. Aflăm aici despre "**războiul dintre alb și negru**", despre "**armonia celestă a dizarmoniei**", o "**problemă**" este publică și secretă în același timp... Modalitățile de exprimare tipic paradoxiste, care l-au consacrat pe poet, îmbracă aici sensuri grave, căci în "eternitatea secundei", autorul, fiind la aceea dată departe de familie și simțindu-se fără viitor, se salvează prin poezie - "**concubina**" sa.

Ne cerem scuze multor poeți (dar și unor critici), nu vrem să facem aprecieri la adresa nimănui și nici să polemizăm cu cineva, dar la această întrebare gravă (deși puțin retorică și orgolioasă!) ne permitem să dăm următorul răspuns: fără paradoxismul lui Florentin Smarandache, poezia ar deveni... ceea ce a fost mai înainte, după (sau fără) - suprarealism, lettrism și alte - isme, adică o poezie care în multe

cazuri poate fi semnată de oricine, un fel de cor poetic în care vocile se disting doar prin nuanțe, deși metaforele - carnea poeziei, nu lipsesc.

Florentin Smarandache este o voce poetică distinctă și aceasta se datorește, în afara talentului său, stilului mișcării paradoxiste, pe care l-a fixat printr-un program, aplicat de poet - cel puțin în poezie - punct cu punct.

Este, în literatura lumii, singurul caz în care un poet adevărat a creat un curent și un stil, nu numai teoretic-programatic, ci printr-o operă poetică valoroasă, în linii mari valabilă și viabilă.

Asistăm, citind poezia paradoxistă a lui Smarandache, la o bună parte din "**viața**" și destinul acestei mișcări care se naște, se dezvoltă, se perfecționează și atinge (cu **Nonpoems**) punctul său extrem, dincolo de care poetul și creația sau au ajuns la o situație paradoxală - ceva în genul "**negării negației**" ori a transformării cauzei în efect (sau invers!).

Desigur, "**poemele în nici un vers**", "**poemele grafice**", poemele - desene și altele asemănătoare sunt irepetabile, chiar și în ceea ce îl privește pe autorul lor. Orice iterare a acestora, indiferent de "semn" sau desen, ar stârni zâmbete sau grimase.

Paradoxismul din "**Legi de compoziție internă**" ("*Le sens du non-sens*") și din "**Anti-chambres et anti-poésies ou bizarreries**" se distinge, însă, prin echilibru ("*în instabilitate*", ar adăuga poetul), prin noutatea expresiei și prin "**ironia savantă**" împinsă până la sarcasm îmbrăcând teme fundamentale ale lumii și vieții și idei filozofice de esență. Există aici o expresivitate voluntară, deliberată. Metaforele "**clasice**" sunt evitate, deși poetul dovedise în primele volume o capacitate de metaforizare ieșită din comun. Pregnanța și sensibilizarea ideii sunt obținute prin alte mijloace: propoziții naive, cotidiene, contradicții dure, antiteze puternice, expresii figurate interpretate la propriu, transformări de sens, jocuri de cuvinte, comparații contrare, cuvinte puse în mai multe sensuri deodată, repetiții absurde, parodii de proverbe etc.

Am repetat aceste idei din "*Manifeste pour un nouveau mouvement littéraire - le PARADOXISME*", fiindcă, după opinia noastră, cele trei volume menționate mai sus și partial "*Sans moi, que deviendrait la poésie?!*" ("*Exist împotriva mea*" fiind o republicare) sunt *creațiile paradoxiste cele mai rezistente ale poetului, stilul lor fiind apt de "a face școală*" (cu sau fără voia unor critici) în rândul unor poeți talentați, cărora nu li se poate aplica, în nici un caz, sintagma dură de "**canalie literară**" (Ion Rotaru).

Florentin Smarandache, acest poet "**turbulent și dotat din abundență**" (trad. după Paul Courget, op.cit., p.37), este, fără îndoială, nu numai întemeietorul unei școli, ci și creator de stil și de limbaj artistic original. Numele său trebuie să fie așezat în galeria creatorilor de talia unor Rimbaud, Baudelaire, Tzara, Ionesco, André Breton, Nichita Stănescu, Marin Sorescu și alții.

Prin faimoasele sale **NONPOEMS**, el îi redă poeziei sensul său originar de creație (gr. **poiesis**), *"n'importe de quoi"* (Fl.Sm.), accepție valabilă chiar și atunci când sensurile și valorile sugestive nu mai aparțin cuvântului propriu zis, ci altor semne.

Făceam, la începutul acestei încercări monografice, afirmația că Florentin Smarandache iese uneori (culme a paradoxismului!) chiar în afara curentului care l-a consacrat! Cum am putea numi altfel, decât non-paradoxiste, o bună parte a poemelor din volumele "**Circles of light**" și "**Dark snow**" (Erhus University Press, Phoenix Chicago, USA)? Sau haiku-urile din "**Clopotele tăcerii**"? (Xiquan Publishing House, București-România și Phoenix-SUA, 1993), chiar dacă și aici poetul și abate de la regulile prozodice ale acestei specii de sorginte japoneză, neîncadrându-se în curentul clasic al haiku-lui. "**Din tot eșafodajul prozodic, poetul respectă doar regula terținei, numărul silabelor fiind diferit**" [36)]

Dar versurile din poemul "**Inventar al răului general**"?:

"Exerciții de oprire a gândirii
și malformare a sentimentelor
dosare cu amprente spirituale
tulburări de vedere acute,
dureri fotografice,
zdrențe de oameni pe străzi,
măcel al conștiințelor
mai absurd ca absurdul..."

Nu ne-ar mira dacă într-o bună zi am afla că Florentin Smarandache a întemeiat un nou curent literar care, fără a veni în contradicție cu PARADOXISMUL, să conviețuiască cu acesta. Totul e posibil la acest informatician - matematician - scriitor - artist plastic - rebusist de excepție, chiar și imposibilul!

b) PROZA

Am insistat mai mult asupra poeziei lui Florentin Smarandache, deoarece anume cu ajutorul acestei modalități de exprimare și prin ea

a inventat insurgentul din Bălcești paradoxismul. Poezia este aceea care l-a consacrat ca scriitor.

Cu cărțile "**America-paradisul diavolului**" și "**Fugit.. jurnal de lagăr**" (cronologia apariției lor este inversă celei evenimențiale), paradoxistul poet se afirmă fulgerător ca prozator.Substanța celor două "jurnale" este dată de experiența de emigrant (mai întâi în Turcia, între 9 septembrie 1889-23 martie 1990 și apoi în America, după 23 martie 1990) a non-conformistului care își "**încununase**" astfel protestul său împotriva unui regim totalitarist.

Este puțin spus că "**jurnalele**" au plăcut sau plac la citire. Ele au avut, efectiv, succes de librărie. Explicația acestui fapt rezidă atât în tematica propriu-zisă - oglindirea "occidentului capitalist" și a orientului, cu o mare încărcătură de inedit, pitoresc și exotic, cât și în stilul direct și frust al autorului, total deosebit de cel cu care ne obișnuise în scrierile paradoxiste de până atunci. Față de gravitatea întâmplărilor relatate, în care asistăm, odată cu personajul Smarandache, la desfășurarea unei aspre lupte pentru existență, autorul pare a nu mai avea nici un chef de glumă.

În descrierea odiseei sale de emigrant, sinceritatea insurgentului este absolută, el își oferă cititorului sufletul "pe tavă"!

"*Personajul (vreau să zic: Florentin Smarandache) - spune Ion Rotaru - apare în jurnal deosebit de viu, absolut autentic. Scriind, autorul se scrie pe sine cum altcineva nu l-ar putea înfățișa: încăpățânat (în sensul napolenian cunoscut...), prezumțios, fermecător în felul cum se zbuciumă să ajungă, să fie cineva, căutându-și țara în care să se poată realiza, care țară nu-i alta, firește decât America, scriind ca să fie cineva în această viață*" [37].

Iată o mostră de sinceritate absolută a autorului:

"*Mă simt ca un taur. Voi publica un maldăr de cărți. Poate că mari edituri mă vor accepta. Sunt un flămând de publicitate, de mărire (nu mi-e rușine s-o recunosc, în Declarație am mărturisit că vreau să ajung o personalitate; vor râde de mine, mă vor crede copil. Voi picta, voi desena, voi face grafică, voi scrie poezii în engleză și articole de matematică. Auzi-mă, Doamne!*" (Fugit...Jurnal de lagăr, pag.33)

Eforturile personajului - autor de a rezista printre semenii săi, îndârjirea cu care el se zbate pentru viață ating - după o inspirată exprimare a lui Ion Rotaru - "**sublimitatea**", mai ales în "**Fugit... Jurnal de lagăr**", care uneori amintește, prin unele situații și prin detașarea stilului, de faimosul "**Papillon**" al lui Charrière.

Și totul relatat în fraze simple până la naivitate, cu ajutorul unui limbaj frust, presărat, din loc în loc, cu câte o trivialitate. Poate aceste două trăsături - simplitatea propozițiilor și unele vocabule licențioase, să amintească de paradoxism! În rest - un stil direct și spumos, pregnant prin insolit și picanterii și impresionând prin sinceritatea absolută a autorului - trăsătură care trimite la creatorul **"Moromeților"**. *"Marea abilitate a lui Preda - spunea un critic - stă în sinceritatea sa"*. Aprecierea i s-ar putea potrivi și lui Florentin Smarandache, atâta doar că la acesta ea nu este un act deliberat, cum pare la Preda, ci izbucnește spontan, ca un prelungit strigăt de ușurare prin mărturisire, eliberare de miasmele otrăvitoare ale amintirilor unui trecut apropiat.

Oricum, cele două **"jurnale"** vor rămâne lucrări de referință în domeniul memorialisticii.

Proza smarandachiană tipic paradoxistă rămâne, însă, romanul ... NONROMAN (Ed. AIUS, Craiova, 1993), care, ca și NONPOEMS în poezie, a stârnit la apariția sa o furtună de aprecieri și... non- aprecieri. Câteva fragmente vor fi, credem, binevenite:

Alexandru Ciorănescu din Spania:

"Dragă domnule Smarandache,

Ești un om primejdios și contagios: norocul meu că propagi această sida nouă (sau sită nouă) numai în absență, ceea ce mi se pare foarte elegant. De altfel, și foarte corect și abil. Paradoxul fiind o opoziție la crezul curent. Dumneata împingi paradoxismul spre o luare de conștiință a cititorilor, tocmai ca să rămâi paradoxal" (Scrisoare către F. Smarandache);

Constantin M. Popa:

"NONROMAN este un roman, într-adevăr "de sertar", purtat ani la rând în sacul fără fund al exilului. Această parabolă atroce despre totalitarism, despre alienare, obediență vinovată și minciună, oportunism, cruzime, violență, monstruozitate, scrisă într-un stil dur, tensionat, lipsit de pudibonderie îl așează pe Florentin Smarandache alături de Orwell, Konwicki, Koestler, Baconsky și marchează o nouă dimensiune a Mișcării Literare Paradoxiste" (Scrisoare către autor)

Ionel Ciupureanu (Craiova), Scrisoare către autor, din 21.02. 1994:

"Nonromanul" este un poem-roman în care se strigă, se urlă, se varsă, se ejaculează durerea...

Exhibiționismul afișat ostentativ ascunde disperarea ieșită din subconștient, care nu se diluează decât prin gesturile trăite și apoi mimate, iar în final asumate. Sub teatrul cuvintelor se deslușește acel in-

controlabil ce se scurge ca o pastă groasă si insuportabil de concretă în puturoșenia ei, care iese încet-încet din grotescul și absurdul născut de dictatură (...) această carte este un roman patriotic. E paradoxist ce-ți spun, dar e adevărat! (...)

Am sentimentul că acest NONROMAN este unic și nu se mai poate reveni la tragica experiență";

Vasile Gurău, romancier din Freiburg -Germania, scrisoare către autor (5.XI.1993):

"La început am fost șocat, (trebuie s-o recunosc) și eram tentat să mă consider victima unei farse ori a unui farseur. Pe măsură ce mă cufundam (la figurat) în lectură, îmi dădeam însă seama că mă aflu în fața operei unui nonconformist care taie cu barda toate barierele convenționalului și scoate la iveală stafia lumii în care trăim, în toată hidoșenia ei (...) aș comite o mare greșeală dacă aș încerca să disec și să analizez ceea ce d=stră ați disecat și analizat cu atâta talent și îndrăzneală..."

Bujor Nedelcovici, Paris, scrisoare către autor (5.X.1993):

"Am început să-l citesc (Nonroman-ul, n.n.) cu interes. Mi se pare extrem de original la nivel de limbaj, construcție și viziune."

Alexandru Vlad Lungu, editor al revistei "**Conexiuni**" din Montreal. Canada (scrisoare către autor, 28.01.1994):

"...romanul "Nonroman", pe care-l consider o înșiruire de expresii, unele amuzante, altele vulgare prin limbaj. Vulgaritatea poate exista și fără cuvinte triviale! (Romanul)... nu are un sens educativ!"

Criticul Ion Rotaru consideră această creație "un mare eșec... este nonorice, este nimic (cu excepția celor două paragrafe excelente pe care ți le-am semnalat) și chiar mai puțin decât atât. (Scrisoare către autor, din 05.10.1993).

Interesante ne apar propriile păreri ale autorului, exprimate într-o scrisoare către Marian Barbu din Craiova (15.03.1994):

"NonRoman" -ul este o parabolă împotriva oricărui sistem totalitar (nu doar împotriva "stângii", cum ar vrea unii, din considerente politice, să-l considere, ba chiar și a dreptei). Contra oricăror tendințe de dominare în orice domeniu!

Există două cărți: "**Politica înțeleaptă a partidului**" și "**Manual de filozofie**", având coperți (...) și cuprins (a doua), prețuri separate, incluse în altă carte (Nonroman). D=l N. Marinescu a uitat s-adauge "**în cadrul Mișcării Paradoxiste**" ca subtitlu...

Romanul se auto-cenzurează (vezi notele din subsol) se-nvârte în jurul său (ca un câine mârâit în jurul cozii, pe care n-o poate ajunge!).

Compoziția este spiraloidă, așa zice, limbajul este dur, romanul foarte larg (consider eu), cu noțiuni fabricate (forțate) induse, ortografia încălcată.

Viziune negativistă
Fraze parafrazate
Roman politic, roman filozofic, roman sociologic
Parodierea unor idei (teze), metode politice, filozofice
Calchierea unor expresii latine
Autobiografia (cum ați remarcat) nebiografică
Careu de rebus în roman
Steagul (negru, bineînțels!) desenat în roman
Pagini puse de-a-ndoaselea
Erata ca făcând parte din roman
Romanul se repetă (totuși nerepetându-se) până la vomă și greață
Experiment. Densitate
Avangardă târzie (corect ziceți)
Registre variate
Verbe la toate modurile și timpurile"

În această scurtă **"auto-recenzie"** autorul NONROMAN -ului, parcă temându-se ca volumul să nu fie înțeles din cauza unei citiri superficiale, atrage atenția asupra unor trăsături de sorginte paradoxistă, ale cărții.

Am folosit aici sintagma **"asupra unor însușiri"**, deoarece în realitate acestea sunt mult mai numeroase, ele fiind întâlnite la tot pasul în prefață și în cuprinsul cărții. Precizând că a avut ambiția să scrie **"cea mai proastă carte din lume"**, **"un chef de non-oeuvre"**, Florentin Smarandache afirmă că a înființat aici *"un laborator de încercări, experiențe atomice-literare-nucleare. Experimentare de dragul artei și artă de dragul experimentului și împotriva culturii totalitare. Nonromanul unui muribund. Confesiile unui criminal. Estetica grotescului."*

Toate aceste afirmații se verifică pe parcursul celor peste 200 pagini, autorul făcând o demonstrație de cursă lungă de ceea ce înseamnă paradoxism literar, nimic nefiind omis din bogata recuzită a acestuia: contradicții, antiteze, jocuri de cuvinte, proverbe și expresii interpretate și altele, adecvate prozei. Sarcasmul cu care insurgentul își revarsă grozava mânie, indignarea și disprețul împotriva unui regim totalitar domnind peste o republică de animale obediente, este teribil. După propria sa expresie, el face **"o cură de creație"**, eliminând prin scris toate produsele urâte și emanațiile stării sale **"canceroase"**, toate gândurile negre, cu scopul de a se însănătoși.

Scriitorul Constantin Mateescu, într-o discuție pe tema asimilării politicului în creația literară, îmi mărturisea că după ce a citit capodopera lui Marquez, scriitorului venezuelean, nu a mai putut să abordeze nici o altă carte despre dictatori și dictaturi. Dacă va fi intrat cumva în posesia NONROMAN-ului, suntem convinși că a făcut prima excepție de la regulă!

Romanul începe cu un fel de **scriptio continua**, fără majuscule și cu puține virgule, amintind de "Toamna Patriarhului", a lui Marquez. Câte o "găselniță" ne mai trimite, uneori, la celebrul premiant NOBEL: niște delfini zboară prin aer, asemenea peștilor lui Marquez în timpul ploii îndelungate din Macondo, iar când și când în "acțiunea" cărții apare poetul Ovidiu Florentin, ca un alt Ruben Dario (v. "Toamna patriarhului").

Florentin Smarandache, însă, se desprinde repede de sirenele modelului marquezian (alteori ionescian), ca un artist ce nu suportă nici un fel de tutelă și **"își intră în mână"**, căci apar în continuare capitole și titluri non-marqueziene, folclor **"antifonfoist"**, lanțuri de sinonime nominale și verbale, articole (fals) științifice inserate în text, scenete cotidiene, rânduri continuate pe pagina alăturată, romane (politico-filozofice) de sine stătătoare incluse în NONROMAN, pagini albe, jocuri de cuvinte etc. Și, pe spații largi, versuri alternând cu proza.

Paradoxistul scriitor este doar aparent dezlânat, fiindcă în realitate el se manifestă ca un regizor deosebit de înzestrat, care dirijează cu siguranță de maestru acest spectacol extraordinar și grotesc al unei lumi bolnave de megalomanie și obediență robotico-animalică. Deloc indiferent la stările și reacțiile cititorului, romancierul, când simte că discursul epic devine obositor, schimbă imediat mijloacele de expresie și tonul, alte instrumente intervin în orchestră și fantastica simfonie continuă într-un nou registru: situațiile absurde și hiperbolele sunt la ele acasă, alteori ni se pare că auzim (citim) descântece și blesteme populare: "*orzul să fie recoltat înainte de a fi însămânțat, fânul să fie cosit înainte de a răsări, poamele să fie culese simultan cu înmugurirea, iar din poame să iasă lăstarii verzi ai patriei... păsările călătoare ale patriei să plece iarna în țările reci cu pașaport în regulă și să se întoarcă toamna (...) să se zvonească despre diriguitorul nostru că ar fi orb, (...) diplomații străzii să comenteze că ar fi orb la devlă (de creier) și să publice poza lui fără minte, cu capul gol pe dinăuntru (...) că ar fi un mostru a la Marquez.* [38]

Alteori, o năvală de paradoxuri acoperă pagini întregi încât, cu siguranță, Murphy și "murfismele" pălesc de invidie. Cel mai des însă,

fluviul năvalnic al epicului este presărat cu versuri asemănătoare ca forță cu cele, din "Inventar al răului necesar" și ca expresie cu poemele paradoxiste din **"Legi de compoziție internă"** și **"Le sens du nonsens"**

"Plebea a rămas fără urechi
muzicale, i le-a rupt înălțimea sa
piticul șef
Unii încep munca printr-o pauză, alții reciproc
H.H. este deținut minte (...)
Trăim pe unde putem, dar problema e că nu trăim
Martin trăiește de azi pe mâine
Gaftin de mâine pe poimâine
Mi se cere părerea și le-o dau / în cap
Cine nu e bolnav, nu poate fi vindecat (...)
Strategia fonfoistă: drumul cel mai scurt dintre
două puncte este drumul nedrept" etc.

Versurile vin în cascade "potop păgân" de flori otrăvite amestecate cu spini, cititorul nici nu-și dă seama când a pătruns, magnetizat, într-un univers poetic aproape delirant, populat de paradoxuri poetice. Muzica de sirenă a poetului te-a atras deja într-o sarabandă diabolică, emanație a minții și a sufletului deopotrivă. Nimeni nu te conduce, vrăjitorul este fără milă, căci el însuși a intrat în joc. E normal ca, în acest paranormal liric, maestrului vrăjitor să i se facă milă de ucenicul - cititor. Și atunci, cu înțelegere și generozitate virgiliene, printre bezne și hăuri negre și violete, scânteiază în răstimpuri, ca niște reclame luminoase constatări prozastice: "la romarta inventar", "telejurnalul de seară durează toată seara", "radu beligan (sic!) joacă la nottara (sic!) etc.

Alte fragmente abundă în cuvinte licențioase (sinonim = trivialități!), ca de pildă "muzeul național":

La Muzeul Național s-au păstrat: (...) o oală de nuci de pe când se zgârma în nas, țâțână de puroi... excremente stomacale și intestinale de orară frumusețe... duhoare de mascul nespalat" etc. Astfel de fraze sunt **"înrudite"** cu florile de mucigai ale lui Arghezi din volumul omonim sau din romane și (aici criticul Marian Barbu are dreptate!) ele puteau să lipsească. Vulgaritatea nu înseamnă neapărat anti-colofilie, căci, peste veacuri **"florile de mucigai"**, indiferent de domeniul artistic în care se vor fi născut, vor rămâne niște curiozități dintr-un posibil **"Muzeu al Artelor - Secția GROTESC - VULGARĂ"**. De altfel, destul de receptiv a critica bine intenționată. Florentin Smarandache îi promitea lui Marian Barcu, într-o scrisoare, că la ediția a doua a romanului va renunța la

expresiile și cuvintele licențioase din carte. Ar fi aceasta un act compensatoriu pentru criticul care a făcut până la această dată, după opinia noastră, cea mai amănunțită analiză a romanului, asupra căreia vom reveni mai jos.

Recomandându-i (prea târziu!) un titlu mai comercial ("**Șerpii de Marsilia**", care ar fi fost sinonim cu "Cercul Vicios" - titlul inițial al cărții), Constantin M. Popa îl prevenea pe autor asupra adversităților și neînțelegerilor cu care va fi întâmpinat NONROMANUL.[39)]

O "**sinceră măciucă critică**" a primit scriitorul de la același Ion Rotaru, care găsea volumul ca "**foarte tezist**" și cu "**prea puține tresăriri de artă adevărată**"... un fel de raport al CC al PCR pe dos..., plat ca o tundră înghețată" etc. [40)] În afara faptului că distinsul profesor de la Universitatea București este un "tradiționalist" declarat, nici o altă situație - obiectivă sau / și subiectivă nu l-ar putea determina să nedreptățească pe cineva. Tradiționalismul său, însă, nu-l împiedică să înțeleagă noutatea în literatură fie ea și avangardist - paradoxistă. Nu este locul (și nici cazul!) să facem o "**critică a criticii**", dar, raportat la unele capitole, profesorul nostru are dreptate: "*Întotdeauna - scrie romancireul - fosta politică aflată la cârma statului și-a creat instituțiile, legislația și ideologia care să o mențină la putere, oricât de nedrepte și neconcordante cu realitatea înconjurătoare ar fi fost acestea...*

... străzile și monumentele (mai ales cele cu valoare arhitectonică) se demolează...

... ni se asigură o viața nesigură, nici în mormânt morții nu sunt lăsați în pace, ci mutați dintr-un sarcofag în altul, statul este cel mai mare hoț, încât deseori îmi vine să mă revolt împotriva nerevoltei populației..." [41)]

Într-adevăr, frazele acestea și altele asemănătoare sunt spuse - scrise prea direct, cuvintele par a nu se converti în literatură și nici măcar în non - literatură! Câte o exprimare paradoxistă încearcă zadarnic să le salveze.

Sau: "*Li se permite tinerilor cercetători să nu meargă la congrese, colocvii, sesiuni, simpozioane (...)*

"*Li se permite să nu se înscrie la doctorate sau post - doctorate (...)*

"*Orice om al muncii are permisiunea de a elogia cât dorește și cât poftește. prin toate mijloacele de care dispune (palme, jurnalistică, înscrieri la cuvânt, radio și televiziune, poezie mai ales și proză, sculpturi, tapițerii) orânduirea fonfoistă personal, pe Hon Hyn și guvernul său...*" [42]

Buna credință, bunul gust, competența și obiectivitatea profesorului Ion Rotaru sunt în afara oricărei discuții (de altfel, cei doi sunt prieteni!).

Florentin Smarandache va fi conceput și scris această carte în anii cei mai grei și mai triști din viața sa (1985 - 1987), în vremea când interdicțiile fostului regim totalitar vizau tot ce-i era mai scump: afirmarea personală în domeniile profesional și literar, libertatea de exprimare și de acțiune. De aici caracterul pătimaș al discursului epic, căci se simte în fraze strigătul de obidă - ură - indignare - dispreț și revoltă. Anume în aceste situații se constată că auto-cenzura artistică nu a mai fucnționat corespunzător.

Din fericire, nu aceste paragrafe sau subcapitole dau tonul (non)romanului; nu limbajul jurnalier, politizat, fără efectele scontate, din aceste pagini este cel care incită la lectură, ci trecerile surprinzătoare de la un regim la altul, jocurile parodiilor de limbaj din toate domeniile vieții, paginile de pamflet (în proză și versuri) pentru care Arghezi sau Vadim ar fi mulțumiți (dacă nu invidioși!), amestecul extraordinar de genuri și specii etc. - totul dovedind o bună cunoaștere de către autor a curentelor avangardiste ale acestui secol.

Altele sunt aspectele care te atrag spre carte și te determină s-o citești "pe nerăsuflate", cum se exprima însuși Ion Rotaru. Ce-l va fi împins pe ilustrul profesor bucureștean s-o parcurgă astfel, deși imediat după lectură o va "desființa", contrazicându-se oarecum?

Explicația credem că o dă, cu subtilitate și profunzime, Veronica Balaj din Timișoara care, observând că la paradoxism "totul șochează", se întreabă: "*Șocul nu e o formă de reacție care ține de o anume expresie participativă? Toate reacțiile produse au un suport interior, subiectiv (...) De fapt, lângă cuvântul șoc se insinuează ideea de libertate. Paradoxismul are ceva din structura noastră profundă, nu întotdeauna exprimată, ieșită la iveală, conturată de un gest sau un cuvânt* "[44)]

Observând că autorul își manifestă "*o revoltă în genunchi, cu intruziuni, uneori fals avangardiste*" [45)], Marian Barbu analizează virtuțile artistice ale celor două "cărți" inserate în cuprinsul "Nonromanului" ce se bazează, în primul rând, pe parodierea limbajului îndoctrinat de ideologia comunistă. Criticul apreciază că este vorba aici de "*adevărata literatură de avangardă - gen 1993 - în variantă paradoxistă*" care arată, totodată, "ce fragile sunt granițele literaturii". Această ultimă afirmație se impune a fi comentată, căci aici ni se pare că stă tot secretul calităților și în același timp, al "noncalităților" cărții.

Desigur, afirmația autorului că a vrut să scrie "*cea mai proastă carte din lume*" nu trebuie luată în serios ea (afirmația!) fiind doar un truc literar,

cum sunt și altele în roman. În realitate, Florentin Smarandache a intenționat să scrie o proză paradoxistă; cu alte cuvinte - să aplice la proză principiile paradoxismului, care, până la NONROMAN fuseseră valorificate doar prin poezie. (Romanul a fost conceput și scris cu câțiva ani înainte de autoexilarea poetului).

În ansamblu, poetul paradoxist a reușit cu succes să fie dublat de romancierul paradoxist Florentin Smarandache. Elementele noii mișcări literare se pot urmări pe parcursul întregului roman. Ele sunt evidente chiar și pentru un simplu iubitor de literatură, nu numai pentru cunoscătorii în domeniu, de aceea nu vom insista asupra lor. La fel de adevărat este faptul că unele pagini n-au fost "convertite" la paradoxism și nu suferă nici de "tirania clasicismului" [47)]

Romanul "este unic"[48)] în felul său și valabil ca operă paradoxistă. El nu poate fi imitat - repetat nici chiar de către autorul său, care a depus la conceperea și scrierea lui "*un travaliu nebănuit, o migală și un calcul de benedectin. Fiindcă nu e un domeniu al existenței umane, chiar și al culturii (mutatis mutandis), din care Smarandache să nu-și fi extras seve sau să nu-l fi crucificat*" [49)]

Rezultatul a fost pe măsura muncii, autorul dovedind o cunoaștere remarcabilă a literaturii în general și a avangardei românești în special.

Eșafod literar al dictaturii, NONROMAN nu merge pe urmele lui Marquez si nu este scris nici în stilul lui **"1984"** al lui Orwell. Autorul îi găsește cărții sale asemănări cu "Omul fără însușiri" al lui Robert Musil, iar Marian Barbu îl apropie de Swift și Kafka [50)]

Fără să imite vreunul din romanele acestor iluștri înaintași, NONROMAN le stă alături cu șanse egale. Într-o viitoare istorie a avangardismului literar al secolului XX, cartea lui Florentin Smarandache, roman - pamflet în a cărui țesătură barocă sunt amestecate toate genurile literare, va fi menționat la urmă numai din motive de cronologie a apariției.

Dincolo de originalitatea sa de unicat, NONROMAN reprezintă, fără îndoială, un reușit roman experimental al avangardei paradoxiste.

C. TEATRUL

În anul 1993 la editura "Doris" din București îi apărea lui Florentin Smarandache volumul de teatru METAISTOIRE, subintitulat "Trilogie teatrală în cadrul Mișcării Literare Paradoxiste". De la bun început, cartea s-a bucurat de succes.

De fapt, autorul nu era un începător într-ale teatrului. În 1990, "Cactus

Theatre Company" din Phoenix - Arizona îi reprezentase piesa "Out in the Left Side" (Străin de cauză), tradusă din română în engleză de către autor, iar la 17 decembrie 1992 un grup de elevi de la Liceul "Frații Buzești" din Craiova realizau "un interesant și atractiv spectacol" [51] intitulat "Păcălita și ursoaica", după o piesă "pentru copii și înțelepți" a lui Florentin Smarandache. Regizorul nu era altul decât scriitorul Constantin M. Popa, iar sponsorii - "The Literary Movement" și Editura "Aius" din Craiova.

Pentru cititori, dramaturgi și oamenii de teatru, METAISTORIE a avut efectul unui șoc... teatral. Să-i dăm cuvântul cunoscutului dramaturg Dan Tărchilă care, de altfel, postfațează volumul:

"Piesele din acest volum sunt izbucnirea unei revolte împotriva barbariei moderne ridicată pe eșafodajul unei concepții politico - sociale distrugătoare: comunismul (...)

Prima dintre cele trei piese, FORMAREA OMULUI NOU, are ca idee centrală organizarea cinică a unui sistem de distrugere pe scară largă a personalității umane, cu scopul de a se realiza o societate de sclavi, de ființe amorfe, fără voință, fără sentimente, fără putere de judecată, oameni transformați într-o mașină cu comandă numerică (...) O umanitate infirmă care și-a pierdut umanitatea așa cum spune un personaj din piesă (...) Cea de a doua piesă, O LUME ÎNTOARSĂ PE DOS, ne introduce în societatea în care a fost realizată robia modernă. Ne gândim în plin absurd. Valorile umane sunt anihilate și înlocuite cu stereotipuri... Unul singur gândește pentru toți, unul singur hotărăște pentru toți, unul singur comandă și îi execută pe toți (...) "[52]

A treia piesă, *PATRIA DE ANIMALE, pare a fi o sinteză a ideilor celor două dinaintea ei. Cu o forță de expresie dramatică fără reproș, piesa conține întreaga gândire a autorului, concentrată într-o expunere dramatică percutantă, emoționantă. Fiecare scenă se ridică la putere de simbol, fiecare idee explodează violent*". [53]

Am menționat pe scurt, prin pana lui Dan Tărchilă, conținutul celor trei piese, pentru a observa că și în tiparele acestor creații dramatice este turnat același conținut ca în NONROMAN și în o parte din poezia - paradoxistă, dar și non-paradoxistă - a scriitorului total care este Florentin Smarandache: totalitarismul de orice fel, care încorsetează gândirea, liberă de la natură, și alte manifestări ale spiritului uman. Paradoxal sau nu, suferințele însoțind îngrădirile de felul acesta au fost cele care au generat majoritatea "reacțiilor" spiritual - literare ale rebelului vâlcean. "*Heureux ceux qui sont malheureux / car ils ont l'état*

lyrique de créer" - spunea el cândva.

În cuvinte elogioase vorbește despre METAISTORIE si profesorul Ion Roțaru, altfel critic caustic și fără menajamente: "*... piesele de teatru pe care le-am citit imediat ce am fost în posesia volumului, sunt extraordinare, îmi vine să zic, exagerând din pricina entuziasmului de moment: geniale! În special cea de a doua, "O lume întoarsă pe dos" și "Patria de animale" - a treia, cea mai grozavă condamnare a totalitarismului ceaușist. Au de toate: idei viguroase, șoc, imaginație supraabundentă, inedit, originalitate multă... scatologie și... eshatologie... și multă spectaculozitate, teatralitate adică...*

Această METAISTORIE este tot cea a dat mai bun Paradoxismul, dacă vrei, șeful școlii se poate lăuda acum cu o operă pe măsură-i" [54)]

Doru Moțoc, un alt dramaturg vâlcean, găsește volumul "*absolut excepțional*" și își exprimă speranța "*ca noi românii, atât de oropsiți de un destin istoric vitreg, să dăm lumii un alt mare dramaturg, după Ionesco*" [55)]

Aceste aprecieri superlative și altele care s-au făcut la adresa creațiilor dramatice ale paradoxistului din Bălcești - Phoenix au un factor comun: surpriza, șocul resimțit la scrierea lor. Elementele și însușirile care provoacă această reacție sunt multiple și variate, atât în plan tematic și compozițional, cât mai ales stilistic.

Pornind de la o realitate întunecată și crudă - existența unui sistem totalitar, cu tot cortegiul lui de nenorociri, autorul imaginează subiecte și situații absurd-paradoxiste: într-un sanatoriu, Doctorul - personaj alegoric, dictator și instrument deopotrivă, ajutat de asistentul său, aplică un tratament unic tuturor pacienților, menit să le anihileze sentimentele, voința, convingerile - întreaga personalitate, să-i formeze ca "oameni noi" ("Formarea omului nou"); în "O lume întoarsă pe dos", robia a fost realizată în toate domeniile: agricultură, construcții, cultură, nivel de trai etc., aceasta petrecându-se într-o imaginară - Palillula, condusă de Pampolinn și Pampolinna (sunt evidente corespondențele cu Wodania, Hon Hyn și Hynoaia din NONROMAN!). În "Patria de animale", dictatura Instructorului General îi transformă pe oameni (sub ochii cititorului - spectatorului) în monștri (oameni deformați), marionete, roboți și, în cele din urmă - în animale. În această piesă, considerată de toti cea mai interesantă, scena 1 din actul III este intitulată "Ferma de oameni" - parafrază evidentă după "Ferma de animale". Poate că, în intenția autorului, acesta ar fi trebuit să fie titlul inițial al piesei. Față de "Patria de animale" el ar fi avut, însă, un caracter evident restrictiv.

În ceea ce privește compoziția, poetul care venise în America pentru *"a construi Statuia Libertății Versului"* reclădește, de dată aceasta, Statuia Libertății Absolute a structurii piesei de teatru. Un fir epic, și acesta destul de firav, se întâlnește doar în prima dintre piese. Celelalte reprezintă un fel de înlănțuire de idei, dezvoltate (mai mult sau mai puțin) în *"module* (denumire dată de autor) *cvasi-independente"*. [56]

"Cercetările autorului în teatru - se analizează Smarandache la persoana a III-a - *țin de experimentalism, în dorința de a căuta forme noi(...) de a sparge tiparele învechite în care este închistat teatrul"*. [57]

Modulele respective au o ordine destul de relativă. În viziunea autorului, ele pot fi schimbate oricât, practic - la infinit, formând astfel tot atâtea piese de teatru, idee demonstrată matematic de autor la începutul piesei "O lume întoarsă pe dos". *"Se pot obține în felul acesta peste un miliard de miliarde de piese de teatru"* (pag. 77).

Cu "Patria de animale", Florentin Smarandache atinge apogeul talentului său de dramaturg (din acest volum!). Practic, în piesă primul plan este ocupat concomitent sau alternativ, de două personaje. INSTRUCTORUL GENERAL și polul său opus - PLEBEA, căci INSTRUCTOAREA ADJUNCTĂ și alți INSTRUCTORI sunt doar un fel de variante sau instrumente ale dictatorului, în timp ce monștrii, scheletele, marionetele, animalele și roboții de metal sunt tot variante, dar, de data aceasta, ale mulțimii transformate în animale și în roboți. După mărturisirea autorului, piesa reprezintă un teatru de "idei vizualizate".

Același autor dramaturg, care este Dan Tărchilă, atrage atenția asupra formulei dramatice folosite de autor în această piesă: *"Renunțarea la rostirea cuvântului ajunge la un fel de esență a teatrului printr-un paradox: se dispensează de cuvântul rostit și reține doar gestul actorului. Monstruozitatea și grotescul se realizează prin formula adoptată de dramaturg"* [58]

Ca și în alte situații, Florentin Smarandache își descrie cu destulă obiectivitate intențiile și posibila realizare a lor: *"Spectacolul aceșta este mai mult decât o pantonimă, el este o tragedie modernă, în care comentariile și indicațiile regizorale se confundă cu textul propriu-zis al piesei. Pledând pentru un teatru eliberat de convenții și constrângeri, autorul nu mai specifică intrările și ieșirile actorilor (...). Cred că ar fi mai ușor de realizat o peliculă cinematografică după scrierea aceasta, un fel de teatru filmat"*. [59]

Ceea ce se întâmplă în "Patria de animale" corespunde întocmai spuselor autorului și celor ale... criticilor, căci asistăm în continuare la

cele mai fantastice acorduri ale simfoniei paradoxismului: jocuri de întuneric și lumini, decorul ieșit din comun, scene grotești cu oameni, monștri sau animale, asasinate directe sau "cu încetinitorul" comise de un personaj - Dictator, organizarea unei grădini zoologice cu oameni în loc de animale etc.

"*Tot Universul acesta oneros se va nărui... printr-o adevărată Revoluție*" - încheie autorul.

Stilul METAISTORIEI justifică în bună măsură subtitlul ("Trilogie teatrală în cadrul Mișcării Literare Paradoxiste"), chiar dacă autorul numește o prefață - *antiprefață* (și nu *non-prefață,* cum ne-am așteptat!), în altă parte vorbește despre "anti-teatru" etc.

După un original obicei, autorul își autocaracterizează stilul: "*Instabilitate lingvistică. Straniu. Paradoxuri. Libertinaj. Codaj și supracodaj. Interferență. Suprapunere de tablouri. Cu excese. Cu minusuri. Rebus... Non-epopee*". [59)]

E drept, aprecierile se referă la piesa "O lume întoarsă pe dos", dar în multe privințe ele se pot aplica și celorlalte două creații dramatice.

În prefața aceleiași piese, pe care o numește "teatru... la nivel de limbaj", dramaturgul enumeră aproape toate mijloacele de exprimare folosite aici: expresii din folclorul copiilor, sintagme figurative deformate, jocuri de cuvinte, vorbire licențioasă, exprimări argotice, pleonasme, parodieri și parafrazări, bancuri din popor, limbaj popular și familiar, automatisme verbale, exprimări ambigui, proverbe interpretate comic (ca în "fablioarele" lui Topârceanu) etc. În această creație dramatică, paradoxistul Smarandache se exprimă în modul cel mai... teatral cu putință sau... invers!: dramaturgul se exprimă în modul cel mai paradoxist!

Ar fi, însă, greșit dacă am aprecia această piesă ca o simplă creație paradoxistă. După propria mărturisire a dramaturgului, Florentin Smarandache a încercat aici "*un TEATRU TOTAL, înțelegând aici utilizarea tuturor mijloacelor și tehnicilor dramatice pe care le-a cunoscut sau le-a inventat el însuși*". [61)]: teatrul metafizic, teatrul ca experiment, teatrul ca metamorfozare, teatrul mecanic, teatrul combinatorial, teatrul recursiv, grotesc, de groază, științifico-fantastic, sexi (porno), teatrul ca o convenție și alte forme. Despre postafața aceasta a sa, Smarandache sugerează că ar putea fi "adaptată și inclusă în monologul Nebun-ului" din piesa menționată.

În "Patria de animale" autorul - cum se întâmplă deseori în literatură! - s-a depășit pe sine. Dacă alți autori au redus substanțial replicile,

Smarandache atinge performanța de a le desființa cu totul! Puținele cuvinte, absolut necesare în anumite situații, sunt scrise pe plăcuțe. "*De la comedie burlescă, la tragedie amară* - astfel este calificată piesa de către creatorul ei. -... *un fel de teatru-laborator a la Grotowski, ori Brook, sau teatru-atelier postmodernist în maniera regizorilor, scenografilor, coregrafilor etc., europeni contemporani sau a Școlii Românești de Regizori din SUA: Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Andrei Șerban*". [62)]

Câtă influență și câtă originalitate sunt în teatrul lui Smarandache? Despre afinități ne vorbește autorul însuși, a cărui onestitate și sinceritate sunt exemplare: "*Ionesco (absurdul în special), apoi Tzara (dadaistul) și Urmuz..., Mircea Eliade cu fantasticul și misticul prins în cadru real, Arthur Adamov ("La Parodie") și Samuel Beckett (așteptarea așteptării) și Jean Genet (violența pe scenă)... italianul Luigi Pirandello ("Șapte personaje în căutarea unui autor")... André Gide cu romanul în roman ("Les Faux Monnayeurs"), Franz Kafka sau soarta irațională a omului sub destin, renumitul James Joyce ("Ulysse") care întrece tot ce se putea întrece, apoi spiridușul Laurence Sterne... fredonând pe corzile melodice ale poeziei, burlescu Alfred Jarry ("Ubu roi") cel neserios, Albert Camus ("Caligula") cel revoltat*" [63)] etc. Mai sunt amintiți, pentru "mici afinități": Herman Hesse (science-fiction), Brecht (teatru epic și de sunet și lumini), Durrenmatt (teatrul colectivității împotriva unei persoane, "dar în cazul nostru este invers"), Faulkner (utilizarea limbii vorbite), Queneau ("Zazie dans le métro"), Francois Le Lionnais (analog: matematician și scriitor!) și alții.

Originalitatea lui Florentin Smarandache are două izvoare garantate: în primul rând - vasta sa cultură literară care, ajutată de non-conformismul lui, îi permite să evite repetarea a ceea ce a fost "deja dit-écrit", să ocolească potecile bătătorite. În al doilea rând - imaginația sa debordantă care, dublată de o inteligență (creatoare) pe măsură, îi ușurează dramaturgului sarcina asimilării influențelor, a evitării eclectismului, ceea ce a avut ca urmare elaborarea unor piese de teatru cu un mare grad de originalitate, îndeosebi - PATRIA-DE-ANIMALE.

Prin utilizarea cu măiestrie a limbii vorbite, METAISTORIE (în special "O lume întoarsă pe dos") reprezintă, în același timp, un monument trainic ridicat limbii române. Și un soclu pentru autor....

Posibilitatea punerii în scenă a pieselor smarandachiene i-a preocupat de la început pe unii oameni de teatru din România:

"*Fiecare dintre piesele din METAISTORIE se pretează mai degrabă pentru adaptări TV, deoarece televiziunea are mijloace tehnice mult mai*

adecvate halucinării și iluzionării - gen videoclipuri cu imense mase de figuranți..." [64] - este de părere regizorul Mircea Marin, justificându-și scepticismul prin faptul că "*satanismul și coșmarul S.F. sunt greu reprezentabile pe o scenă obișnuită*" [65]

Același scepticism îl manifestă și actorul Mircea Rapauzu (din grupul satiric "Divertis", - București, care consideră "Patria de animale" "absolut originală", comparând-o cu "Rinocerii" lui Ionesco. Iată ce-i scrie actorul, lui Florentin Smarandache, într-o scrisoare din 11.03.1994:

"*... l-am contactat telefonic pe maestrul Dan Tărchilă și i-am cerut părerea privind o eventuală punere în scenă a pieselor tale. Mi-a răspuns că tare îi e teamă că nu se va încumeta nimeni să-și ia o astfel de răspundere, fiindcă piesele sunt extrem de grele. Mi-ar fi recomandat, ca o mare șansă totuși, să-l fi abordat pe regizorul Șerban, fost la Teatrul Național, căci numai pe el îl vede capabil să-și asume o astfel de sarcină îngrozitor de dificilă*" [66]

"*Dacă se va afla un regizor pe măsură* - spune și Ion Rotaru - *vei da lovitura spre celebritate, dacă nu și în direcția îmbogățirii materiale! Trebuie găsit un Șerban, un Tocilescu, cu Cătălina Buzoianu mă gândesc să încep să tratez chiar eu*" [67]

Regizorii ruși au fost mai curajoși. La ora când scriem aceste rânduri, dramaturgul Florentin Smarandache se află în Rusia, la invitația Teatrului de Stat din Smolensk pentru a participa la Festivalul Internațional de Teatru Modern din orașul menționat, după care trupa teatrală va efectua un turneu prin mai multe orașe rusești, cu piesa "Patria de animale". METAISTORIE și-a început, deci, o a doua viață. Paradoxista simfonie smarandachiană s-a mutat, deci, pe scenă, cu șanse de a irumpe și în teatrele din alte părți ale lumii.

Îi dorim succes dramaturgului care este deținătorul câtorva recorduri teatrale:

- Este cel mai prolific dramaturg din lume, deoarece a scris, după propria apreciere, "un miliard de miliarde de drame". "Una dintre piesele sale, "O lume întoarsă pe dos" conține 16 tablouri, distribuite în 9 teme categoriale. Prin combinarea scenelor din aceeași categorie și a categoriilor, dramaturgul poate obține o infinitate de pise;

- Este singura piesă de teatru în care autorul apare ca personaj: un erou din tragicomedia menționată se numește... Florentin Smarandache (autoidentificat de multe ori cu NEBUNUL din aceeași piesă, singurul personaj care are curajul să le spună regilor adevărul!).

- Tot aici există o piesă ("Școala Pampolinniană") într-o altă piesă ("O

lume întoarsă pe dos")

- "Patria de animale" este unica dramă din toate timpurile, cunoscută în lume, în care nu există dialog (personajele sunt mute!). Când este neapărată nevoie, personajele comunică prin plăcuțe scrise.

Se sting, cu aceste piese, ultimele acorduri ale simfoniei paradoxiste pe care a prezentat-o lumii Florentin Smarandache, dramaturgul care își subintitula una dintre piese ("O lume întoarsă pe dos") "operă pentru cor și orchestră în sol-minor major?"

Scriitorul este mult prea inteligent și spiritul său neliniștit este într-o veșnică neodihnă, pentru a nu-l putea crede capabil de stagnare sau de cantonare într-o formulă literară.

Ce va urma? Greu de prevăzut! "Totul e posibil..." în cazul acestui scriitor.

RELAȚIA MATEMATICĂ - LITERATURĂ în opera lui Florentin Smarandache

Pasiunea pentru matematică a lui Florentin Smarandache datează din copilărie. Elev și student de excepție, el a absolvit facultatea în fruntea promoției sale, formându-se ca specialist în matematică și în știința computerelor.

Ca elev și mai ales în vremea studenției, a fost prezent deseori cu probleme și exerciții propuse, într-o serie de reviste de matematică și a participat la numeroase colocvii, seminarii, sesiuni științifice și concursuri de matematică, naționale și zonale, primind diferite premii și distincții.

În luna aprilie 1978 matematicianul Florentin Smarandache participa la Colocviul Național de Știința Computerelor și Matematici Apiicate de la Iași - România, cu lucrarea "**O generalizare a Teoremei lui Euler**".

Ca profesor de matematică în Maroc, el s-a ocupat de selecția și pregătirea studenților din Rabat, în vederea participării acestora la Congresul Internațional de Matematici, organizat la Paris în 1983.

În anul 1980, în "**Analele Universității Timișoara**", fascicola 1, vol. XVIII, pag. 79-88, Florentin Smarandache publica "O funcție în teoria numerelor", cunoscută ulterior sub numele "**Funcția Smarandache**" ["**S(n) - cel mai mic întreg, astfel încât S(n) se divide la n**"][68)]

Membru al Asociației Americane de Matematică între 1983 - 1991; din 1992 el este membru al Societății Americane de Matematică. Asociația de Matematică din România îl are în rândul membrilor ei, din anul 1980.

Începând cu anul 1985, Florentin Smarandache este și recenzent pentru Teoria Numerelor la Zentralblatt für Mathematik (Germania).

Paralel cu activitatea literară, matematicianul - scriitor a publicat mai multe cărți de matematică, printre care: **"Problèmes avec et sans... problèmes"** (Problèms with and without .. problems!, Fès - Maroc, 1883; **"Generalizations et generalities"** (Généralizations and généralities), Fès - Maroc, 1984; **"Integer algorithms to solve linear equations and systems"**, Casablanca, 1984; **"Only problems not solutions"**, Xiquan Publishing House. Phoenix - Chicago, 1991 ș.a.

Pe lângă cele aproximativ 50 articole date publicității (**"A mathematical statistics in recent Romanian poetry"**, **"Paradox matematic?"**, **"Paradoxuri semantice"**, **"Rebusuri matematice, probleme distractive, paradoxuri matematice"** etc.), Florentin Smarandache este autorul a numeroase contribuții cu probleme propuse din domeniul matematicii și al Științei Computerelor, cu soluții și generalizări de probleme.

O astfel de activitate prodigioasă în domeniul matematicii (având în centru **"Funcția Smarandache"**), care i-a adus românului din Bălcești Vâlcii o consacrare internațională, nu putea să nu influențeze creația sa literară. Mai mult, matematica a stat la baza acesteia din urmă, servindu-i, într-o anumită măsură, ca punct de plecare.

Smarandache nu a scris literatură până la vârsta de 25 ani, chiar disprețuind-o. Abia în 1979 **"Cifrele au început să vibreze"**, după cum glăsuia titlul poeziei sale de debut.

Ce-l va fi îndemnat pe tânărul matematician să abordeze (și) domeniul literaturii, este greu de spus. Poate imposibilitatea matematicii de a comunica (prea multe) idei și, mai ales, sentimente, în cazul unui tânăr care avea atâtea de spus!

Un lucru este cert: în demersul său poetic, Florentin Smarandache a pornit de la specialitatea sa de bază care îl va însoți - umbră sau lumină, blestem sau binecuvântare?! - pe parcursul întregii activități literare, generând chiar unele momente... amuzante, căci confraților de condei. Smarandache li se recomanda matematician, iar matematicienilor - scriitor! Ion Rotaru îl ironiza, numindu-l **"cel mai mare matematician dintre scriitori"**.

"Je suis parti des mathématiques - mărturisea el în «Manifest non-conformiste». Proprement, j'ai été étonné: pourquoi il existe en mathématique des paradoxez? La plus exacte science(...) admet-elle des choses fausses et vraies à la fois? Alors, pourquoi pas en litérature (...) qui parait assez maléable? (...) Donc aussi ce volume!! Lisez mes amis, nos paradoxes de tous les jours!", iar în "Manifestul american", printre îndrăznelile acceptate în literatură era și aceasta: "Probleme de matematică nerezolvate și deschise - trebuie să scientificăm arta în secolul tehnic".

Într-un fel sau altul, mai mul;t sau mai puțin, matematica va fi prezentă în toate volumele scriitorului Smarandache, insinuându-se în titluri de cărți și de poezii, în versuri, în **"nume"** de personaje, comentarii etc. Astfel, titlul unui volum de versuri este **"Culegere de exerciții poetice"** (Fèz - Maroc, 1982), având pe copertă formule matematice, cifre și figuri geometrice; volumul **"Legi de compoziție internă"** din acelasi an este subintitulat **"Poeme cu probleme"**. Este semnificativă, în sensul analizat, poezia PROBLEMA PROPUSĂ, din primul volum, pe care o citãm în întregime: *"Enunț/ Se cunosc versurile/unui poet de mărime necunoscută x/Să se determine valoarea acesteia./Indicație (Se dă una dintre metode)/Mai întâi se găsesc parametrii de care depinde x/și în ce relații se află cu ei/apoi se determină unitatea de măsură/cu care este normat/Observație/Folosind procedee diferite de rezolvare/s-ar putea să ajungeți/la alte soluții"*.

Multe poezii ale matematicianului-scriitor au titluri ca: **"Geometrie poetică"**, **"Necunoscute"**, **"Știință și artă"**, **"Lingvistică matematică"**, **"Un minus pozitiv"** ș.a.

"Ineditul a treizeci de anti-poezii - spune Liviu Floda - *din placheta lui Florentin Smarandache ("Anti - chambres et Anti - poésies ou Bizarreries", n.n.) constă în folosirea simbolurilor geometrice sau geometrizate, simboluri pe care le intercalează creativ cuvintelor potrivite ale versurilor sale albe"* [68)]

Referitor la **"performanța"** paradoxistă din NONPOEMS, Smarandache însuși apreciază că s-a ajuns *"până la poezia n dimensională folosindu-ne de forma abstractă a matematicii"* [70)].

Prezentând acțiunea poetică a lui Smarandache ca o prelungire a tentativelor colective ale dadaismului, ale mișcării suprarealiste și ale lirismului lui Isidore Isou, criticul Jean Michel Verenard, redactor la **"Florilège"** (Dijon - Franța), este de părere că formația de matematician participă intens la efortul pe care îl face scriitorul în direcția înnoirii

limbajului literar "*en le monde autonome et quasiment vierge dans cet usage des mathématiques*" [71]

Nici teatrul smarandachian nu a "rămas" în afara influențelor matematice: două personaje din piesa "O lume întoarsă pe dos" se numesc 123 și 475, iar alte personaje, colective, de aici sunt menționate cu cifre și semne matematice: x, y, 1, 60, 2, 4, 12003, 100000, 010, 111 etc.

S-a expus mai sus (subcapitolul C. TEATRU) modul original în care dramaturgul dovedește, cu ajutorul unor formule și calcule algebrice, că prin combinarea sau permutarea tablourilor și scenelor din piesa menționată se pot obține un miliard de miliarde de piese. În felul acesta, autorul ar fi, după opinia sa, cel mai prolific scriitor din lume, depășindu-l astfel pe francezul Raymond Queneau (alt poet matematician) care publicase volumul "**Cent miliards de poemes**" [72]

În postfața la aceeași piesă, vorbind despre teatrul recursiv, dramaturgul îl definește ca fiind un teatru ce se generează mereu "**ca o mulțime recursivă din matematică**", adică se poate alcătui "*mecanic o infinitate de texte diferite, cu ajutorul unui computer care să aplice algoritmul de o infinitate de ori*" [73]

"*Dacă lumea ar fi fost normală - spune scriitorul în aceeași postfață (pag. 194) - m-aș fi făcut matematician; dar așaaa... sunt nevoit să devin scriitor sau nonscriitor!*"

Oricâte asemănări s-ar face, deci, între creația literară a paradoxistului româno-american și diferite curente avangardiste, un lucru este evident pentru cercetătorii operei smarandachiene: pe lângă plusul de originalitate pe care i-l dă matematica, creația acesteia cu relația literară nu este exterioară sau formală, ea implicându-se profund și subtil, în însăși țesătura operei, inclusiv în sensul ideatic. Sub aspect stilistic, ceea ce la început părea o mezalianță, pe parcurs devine o îmbinare potrivită și insolită, dând naștere unui limbaj artistic original - PARADOXISMUL.

De altfel, în eforturile îndrăznețe și riscante de a găsi metode și mijloace noi de exprimare, Florentin Smarandache a angrenat și alte domenii, precum pictura și... rebusismul. Pentru el, artele plastice, în special grafica, nu reprezintă un simplu violon d'Ingres. După matematică, ea constituie un alt mijloc de a aplica paradoxismul în poezie. Nu întâmplător, poetul și-a ilustrat singur, cu desene (mai mult sau mai puțin) paradoxiste volumele de versuri "**Anti-chambres / Anti-poésies /Bizarreries**" și "**Nonpoems**", a executat copertele cărților

"Dark Snow" și "Circles of light" și a alcătuit colajele paradoxiste pentru "Antology of the Paradoxist Literary Movement", alcătuită de J.M. Levenard, I. Rotaru și A. Skemer.

Nici relația grafică-literatură nu este formală, căci pe de o parte, grafica smarandachiană sugerează mai bine ideile în ansamblu, ale unor volume și ale unor poeme paradoxiste, în particular. Unele desene din NONPOEMS reflectă chiar esența paradoxismului. De pilda, o floare devine ea însăși un poem, creând, în acelasi timp impresia de tridimensionalitate, treaptă spre n - dimensionalitate.

O serie de "**manuscrise**" ale lui Florentin Smarandache s-au păstrat sub formă de desene, colaje și tablouri, la Arhivele Statului din Râmnicu Vâlcea (România), Muzeul Literaturii din București, Arizona State University Library din Tempe - Arizona, SUA, Sun Cities Art Museum din Sun City - Arizona și Musee de Bergerac, Franța.

Pentru oricare alt scriitor, rebusismul poate părea o îndeletnicire minoră, recreativă și creativă în cel mai bun caz. Scriitorului Smarandache, acest complex joc al minții îi oferă, alături de pictură, noi mijloace de exprimare paradoxistă. Acele "antiteze puternice, expresii figurate interpretate la propriu, transformări de sens, jocuri de cuvinte, comparații contrare, cuvinte puse în mai multe sensuri deodată" etc., menționate în manifestul paradoxist al său, pot fi analizate, în paralel, și ca niște jocuri tipic rebusiste: logogrife, antoverbe, scarturi, anagrame, metagrame, șarade, ligamente, calambururi etc.

"*Mise opres teres pirați a/Mise o pres tere spira tia/Miseo pre ster espirația...*" - fantazează autorul, jucându-se cu cuvintele, amuzându-se și distrându-se, minunându-se parcă singur de puterea combinatorie și totodată magică a lor.

În NONROMAN (pag. 206) găsim chiar un minicareu de cuvinte încrucișate, intitulat "**Patria mea**" (fonfoistă, bineînțeles!).

În proporții diferite, matematica în primul rând, dar și grafica și rebusismul și-au pus amprenta asupra operei smarandachiene, dându-i o puternică notă de originalitate, care o fac să se distingă dintre orice alte avangarde, în ciuda detractorilor și scepticilor.

Despre influența oricăruia dintre aceste domenii asupra paradoxismului lui Smarandache s-ar putea scrie volume întregi.

Istoricii și criticii literari de mâine o vor face, cu siguranță...

În loc de concluzii

TENTAȚIA ABSOLUTULUI

- Portret în stil clasic al unui paradoxist

"De acord cu dumneavoastră că-s un căutător de adevăruri absolute, dar nu toate au fost descoperite"

Florentin Smarandache

La început a existat Cuvântul - rege al poeziei, izvoditor de Luceafăr; slovele au fost potrivite și au înflorit - "corolă de minuni a lumii". Au venit apoi Necuvintele, pe cai sihaștri, deasupra cântecelor (fiindcă trebuiau să poarte un nume!)...

Azi Noncuvintele bântuie planeta, țipând - tăcând în joc de iele. Stăpânul lor e un tânăr bătrân; bun e și rău, ca-n poveste; slab și puternic - viță de oltean, frumos și... urât de non-oameni și proști...

Noncuvintele se subțiază, devin străvezii; se apropie încet de zero, de Neant. Negația atinge par(ad)oxismul... Dincolo se întinde un hău (?) imens: antimaterie?... anti-literatură?... Minus preia ștafeta de la Zero și aleargă înainte-înapoi spre minus-minus... Vrăjitorul intuiește pericolul, strigă: "Fără mine ce va deveni Poezia?!"

Euterpe îl aude și-i răspunde cu mustrare - tristețe: "Fără ea ar fi doar o funcție, pasăre Phoenix din Bălcești-România!...

Portretul artistului se apropie de sfârșit. Ceea ce apărea la început doar schițat din amintiri și impresii, a prins deja contur. Alcătuită din lumini și umbre, din culori stranii ca ale non-pământenilor, imaginea lui Florentin Smarandache ne apare ca una dintre cele mai originale.

Personalitatea scriitorului oltean stabilit în Arizona, nu poate fi despărțită de operă, căci inteligența l-a creat pe autorul "**Funcției Smarandache**", sensibilitatea deosebită - pe poet, iar noncoformismul - pe scriitorul paradoxist.

Fermecător în sinceritatea sa totală și în onestitate, cu un acut sentiment al dreptății și adevărului, Florentin are imaginația și naivitatea unui copil, curajul, exaltarea și setea de perfecțiune ale unui tânăr

bântuit de ielele absolutului și înțelepciunea unui bătrân care a băut până la capăt cupa tuturor amărăciunilor. El nu doar a **"văzut idei"**, ci s-a bătut pentru ele, cu o îndrăzneală rar întâlnită. Lupta sa, prelungită prin literatură, cu totalitarismul de toate genurile și nuanțele, are în ea ceva sublim și totodată emoționant. Revolta **"nebunului"** care a îndrăznit, asemenea lui Soljenițân, să înfrunte un întreg regim, nu se pierde în **"mărunțișuri zonale"**: Smarandache critică birocrația, se ridică, împotriva demagogiei americane, admonestează regi, președinți de state și ambasadori, protestând astfel la scară planetară, fără nici un fel de complexe, împotriva non-omeniei și a tot ceea ce îngrădește libera dezvoltare și manifestare a personalității umane.

Orgoliul său este nemăsurat, dar creator și setea sa de popularitate-aidoma. Are, însă, curajul dezarmant s-o și mărturisească, spre deosebire de atâția ipocriți! În clipele de slăbiciune sau deznădejde - și au fost destule astfel de momente! - se autoflagelează și își imaginează propriul sfârșit spiritual. Găsește, însă, întotdeauna puterea de a renaște din propriile versuri, proze sau... scene de teatru.

Asemenea lui Camil Petrescu, Florentin Smarandache a văzut idei: idei matematice, idei lingvistice, idei poetice...

Ca ~~și Ion~~ Barbu, el a descoperit neștatornicia hotarelor dintre matematică și poezie, dintre științe și arte.

Ca nimeni altcineva, poetul Ovidiu Florentin a reușit performanța de a desființând granițele dintre matematică și literatură, să "bornbăne" pe cele două domenii, amestecând - topind - asimilând substanțele și formulele lor, ca un vrăjitor mai mult decât talentat. În laboratorul intim al creației sale, format din algoritmi, computere și glosare, matematicianul - poetul a anulat hotarele unor domenii ce păreau incompatibile, întemeind o nouă știință/artă de a crea, numită **PARADOXISM**. Pentru aceasta, el nu a ales cuvântul deschizând la întâmplare un dicționar și nici nu a folosit, în întreprinderea sa, metoda tragerii biletelelor ca într-o loterie lingvistică. Mișcarea literară de care Florentin Smarandache va rămâne legat peste timp, are ca punct de plecare realitatea exterioară "paradoxurile noastre de toate zilele", iar ca punct de sosire- un stil liber, nou, în ciuda câtorva **"voci"** demolatoare sau numai sceptice. Iar nimicul ("rien"-ul) despre care vorbește poetul într-unul din manifestele sale este explicat de el ca referindu-se la lumea noastră interioară - gândirea și simțirea deopotrivă, care sunt chemate să înțeleagă un univers re-creat altfel sau - paradoxal! - să-l creeze ele însele, atunci când pe coala albă-neagră alchimistul le-a indicat doar drumul, prin titlu (idea)

Prin opera sa, Florentin Smarandache reface în sens invers drumul creației, NON-ul său devine afirmație, antiliteratura devine literatură. Aceasta este, de fapt, esența paradoxismului.

Pronunțând un non categoric și general (precum altădată Rimbaud, Tzara, Breton, Isou, Ionesco, Prévert, Stănescu, Sorescu ș.a.) împotriva **"tiraniei clasicismului"** (Fl. Sm.), înțeles de răzvrătit într-un sens foarte larg - ca aproape tot ce s-a scris până la el, Smarandache neagă canoanele literare ale vremii sale (și nu numai!), încercând și reușind să pună de acord sensibilitatea oamenilor acestui sfârșit de secol tehnicist, cu mijloace și metode literare care s-o reprezinte cât mai bine.

Cantitativ, creației sale i se potrivește deja epitetul de **"monstruoasă"**, dacă luăm în considerație faptul că cele peste douăzeci volume publicate de el reprezintă doar o parte din ceea ce a scris. Zeci de manuscrise își așteaptă rândul, cuminți și răbdătoare (deosebindu-se astfel de autor!).

La fel de impresionantă este și diversitatea domeniilor îmbrățișate, literare (beletristică, istorie și teorie a literaturii, eseistică, traduceri etc.) și neliterare: matematică, tehnica și știința computerelor, pictura, rebusismul ș.a.

Robia creației febrile și unul din corolarele ei - prolificitatea se repercutează negativ în unele pagini smarandachiene. Ezităm în a-i da sfaturi, căci poetul ne-a implorat nu o dată: **"Lăsați-mă eu însumi!"** Și totuși!... Reluarea unor lucrări într-o a doua ediție, îmbunătățirea și șlefuirea unor pagini la nivel de propoziție și vocabular, ar putea să facă din ele mai mult decât niște opere de referință (ceea ce sunt deja!).

Întemeietor al unui curent de avangardă, Florentin Smarandache este, în același timp, un avangardist al culturii românești în lume. "Nu sunt mulți aceia care știu să reprezinte într-un mod atât de onorabil țara peste hotare" - spunea matematicianul (și scriitorul paradoxist) Traian Nica într-o scrisoare către autor! Din ziua când a pus piciorul în casa lui Ioan Nicoară din Phoenix (*"întemeietorul Comunității Române din Arizona și părintele proaspeților refugiați români"*[74]), Florentin Smarandache a produs, după expresia lui Gheorghe Tomozei, *"un nume rezonant pentru cultura românilor"* [75]

Excelent cunoscător al limbii române vorbite, Creangă-Urmuz adaptat computerelor moderne, paradoxistul din Phoenix reușește, la un secol după Luceafăr, "a turna în forme nouă limba veche și-nțeleaptă" a neamului care l-a ivit.

Capacitatea de obiectivizare a poetului este puțin obișnuită: când

este pus în funcțiune, spiritul său autocritic anulează orice orgolii. Cine va citi cu atenție **NONROMAN** (pag. 128-132)-și **METAISTORIE** (pag. 191-198), va constata un lucru uimitor: scriitorul Florentin Smarandache și-a analizat primul virtuțiile literare, dar și defectele scrierilor sale - caz unic în literatură. El este înzestrat **"cu o coamă de gânduri"**, ca o aureolă, vizibilă doar pentru Oameni, fie aceștia paradoxiști sau nu.

Spunea undeva poetul Ovidiu Florentin (**"OF"-ul lui Florentin Smarandache"**!): *"L'éloignement sera mon tombeau, et mon cercueil - l'infini"* (**"Depărtarea îmi va fi mormântul, iar sicriul - infinitul"**).

Prima parte a profeției sale s-a împlinit cu un brio amar, dar și benefic pentru scriitor, pentru țara sa de origine și pentru omenire.

Cea de a doua parte s-a realizat și ea, sub ochii noștri: eternitatea creației autentice.

Anul din urmă al trăirii lui Ovidiu Florentin Smarandache este plus infinit.

VÂRFURI DE AISBERGURI

*AVANT LE PROPOS**

Sur le cordes de la Langue de feu nous consumons pareils à une guitare. Des lettres sonores dans les livres d'heures fleurissent, et nous glissons vivants entre les hautes pages...

Comme une armée, les chimères viennent à nous, domestique blessure en notre âme fluide. Le sommeil se brise en doux éclats de rêve, semblables aux bois sur la braise.

Nous dilatons le poème en symboles (et le resserrons), mais la métaphore ouvre une fenêtre envahie de soleil. L'écriture couche sa vie sur le papier:

idées qui la tètent on tète une mère,

images verticales - au bord éclairées telles les firmes électriques,

vers bleus comme l'heure et tendres comme la timidité, assaillis de quiétude et vaincus d'appels, avec de blancs murmures de sources ou de suie nocturne.

Comment rétablir mon origine, par de menues choses (souvent grandes) à foison, quand tout ce que j'énonce me semble avoir été déjà dit par d'autres?

Je vis en de nombreux lieux, en plusieurs lieux à la fois - et dans chaque vers je laisse seulement l'une de mes vies, rien qu'une vie.

L'éloignement sera mon tombeau, et mon cercueil: l'infini!

Comme l'oiseau en vol tendons l'arc docile de la poésie! Et libérons sa flèche vers la cible mouvante de l'Eternité!

* Prefața autorului la ediția franceză a volumului "*Formule pentru spirit*" (București, 1981): "*Formules pour l'esprit*", Fèz - Maroc, 1983.

LITERATURĂ MATEMATICĂ *

Imaginați-vă că aceste poeme ar fi fost create de o mașină electronică, deși nu sunteți prea departe! Eh, atunci ce-ați fi gândit?

Dacă în cele mai moderne laboratoare savanții fabrică embrioane umane, noi fabricăm suflete. Urmând procedee mecanice, se confecționează stări spirituale. Algoritmi programați într-un limbaj evoluat produc pe bandă poezii. Scriitorul îmbrăcat în halat alb veghează la

consola ordinatorului său crearea acestor sentimente logice.

Este literatură infantilă pentru adulți, sau invers. Versuri liniare rupte de imagini neliniare, ecuații metaforice ale insolitului, sisteme abstracte de gânduri, respirații de o secundă...

Precum FLORILE DE PLASTIC, aceste poeme imită FLORILE NATURALE.

Autorul

(Traducere din franceză de către autor.)

* Prefață la volumul de versuri "SENTIMENTE FABRICATE ÎN LABORATOR", Editura EL KITAB, Fès - Maroc, 1982.

DATORITĂ

Șerpii se târăsc în locul păsărilor
care nu pot să zboare,
în fiecare seară luna
se îngrădește
cu umbra care-o luminează.
Munte există datorită prăpăstiilor
care-l ridică,
suferința există datorită pietrelor
cu care arunci în liniște.
Dar poeții nu există datorită poeziei
Ei ascultă glasul brazilor
transmis de bătrâni
prin ciocârlii;
de pe buzele lor
îngerii vestesc
- cu strigăte de pescărușI
deasupra versurilor -
primăvara istoriei.
(Din volumul "SENTIMENTE FABRICATE ÎN LABORATOR), vezi supra)

PROGRAM - MANIFEST

"Viața-n slujba rostirii, asta-i moartea"
(OVIDIU FLORENTIN)

Voi etala acum un scurt interviu pe care mi l-a acordat poetul în una dintre vizitele ce mi le face perioadic.

Reporterul - Ovidiu Florentin, de când vă obsedează poezia?

Ovidiu Florentin - Din cele mai vechi timpuri... fiindcă poezia îmi traduce sufletul. Când scriu o poezie, eu îmi văd poetul undeva, deasupra, strunind versurile ca pe niște cai aibi.

Rep. - Dar când citiți o poezie, la ce vă gândiți?

Ov. Fl. - La o generalizare a ei...

Rep. - Poetul este o ființă firavă, slabă...

Ov. Fl. - ...dar în toată puterea cuvântului! Poetul se ține de cuvânt!

Rep. - Care este aportul tinerilor la dezvoltarea liricii patriotice?

Ov. Fl. - *Zilnic să meșterim cuvinte*
Între ciocan și nicovală,
Să fie cât mai potrivite
Pe suflete de țară. (ar fi răspuns Arghezi!)

Dar cel mai greu de scris este poezia patriotică, pentru că se scrie multă.

Rep. - Desigur, problema perenității operei preocupă pe toți scriitorii. Ce măsuri v-ați luat?

Ov. Fl. - Există o logică a poeziei și o poezie a logicii, chiar o logică a absurdului. O operă fără gunoaie nu poate ajunge perfectă.

Citind o carte, deschizi o fereastră a lumii, prin care privești și te cauți. Scriind o carte, deschizi propria-ți fereastră înăuntru, spre suflet, și lumea privind vrea să se cunoască.

Am luat obicei de la taică-meu care se îmbăta și dădea radioul tare; cnd aud câte o muzică bună, dau muzica la maximm și sunetele mă învăluie pe toate părțile, mă răscolesc, mă pătrund.

TOT ASTFEL DAU ȘI POEZIA TARE!

Caut efectele tari în creația literară: poezie cu cinci stele!

Rep. - Aveți versuri mai mult scurte în acest prim volum. Pledați pentru un astfel de stil?

Ov. Fl. - Nu.

Nu caut versul lapidar, ci versul fără diaree de cuvinte...

O poezie trebuie să fie ca un obiect perfect: nimic nu se poate adăuga fără a o modifica. Deci - nimic gratuit în poezie! Poezia este o maladie a secolului, care se vindecă prin ea însăși.

Ea este o esență de spirit.

Aparatul poetic trebuie să funcționeze la parametrii maximi.

Rep. - V-am recitit poemele, dar după fiecare îmi trebuie timp să meditez asupra celor zise...

Ov. Fl. - Asta pentru că poezia începe abia după ultimul vers...

Trebuie să citești cartea de două ori pentru a înțelege-o o dată.

Poemele mele sunt mai mult eseuri. Țin mult la metafore. Poezia fără metafore este poezia pentru copii, dar și poeziile pentru copii au metafore.

Poezia să fie ca un diamant în strălucire.

Rep. - Versurile sunt rod al activității cerebrale?

Ov. Fl. - Versurile mele dau din cap...

Rep. - ...!?

Ov. Fl. - ...versuri căpoase, insolente, nonconformiste.

Rep. - ...?!

Ov. Fl. - M-am săturat să fiu cuminte. De-acum dau drumul imaginației spre oriunde.

Rep. - Se observă o logică anume în aceste poezii...

Ov. Fl. - Desigur.

Următorul volum îl voi publica în editura științifică!

Rep. - Știu că vă plac mult călătoriile... în circuit. Preferați un circuit lung?

Ov. Fl. - Prefer un scurt circuit...

Rep. - Publicul se va rupe de poezie?

Ov. Fl. - Nu. Publicul nu. Publicul nu se va rupe de poezie, trebuie ca noi să nu rupem poezia de el.

Rep. - Dar lumea se plânge de neînțelegere.

Ov. Fl. - Și nu înțeleg tocmai pentru că vor să înțeleagă.

Poezia se simte, nu se înțelege.

Rep. - Ce influențe observați în creațiile tinerilor?

Ov. Fl. - Doamne, nu mai poate omul să plângă că, gata, îl imită pe Bacovia, și nici să râdă, fiindcă a râs Sorescu înaintea lui. Dar, după cum se știe, râsul și plânsul sunt înnăscute.

Rep. - Considerați că recentul volum al dv. este unitar?

Ov. Fl. - Este unitar ca un cor pe mai multe voci...

Personajul principal al cărții fiind publicul din sală.

Rep. - La care dintre poeme țineți cel mai mult?

Ov. Fl. - La cel pe care nu l-am scris...

Rep. - Cum priviți literatura modernă?

Ov. Fl. - Cu ochi poetici...

... Așa cum un matematician vede figurile sale geometrice, eu văd poezia în spațiul cu dimensiuni sau încerc să o proiectez acolo...

Iubesc poezia frumoasă, pură, sensibilă, feminină, cristalină. Simbolurile, metaforele, sintagmele etc. au o natură subiectivă (voit

subiectivă - mai bine zis - în goana după original) și atunci exegeza devine cu atât mai dificilă și mai nedeterminată, cu cât crește mai mult "modernismul" acesta încifrat, uneori cu caracter de rebus, caracter abstract - matematic, cu multe aluzii și sensuri filozofice. Încât s-ar putea ajunge ca fiecare scriitor să dea o legendă, un dicționar la începutul (sfârșitul) cărții, care să cuprindă simbolurile, metaforele etc. din acea carte cu semnificațiile lor. Ajungându-se astfel la o lecturare cu... dicționarul de simboluri, metafore etc.! (citirea unei cărți echivalând-o cu citirea unei hărți geografice!) Oricum, literatura încearcă să țină pasul cu modernizarea, abstractizarea științei (Nu să se depărteze de aceste fenomene sau să se singularizeze - cum ar zice alții) și o face destul de interesant. Se apropie vizibil de știință, chiar se corelează.

Nu se știe, s-ar putea ca nu știu ce imagini, fenomene închipuite de vreun artist (la prima vedere ilogice, la a doua - absurde) să contribuie într-un fel la o nouă... teorie - logică în felul ei! Să fim optimiști în destinul modern al artelor!

Rep. - Pe lângă creații artistice, ați elaborat și articole științifice. Ați reușit o astfel de corelare în chiar era noastră modernă!

Ov. Fl. - ...Înaintea erei noastre/moderne...

Rep. - Dar cum se îmbină, totuși, cele două pasiuni opuse?

Ov. Fl. - Se îmbină.

Fiindcă trebuie să facem artă la mare știință... și știință la mare artă...

Rep. - ...

Ov. Fl. - Pentru mine poezia este o recreație matematică, iar matematica o poezie ermetică.

Câteodată, după ce citesc o poezie, îmi vine să rezolv o problemă.

Câteodată, după ce citesc o problemă, îmi vine să rezolv o poezie.

M-am plictisit și de logica limitată a științei, vreau să fac eu o logică a mea în literatură.

Lucrând simultan literatură și matematică, mă simt ca un om care știe două limbi: limba română și limba matematică.

Rep. - Vorbiți-mi puțin despre legătura dintre cele două.

Ov. Fl. - Orice metaforă are un timp și spațiu în care se constituie ca asertiune; și-n matematică (în special analiza matematică, geometria, algebra) există atâtea spații abstracte, imaginate de omul

de știință, care au devenit utile, foarte aplicate în practică: amintesc numai de algebra lui Boole, care părea atât de departe de realitate, iar peste 100 ani (!) a ajuns să-și ocupe locul binemeritat în software-ul calculatoarelor electronice. Nu este exclus, s-ar putea ca de la o cunoaștere poetică, nerațională, demonstrată riguros...

Rep. - Dezvoltarea științei condiționează dezvoltarea artei, deci.

Ov. Fl. - Desigur.

Și știința aceasta se dezvoltă atât de mult, încât vom scrie poeme fără cuvinte!

Eu am și... scris... câteva!

Rep. - Sunt destui oameni de știință care au scris și literatură.

Ov. Fl. - Apariția în viața literară a unor nefilologi aduce cu sine un aer printre litere.

Americanii, în cercetările lor - când specialiștii nu reușesc să dea o soluție - încearcă și cu nespecialiștii!

Rep. - Cum așa?!

Ov. Fl. - Pentru că specialiștii gndesc în niște canoane din care nu pot ieși. Un nespecialist, nefiind încorsetat de legi (pentru că nu le știe?), e mai fantezist, dar și aici se iau nespecialiști care sunt specialiști în alte domenii. Se asigură astfel o interdependență a domeniilor, se pun bazele unor discipline interdisciplinare.

Rep. - De ce nu ați rămas în continuare numai pe matematică.

Ov. Fl. - Nu se putea altfel, așa cum existența materiei implică existența antimateriei. Poezia este pentru mine o anti - matematică, așa cum matematica este o anti - poezie. Dar tocmai această diferență unește mai mult. Când mă plictisesc de una, o iau cu cealaltă. A compune poezii înseamnă a găsi relații noi între obiecte, fenomene - deci o face o cercetare științifică.A face matematică înseamnă a avea inspirație și fantezie - deci poezie!

Orice calitate cultivată extrem trece în extremă. Făcând prea multă matematică am ajuns deci la... poezie!

Rep. - Revenind la literatură: după ce vă inspirați când compuneți poeme?

Ov. Fl. - După ultimul jurnal de modă...

Trăind la finele secolului XX, să facem, deci, poezie pentru secolul XXI: O poezie care să te vindece de cancer/la inimă. Poezia este o mare aventură a spiritului, căci poetul ucide în jurul său tot ce nu e poezie.

De multe ori scriu ca să mă simt bine.

Rep. - În ultimul volum mai ales folosiți fraze, texte cu sensuri ciudate...

Ov. Fl. - ...Antifraze. Parafraze.

Antipoezie. Metapoezie.

Poezie a absurdului.

Pronunțându-mă împotriva poeziei, nu fac decât s-o afirm.

Rep. - Nu aveți însă versuri încifrate...

Ov. Fl. - Poeziile mele nu sunt ermetice (ca la alți matematicieni, ingineri etc.) fiindcă eu nu vreau să arăt lumii că sunt matematician - scriind poezii!

Rep. - Dar nu sunteți cunoscut ca literat.

Ov. Fl. - Vor ști despre mine că fac literatură numai cei care trebuie să știe.

Rep. - Considerați utilă activitatea în cenacluri?

Ov. Fl. - Da. De exemplu, eu conduc cenaclul paradoxist din Bălcești - Vâlcea, cenaclu format din mine singur și cărțile din bibliotecă.

Rep. - Așadar, v-ați întors la matcă.

Ov. Fl. - Părinții mei au așteptat mult întoarcerea fiului risipitor/de cuvinte.

Rep. - Care este totuși, deviza sub care scrieți?

Ov. Fl. - "Pentru mine poezia, pentru poezie eu". Pledez pentru o Poezie Totală; artă pentru artă, dar... cu tendință!... O poezie a poeziei.

Trebuie să învăț și să scriu, ca un fanatic.

Rep. - Ovidiu Florentin, ce proiecte v-ați propus?

Ov. Fl. - Să ajung ca Vasile Voiculescu: doctor în poezie!

Rep. - Dacă mâine ar fi sfârșitul lumii, ce-ați face?

Ov. Fl. - Aș muri.

Rep. - Și în final, o întrebare cheie: cum credeți că va scrie posteritatea despre OVIDIU FLORENTIN?

Ov. Fl. - ...Că a fost odată/ca nici o altă dată - și poate va mai fi...

FLORENTIN SMARANDACHE

GHEORGHE DRACU?*

Toți au venit cu soția, doar el fiind
un om fără pereche.
Unii sunt înalți, ca niște zgârie - nori, alții -

ca niște zgârie - brânză
Nea Vasile Gheorghe este dintr-o bucată,
și fratele dintr-o altă bucată.
Mereu are și el două vorbe de spus:
Nu știu!
deși este deștept când face pe prostul.
Dar, ce tot crede Gheorghe, că e Gheorghe Dracu?

LINGVISTICĂ MATEMATICĂ*

lui Solomon Marcus

Definiție: Un șir de cuvinte este convergent,
dacă el se află într-o vecinătate a inimii.
Versurile ermetice sunt ecuații literare.

*

Teoremă: Oricare ar fi X, nu există Y, astfel
încât tot ce știe X să știe Y. Și recoproc.
Demonstrația fiind destul de complicată și ocupând
spațiu întins nu o vom da, lăsând-o pe seama
cititorului.

*

Consecință: Nu se poate trage nici o concluzie!

**

Propoziții matematice:
Regula de trei compusă este simplă.
În interiorul unui poligon / dai din colț în colț.

*

S-a tras o dreaptă cam strâmbă.

*

Dintre aceste două lățimi, care are lungimea mai mare?

*

Există probleme... fără probleme: cele care au anunțul de o pagină, și rezolvarea în două rânduri!

*

Au am publicat ceva despre Ceva1)

*

Algotmicianul A.A. Harkov este fiul probabilistului A.A. Harkov.

*

Formulele lui Cardane sunt ale lui Ferro și Tartaglia.

Etc.

**

Legea lui Smarandache[2]: Dați-mi un punct în spațiu și voi scrie înapoia lui propoziția.

Motto final:

- O, MATEMATICĂ, TU, EXPRESIE ESENȚIALULUI DIN NATURĂ!

1. Ceva - matematician italian.

2. "vidiu Florentin" este presudonimul literar al matematicianului (!) Florentin Smarandache, autor al culegerii de articole matematice "Généralisations et généralités (Ed. Nouvelle, Fès, Maroc, 1984) în care este cuprinsă și lucrarea "Une généralisation du théorème de Céva" (P.15 - 17).

* Din volumul "EXIST ÎMPOTRIVA MEA", Târgoviște, 1994.

ROMAN D'AMOUR

Devant le miroir, elle natte innocemment ses rêves. Puis elle attend,
attend de farder ses lèvres avec des baisers.
- Tu es plus hiver que la neige
et tes cheveux sont plus nuit,
lui dit l'homme
et avec une main il la sortit du miror.
Elle en sortit, amoreuse seulement de soi - même,
sortit pour fardes ses lèvres avec des baisers.
Les seins coupèrent comme une soie mécanique l'air,
coupèrent ses regards
et tout ce qu'ils rencontrèrent dans
leur chemin.
- Tu es neige comme l'hiver
et tu es nuit comme les cheveux,
lui cria-t-il
et avec l'autre main
il la poussa à sa place
dans le miroir.

* Din volumul "Sans moi que deviendra la poésie?" Québec, 1992.

PRIMĂVARA - LE PRINTEMPS - THE SPRING*

HAIKU

Timpul deschide
fereastra unei clipe

și se uită la mine.
Time opens
the window of a moment
and watches me.
Le temps ouvre
la fenêtre d'une seconde
et me regarde.

Tânăr sunt,
ca un început
sub clopotul răsăritului.
I am young
like a beginning
under the bell of the sunrise.
Je suis jeune
comme un commencement
sous la cloche du lever.

Fragezi ghiocei
trag de sub zăpadă
primăvara.
tender snowdrops
drow up the spring
from under the snow.
Des tendres perce - neiges
tirent de dessous de la neige
le printemps.

*: Din volumul trilingv de haikuuri, CLOPOTELE TĂCERII, Phoenix USA și București - România, 1993

AVENTURILE LUI HON HYN

Suveranul era să cadă de pe scaun pe când se afla la un festin pe care îl dădea în cinstea sa, și să-și piardă locul din fruntea poporului, ce să mai, lovitură de stat nu alta, noroc că alături se găsea liber un butuc și atunci le-a schimbat și a ținut să toasteze arătându-și sacrificiile supraumane de când se afla la cârma țării, că de săptămâni continue nu mai dormise un minut noaptea pentru că dormea ziua sau avea insomnii în folosul bunăstării generale, fiindcă își bătea de zor capul

degeaba cu o nuia din alun subțire și cu noduri cât pumnul coconului de țâță sau ugerul mamei, cuvânta el ca un adevărat retor mut **à la nenea ionesco**, că brațele și antebrațele sale s-au umflat de varice și sunt anevoios de sprintene, că aniversa-a treizeci și 7-a urcare pe cal, pe cai, va incendia râul din Pădurea Galbenă; poporul format din nevastă-sa ori neveste-se-le și copiii făcuți prin vecinătăți topologice, simetrici și trași parcă la rindea, adevărați oameni falși ai Wodaniei de mâine și chiar de poimâine, se sculară frumos în două picioare, iar cu celelalte două bătură din palme, matroana Hynoaia radié dulceag din coadă, apoi radié câțiva inși din apropiere, vreo opt mii, care muriră cu satisfacție și sufletul deschis, erau acolo la acel dineu în cinstea marilor oaspeți pe care de altminteni nu-i vedea nimeni decât suveranul, și linguri de lemn de brad ion împodobite artificial cu sculpturi în piatră, suveranul mai sorbi un pahar de apă vie, paharul îi intră pe gât iar apa rămase în aer suspendată cu un cârlig de aur proiectat anume de către suveran, în dreapta lângă dulap se mai găsea la palat și un cufăr am uitat să vă spun, care nu intervine în povestire și nu conține nimic și neavând nici o importanță, dar pentru că se afla acolo, m-am gândit că legile obiectivității mă obligă să-l scot în relief, dintr-o cutie ieșiră două vipere de femeiuște aproape goale, având doar în jurul gâtului o zgardă care sa le mai acopere rușinea de care le ținea îmblânzitorul și le punea în văzul întregii nelumi să ridice piciorul sus sus tot mai sus spre viitor în zbor, și ele mlădioase și senzuale își mișcau își mișcau florile crescute drept în mijloc într-un sol afânat, cernoziom de coțofeni pe care suzeranul și alți grădinari iscusiți îl greblau și însămânțau cât mai adânc, iar în fiecare primăvară răsărea ceva, florile le uda suveranul cu ce putea și chiar de putea ori nu futea îl mai ajutau și alți mârlani, bărbați de stat, că asta le era menirea: să educe în spirit fonfoist vlăstarii țării, cu toate că mai aveau din când în când țigani lăieți cu plete roșcovane și muzgurite, peri la subrat, lățoși și puțând a nefonfoism, care tăiau cu cosorul de pe trupul țării lăstarii, nu din motive politice, doamne păzește, ci ca să se amuze, deși poliția le spusese că societatea fonfoistă nu poate înainta din cauza laților, nu se poate clădi nici măcar o magazie fiindcă se împiedică de pantalonii evazați ai flăcăilor, se încurcă în minijupul fecioarelor, deoarece zidarii și calfele și tâmplarii și macaragiii și betoniștii și zarzavagiii și unchieșii își uită ochii sub sau mă rog, cel puțin pe picioarele căprioarelor de puștoaice cu genunchi trandafirii provocatori și pipăibili și-atunci cum să construiești fonfoismul, obiectiv major al omenirii? o damă mai în vârstă care tocmai năpârlea mugi de

trei ori prelung în semn de încuviințare, iar un taur salută în tăcere cu piciorul de sub burtă și se așează în fotoliu.

și predica suveranului, în timp ce noi ne sacrificăm pentru gloria acestei țărișoare mari dușmanul pândește să ne cucerească, fiți cu ochii în patru, continuă în vreme ce un viezure își taie în bucăți egale patru la număr ochii, și luați exemplu de la domnul care stă în cur, și-l arătă pe viezurele - om, care va primi diploma de Supus Fruntaș pe Țară meritul clasa a doua,

* Fragment din romanul... NONROMAN, Craiova, 1993, pag. 12 - 13.

FUGIT...
Jurnal de lagăr*
(Fragment)

Închei o săptămână de muncă brută, mi-am rupt oasele la târnăcop și lopată, am cărat pământ, am nivelat. N-am știut din țară ce-o să m-aștepte! Pentru un scriitor e bine să treacă prin multe experiențe de viață, pentru un matematician nu. Matematicianul pierde contactul cu materia. Imi voi reveni eu? Voi ajunge la Universitatea din Philadelphia - cu sprijinul lui Grosswald - cum visez ca un copil?

Polonezii ascultă afară lângă geamul meu o muzică ușoară tristă - parcă legănând viața campusului. Și mereu strigă "nie", "kurva", "dobnje". Un ceh înalt cât o prăjină și-a cumpărat șalvari turcești și-i stă urât, romîncele de pe bancă strâmbă din nas.

M-a tuns Gică, scurt ca un deținut, arăt ca o mâță, cu găuri în cap, în scări. dar am scutit 1500 lire în oraș: Drept plată îi traduc mâine declarația în engleză.

Moldoveni bădărani, pokeriți și barbugii, labagii au umplut campul.

Copiii nu merg la nici o școală, pierd timpul prin curte, învață numai lucruri urâte. Vlado știe românește, Cocoșka înjură pe românește, Dan Roșcatu se certa cu Marek în poloneză.

Mulți disperați: "Dacă nu ne vine acceptul"? "O tăiem!", zic cei tineri, și fug în Grecia. Acolo se câștigă mai bine, dar nu li se mai asigură nimic, trebuie să se întrețină singuri. Strâng bani și "o taie" din nou în Spania, RFG, danemarca, Suedia etc. Se urcă pe vreun vapor, clandestin. Câini din țară în țară, fără acte, Panait Istrati prin Balcani.

Sunt tolerați...

- 09.10.88

Mi-am cumpărat tenișI cu paralele luate la lopată. M-am tocmit, de la

7000 a lăsat la 5000 lire. Te-nșeală din mustăți, te fură din priviri. Comerțul este în floare. Văzusem niște adidași splendizi la 15000, dar buzunarul meu e cam gol. Nu am găsit radio cu patru lungimi de undă; mă interesa un SW sau UKW pentru "Radio Free", "B.B.C " etc.

Azi se împlinește o lună de când m-am predat la "Șube".

În fiecare dimineață numai ceai cu pâine, brânză și măsline. Mi s-a acrit! Am cumpărat de dimineață o sticlă de o jumătate de chil de lapte, rece, de la frigider. M-a uns pe gât. Îl legumeam, nu alta!

Televiziune color. Multe filme. Videocasete cu filme sexi, porno; de groază. Păcat că sunt titrate în turcă. Nu înțeleg ioc. "Rocky 2" pe TV2. După 10 - 15 minute mulți se ridică și pleacă. Întrerup și eu ca să scriu acest jurnal. Pe programul 1 fotbal turcesc. Neinteresant.

Sunt persoane care răspândesc tot felul de zvonuri îngrijorătoare, "Radio Camp". Cică în fiecare camp ar exista câte un securist care îi împușcă pe cei care vorbesc rău despre România - tromboane! sau culeg informații și le trimit la Consulatul Român din Instambul și au rolul de a intriga, de a băga lumea în sperieți - asta e posibil. Spiritul trebuie să reziste, fizicește e mai simplu. Prietenii de aici ți se transformă ușor în dușmani. Cel pe care îl împrumuți cu bani, te ocolește, te bârfește îi e teamă că-i ceri înapoi. Ți-e rușine ție tot reamintindu-i.

Nu mărturisesc nimănui că scriu un jurnal intim, mă vor suspecta, vor crede că am venit să-i spionez. Cică ar fi fost unul - acum câteva luni - de doi metri, care le tot îmbârliga, deruta, crea confuzii ca să provoace panică. L-a depistat Interpolul că era securist (el se dădea inginer) și l-au trimis în țară după trei luni de la venire.

Așteptăm aici cu frica-n sân, îndoindu-ne, cu inima strânsă.

Trebuie să învingi totul, să trec peste obstacole.

Curios, dar în camp nu se fură. Nici nu ai cel Fiecare a venit cu ce s-a nimerit: câte o geantă două, câteva lucruri. Comoara cea mai de preț a unui campist o constituie banii, pe care mulți și-i țin legați la gât într-un mic portmoneu.

Pe 29 septembrie, când veneam de la actele mari cu Tibi, mi-au dispărut din buzunar 10 000 lire, aproximativ; din buzunar mi i-au tras, în autobuz: o zi de muncă. Pentru mine înseamnă, totuși, enorm.

Mă abțin cât pot, aș mânca fructe de-ale lor, aș bea răcoritoare, siropuri de portocale, banane. Dacă Beliot îmi trimite dolari mă răsfăț și eu cu niscaiva fructe, și sandvich-uri de-ale lor cu carne învârtită pe o frigare verticală din care rașchetează mereu, pâine fierbinte.

Duminica trecută am fost la Biserica Ortodoxă din Instambul, slujbă

în grecește. Puțină lume, bătrâni în special, greci desigur, rătăciți prin Turcia. Două doamne aveau locurile rezervate, scrise cu litere elene. Din neglijență, m-am așezat pe unul dintre ele. M-am ridicat.

Cum a rezistat biserica în mijlocul musulmanilor, având în vedere divergențele greco - turce?

Biserică mare, impunătoare, din păcate având câțiva credincioși.

Am aprins patru lumânări.

Ne acuză unii că "aruncăm cu noroi în țară". Dar nu fac diferență între țară și regim politic, care ne-a aruncat el pe drumuri! Nu am plecat de bine. Dacă n-aș fi avut atâtea interdicții... Am sperat ca nărodul că lucrurile se îndreaptă. Mai vedea! Patru ani de coșmar în țară! Patru ani de ostracizări! Patru ani de dureri! Patru ani de gânduri negre! Patru ani în care am fost arătat cu degetul "ăsta e nesupusul... nemulțumitul... tâmpitul... se crede deștept... o fi omul capitaliștilor..." Muzica lui Gheorghe Žamfir sună și la televiziunea turcă. Am impresia că sunt în țară.

Ast-noapte am visat că a venit mama la mine, în lagăr, a stat puțin și a plecat. "la uite, ziceam prin somn, și nu i-am dat nici adresa... Dar atunci cum de-a știut să vină!... Cum de i-au aprobat din România?... Pașaportul în câteva zile? Mi-a apărut așa, cum mă căuta ea întotdeauna la școală... îngândurată... cu tenul oacheș... parcă puțin supărată. Cât a fost mama de oarbă s-a ținut după mine, m-a dus pe la școli, a venit și la facultate odată - eram cu Ely de mână. Mama mi-a spus mai târziu că "fata mea are părul pus pe bigudiuri".

Ce-o fi plâns când i-a telefonat Jeny că am plecat. I-am lăsat singuri, fără nici un ajutor la bătrânețe, nu mai au alt copil.

* Fugit... Jurnal de lagăr. București, 1994, pag. 31 - 33.

PATRIA DE ANIMALE

.....

CONFERINȚA
(Fragment)

Subscena 3.7.

Oameni cu lacăte la gură și belciuge în nas, tunși chilug, rujați (În maniera Cătălinei Buzoianu) cu negru pe buze, fardați cu negru în obraji, vopsiți cu negru pe la ochi, ridică pe rând două degete, se scoală în picioare la comanda Instructorului - General și încep să fonfăie. Până când unul dintre ei se metamorfozează în țap (cu coarne, bărbiță)

ispășitor, și-ncepe să behăie. Ceilalți s-au reașezat.

Subscena 3.8.

Instructorul - General dă explicații, apoi se metamorfozează în bou și continuă discursul mugind.

Subscena 3.9.

redevine Inspector - General, dar de data asta Oamenii se preschimbă în boi, care vor aplauda cu copitele din față și vor scanda în cor urale (bovinești).

Subscena 3.10.

Instructorul - General se transformă din nou în bou îndrumând niște boi. Cele două subscene anterioare s-au contopit.]

Scena 4

[Coboară o plăcuță cu inscripția:

AUTOALEGERI

Decor: O secție de votare.

Un Instructor - Președinte la tribună gesticulează aprins. O mulțime omogenă de Oameni - Manechini (aceeași talie, mărime, coafură etc., ca niște gemeni care nu sunt... frați!), cu mișcări mecanice de figurine ce joacă pe sârmă, ascultă pledoaria Instructorului - Președinte.

Au mâinile legate cu o sfoară de tavan și alta de podea, sfoară vizibilă publicului. Sunt dirijați ca niște obiecte de către Instructorul - Mașinist.

INSTRUCTORUL - PREȘEDINTE: (Punând tăbliță)

este de acord cu alegerea Seniorului?

(Este lipită poza Instructorului - General într-un chenar pătrat.

Lectorul poate citi "Seniorul Cap Pătrat".)

Instructorul - Președinte face semne Instructorului - Mașinist aflat mai către marginea scenei. Acesta încearcă să acționeze de o manșetă care să le ridice Oamenilor - MAnechini mâna dreaptă. Se aude scârțâitul pârghiilor, scripeților, mișcarea rapidă a brațelor (comparabilă cu niște rângi de fier) care sunt săltate cu sfoara până la un unghi de 75o față de trup. Instructorul - Mașinist scapă maneta. cad greu și brațele. După două - trei cazne brațele sunt ridicate deasupra capului.

Instructorul - Președinte începe să numere voturile: din zece în zece...

Instructorul - Mașinist acționează maneta invers. Bufnitură a brațelor căzute.

INSTRUCTORUL - PREȘEDINTE: (De la tribună, gesticulând, și punând tăblițe).

‚Sunteți o adunătură de alegători deștepți, bine organizați și

îndrumați conform celor mai exigente norme de conviețuire socială.

(Pauză. Gesticulații. Din nou tăblița:)

Într-adevăr, nu mai avea nici un rost să vă opuneți revotării unicului candidat, deoarece ați fi rămas fără un ales.

(Pauză. Gesticulații. Din nou tăblița:)

că nu e nimeni împotrivă!?...

Cinci - șase Oameni - Manechin fac eforturi să ridice când o mână când cealaltă, neizbutind decât cel mult până la un unghi de 75o deoarece sfoara legată de podea îi stânjenește.

Instructorul - Președinte face din nou semn Instructorului - Mașinist, care întinde la maxim sfoara de la podea, încât cei cinci - șase (trași în jos) stau cu spinarea aplecată, distingându-se de ceilalți aflați în poziție normală. Acum nu mai există nici o încercare de opoziție.

INSTRUCTORUL - PREȘEDINTE: (Gesticulând, punând tăblița)

pronosticurilor noastre și cu voința deliberată a poporului Seniorului i s-a încredințat un nou mandat.

(Pauză. Gesticulații, arătând spre cei care voiau să se împotrivească, pune din nou tăblița:)

ai există aici persoane al căror mecanism de funcționare s-a defectat.

Îi apostrofează cu degetul. Se scarpină în ceafă gândindu-se. Face semn către culise, punând tăblița:)

g depanatorii de serviciu să le repare creierul electronic, iar medicii să le ia pulsul fonfoist cardiac.

Apar Instructorii - Depanatori care încep să-i ciocănească în frunte (Se aud lovituri metalice), iar Instructorii - Medici în inimă până îi amețesc.]

* Din volumul METAISTORIE - Teatru, București, 1993, pag. 203 - 205.

MANIFESTE

pour

LE MOUVEMENT LITTÉRAIRE PARADOXISTE

J'ai quitté le communisme totalitaire et j'ai émigre aux ÉTATS - UNIS pour la liberté.

Donc, ne m'imposez pas de regles littéraires!

Ou, si vous le faites, je vais les enfreindre.

Je ne suis pas un poète, c'est pourquoi j'écris de la poésie.

Je suis un anti - poète ou un non - poète.

Ainsi donc, je suis venu en Amérique pour reconstruire la Statue de la Liberté du Vers délivere de la tyrannie du classicisme et de ses dogmes. J'autorise toute audace:

- anti - litérature et sa litérature
- des formes flexibiles fixées, ou l'image vivante de la mort!
- le style du non - style
- des poèms sans vers (parce que les poèmes ne veulent pas dire des mots) - des poèmes muets à voix haute
- des poèmes sans poèmes (parce que la notion de "poème" ne correspond à aucune définition des dictionnaires ou encyclopédies) - des poémes qui existent par leur absence
- poemes sans mots, sans phrases
- litérature d'aprés querre: des pages et des pages bombardées de saleté, râpées par la répétition et le nonpoétique
- vers paralinguistiques (seulement!): graphies, portraits lyriques, desseins, brouillons...
- vers libre trés boulversé - vers hermétique et trivial
- langage intélligemment non - intélligible
- problèmes de mathématique sans solutions, comme de trés jolis poèmes de l'esprit - nous devons scientifier l'art dans ce siècle technique
- des texts impersonnels personnalisés
- choc éléctrique
- traduction de l'impossible dans le possible ou transformation de l'anormal en normal
- pro NON - ART ARTS
- feire de la litérature de n'importe quoi, faire de la litérature de rien!
- Le poète n'est pas un price des canards!

Les notions de poèsie, et de ses dérivées, sont devenues démodées en ce siècle, et les gens rient d'elles avec mépris!

J'ai haute d'affirmer que j'ai composé des textes lyriques, je les cache.

Les gens n'écoutent plus et ne lisent plus des texts lyriques et encore moins voudront - ils lire ce volume parce que il n'y a rien à lire!

Néamoins, le Movement Paradoxiste n'est ni nihilisme ni disparité.

Ce livre de non-poèmes este une protestation contre la commercialisation de l'Art.

Est-ce-que vous, écrivains, vous vendez vos sentiments? Est-ce-que

vous créez seulement pour l'argent??

Seuls des livres de crime, de sèxe et d'horreyrs sont publiés. Oú este le vrai ART?

A la mendicité...

Vous puvez trouver dans ce livre de poèmes non-sélectionnés, tout ce que vous n;avez pas besoin et que vous n;aimez pas: des poèmes qui ne doivent pas être lus, qui ne doivent pas être entendus, qui ne doivent pas être écrits du tout!

Jouissez - en.

C'est seulement après la souffrance que l'on peut savoir ce qu'est le plaisir.

Ils offrent un mirror de l'esprit infini de chacun de vous. L'ART, en général, est repoussévers ses frontières entrêmes jusgu'a non-art et même plus... Mieux vaut un livre avec des pages blanches, qu'un livre qui ne dit rien.

Par la suite, un language très abstract et symbolique este utilisé, mais parallèlement très concret; des vers non-restrictifs de n'importe quelle forme ou contenu.

Ils utilisent des clichés contre eux-mêmes.

TOUT EST POSSUBLE - DONC: AUSSI L'IMPOSSIBLE!

Alors, ne vous tracassez pas au sujet de cet anti-livre! Si vous ne le comprenez pas, ça veut dire que vous avez tout compris. C'est le but de ce manifeste.

Parce que l'Art n'est pas pour la pensée, mais pour les sentiments.

Parce que l'Art est aussi pour la pensée.

Essayez d'interpréter l'ininterprétable!

Votre imagination fleurira comme un cactus dans le désert.

Mais, le Manifeste du Movement Paradoxiste, en particulier, este une révolte de l'émigrant contre la langue de son pays d'adoption, qu'il ne le parle pas (un livre anti - langage, dans un lexique très pauvre - le discours de demain?)...

FLORENTIN SMARANDACHE

ANEXE

- Fotocopii -

Tovarăşe Inspector General,

Subsemnatul Smarandache Florentin, domiciliat în Craiova, Cart. Rovine, Bl. H36, ap. 19, solicit un post de matematică (profesor) în Craiova.

Menţionez că în perioada 1982-1984 am funcţionat ca profesor cooperant de matematică în Maroc, la un liceu din oraşul Sefrou. În perioada 1984-1985 ar fi trebuit să funcţionez tot în Maroc ca profesor cooperant, însă pe 14.09.1984 am fost informat că s-au reziliat toate contractele profesorilor cu Marocul, în situaţia prezentă fiind fără post.

Sînt căsătorit, soţia Smarandache Eleonora lucrînd la I.C.G. Craiova, şi avem un băieţel în vîrstă de 3 ani.

De asemenea, am desfăşurat o activitate susţinută în Maroc în domeniul matematicii publicînd două cărţi:

1) "Problèmes avec et sans... problèmes!", Ed. Semipress, Fès, Maroc, 1983, 176 pagini.

2) "Généralisations et généralités", Ed. Nouvelle, Fès, Maroc, 1984, 56 pagini.

În ţară am publicat 10 articole prin Analele Univ. Timişoara, Bulet. Inst. Polit. "Traian Vuia" Timişoara, Bulet. Univ. Braşov, Gazeta Matematică, Licării.

Apoi, probleme şi generalizări prin GMB, Caiet 32 Matematică Lozok, Licării, RMT, Mesaj Comunist, Ştiinţă şi Tehnică, Năzuinţa etc. Apoi am participat la Colocării ştiinţifice.

Craiova,
15 septembrie 1984

Cerere pentru ocuparea unei catedre de matematică.

Чудесная Встреча

Повстречавшись с книгой Флорентина Смарандаче "NONPOEMS", я нашёл это произведение очень интересным и необычным! Никогда и нигде в России я не встречал нечто подобное. Не всё для меня понятно в этой книге, но я проникся чувством искреннего уважения к её автору. Содержание книги заставляет работать воображение, и теперь я совершаю путешествия в глубины её загадок.

Хотел бы, чтобы больше людей со всех стран нашей прекрасной планеты Земля узнали об этой книге и прочитали её с таким же интересом, с каким прочитал её я.

От всей моей семьи желаю дальнейших успехов Флорентину Смарандаче в его замечательном творчестве.

Игорь Михайлусенко
Россия
Москва 123056
Большая Грузинская улица
дом 63, квартира 87

Scrisoare a lui Igor Mihailusenko despre NONPOEMS.

Le laboratoire central :

FLORENTIN SMARANDACHE

Nous avons reçu en novembre dernier un bien étrange manuscrit en provenance d'Ankara, qui nous a laissé d'emblée, et pour longtemps, indécis et perplexes.

Florentin Smarandache est professeur de mathématiques, de nationalité roumaine, et était, à l'époque où il nous a adressé son manuscrit, réfugié politique dans un camp en Turquie.

Qu'attendait-il ? Qu'espérait-il ? Mais espérait-il seulement, à ce moment où rien ne laissait encore présager qu'un vent de jeunesse et de liberté allait souffler comme fétus les vieilles pages de l'histoire ?

Dans le silence du message qu'il nous faisait passer, le constat de qui sait que le labyrinthe au cœur duquel il est plongé échappe à la boussole des mots.

Ce manifeste de non-poésie (le terme est de lui), pour prendre la place de tant de cris, d'appels, d'écrits, de témoignages qui s'usaient à force d'être. La signification politique de cette prise de silence, c'est l'affirmation que ce qui se passait là-bas n'était plus communicable au monde des vivants ordinaires.

Depuis ce temps si proche où la parole était de toute façon infirme, est venu un nouvel âge. Souhaitons à Florentin Smarandache, après avoir retrouver une saveur aux mots, que ceux-ci la gardent longtemps, longtemps... toujours.

(Jean-Michel Lévenard, "Florilège", Dijon, France, Printemps 1990, No.58, pp.35-8)

AVANT-GARDE LYRIQUE

(recueils de poésie en 4 parties)

1re PARTIE :

GRAPHO-POEMES

(sous ce titre Florentin Smarandache fait figurer 11 compositions de signes. Toutes présentent le même ordonnancement)

Voici à titre d'exemple :

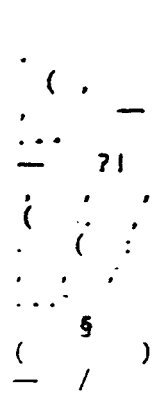

J.- M. Lévenard despre NONPOEMS, în "Florilège", Dijon.

Men of Achievement

This Certificate of Merit is awarded to

Poet Florentin Smarandache

for Distinguished Services to

World Literary Avant-Garde

which are the subject of notice in the

Fifteenth Edition

of Men of Achievement

Signed & Sealed at the International Biographical Centre,
CAMBRIDGE, ENGLAND.

INTERNATIONAL · BIOGRAPHICAL · CENTRE · CAMBRIDGE · ENGLAND

Date September 1991

Authorized Officer

Certificat de merit pentru servicii aduse avangardei literare.

Smarandache e seu movimento paradoxal

O sistema de poesia mostra para o leitor o contraditório que existe no ser humano

EDUARDO PORTANOVA

BLUMENAU - É velho mas verdadeiro: "To be or not to be. That is the question". O simples paradoxo shakespeareano transformou-se em manifesto na concepção do escritor romeno Florentin Smarandache, 39 anos, casado, dois filhos, nascido em Vilcea, que veio ao Brasil pela primeira vez a convite da professora mineira Teresinha Pereira, do Bluffton College (Ohio, EUA) e presidente da International Writers Association Fraternity. Em Santa Catarina, os dois visitaram Florianópolis, Itajaí, Joinville e Blumenau para trocar idéias com Lindolf Bell (O Código das Águas), do qual Florentin já ouvira falar, e outros poetas. Aproveitou também para divulgar seu livro mais recente, inédito no país, "Nosapoema" (Xiquaa Publishing House, Phoenix, Chicago, 1993). Esse romeno exilado nos Estados Unidos (já um paradoxo) é o criador do The Paradoxist Literary Movement (O Movimento Literário Paradoxal).

O que vem a ser Movimento Paradoxal? Não é tão complicado como se possa imaginar. Quer dizer, simplesmente, o contraditório que existe em cada ser humano. Ele esclarece no American Manifesto: "Não force qualquer regra literária em mim. Eu não sou um poeta, por isso escrevo poesia. Sou um antipoeta ou um não-poeta". A mudança de regras lembra as figuras literárias que desenca-

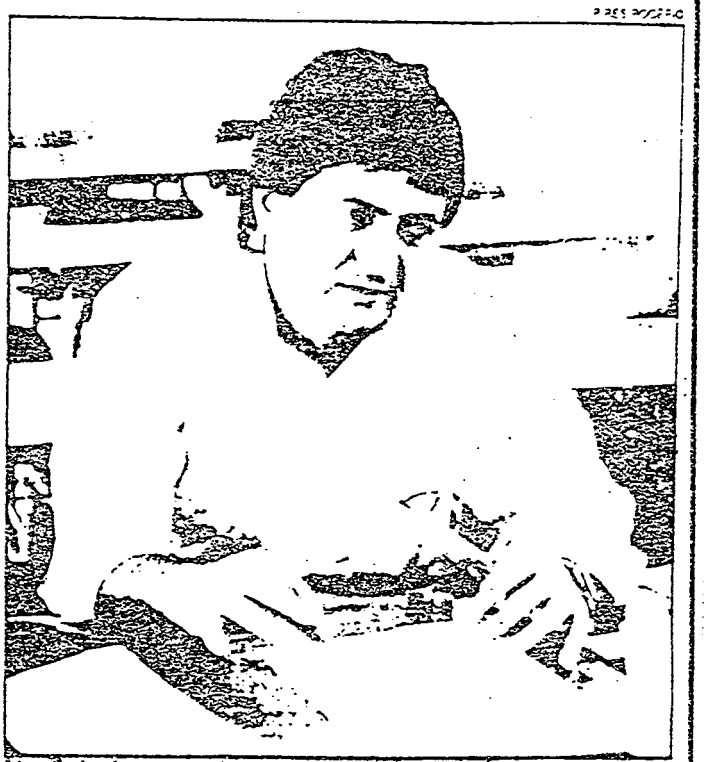

No Estado: o escritor visitou várias cidades

DIALOGUE OF DEAF PERSONS
- Are you an American? - No, I am another. - Are you a tourist? - No, I am two ones, for I'm not alone but with me.
Florentin Smarandache
(Tradução)
DIÁLOGO ENTRE PESSOAS SURDAS
- Você é americano? - Não, eu sou outro. - Você é turista? - Não, eu sou dois uns, já que eu não estou sozinho mas comigo.
Florentin Smarandache

Articol despre Fl. Smarandache și Mișcarea paradoxistă.

THE PARADOXIST LITERARY MOVEMENT ASSOCIATION
BOARD OF DIRECTORS
does hereby recognize that
X... Y...
HAS BEEN CHOSEN FOR DISTINGUISHED ACHIEVEMENT
IN THE PARADOXIST LITERARY MOVEMENT
AND HAS BEEN CONFERRED WITH A HONORARY MEMBERSHIP.
April 1, 1943
Date
President Florentin Smarandache
Phoenix, Arizona, USA

Diplomă - tip, a Asociației pentru Mișcarea Paradoxistă.

CLASA DE PARADOXURI SMARANDACHE

de Charles T. Le, student
Glendale Community College

Fie "@" un atribut şi "non-@" negaţia sa. Atunci:

PARADOXUL 1:
TOTUL E "@", CHIAR ŞI "NON-@".
Exemple:
E11: Totul e posibil, chiar şi imposibilul.
E12: Toţi sunt prezenţi, chiar şi absenţii.
E13: Totul e finit, chiar şi infinitul.

PARADOXUL 2:
TOTUL E "NON-@", CHIAR ŞI "@"
Exemple:
E21: Totul e imposibil, chiar şi ce-i posibil.
E22: Toţi sunt absenţi, chiar şi cei prezenţi.
E23: Totu-i infinit, chiar şi finitul.

PARADOXUL 3:
NIMIC NU E "@", NICI CHIAR "@".
Exemple:
E31: Nimic nu-i perfect, nici chiar perfectul.
E32: Nimic nu-i absolut, nici chiar absolutul.
E33: Nimic nu-i finit, nici chiar finitul.
De observat că sunt echivalente cele trei clase de paradoxuri. Mai general:

PARADOX:
TOTUL {verb} "@", CHIAR ŞI "NON-@".
Desigur, înlocuind {verb}-ul şi atributul "@", se obţin unele paradoxuri bizare, dar şi destule frumoase. Iată, de pildă, acest calambur ce aminteşte de Einstein:
Totul este relativ, chiar şi teoria relativităţii!

Sau:

a)Cel mai scurt drum între două puncte este ... drumul nedrept!

b)Inexplicabilul este, totuşi, explicabil prin acest cuvânt:"*inexplicabil*"!

"Abracadabra", Salinas, California, SUA, Anul 2, Nr. 20, p. 11, iunie 1994
[Extrase din articolul "Mathematical Fancies & Paradoxes", de Florentin Smarandache, prezentat la «The Eugene Strens Memorial on Intuitive and Recreational Mathematics and its History», University of Calgary, Alberta, Canada, July 27 - August 2, 1986; coordonator: Prof. Dr. Richard K. Guy]

NOTE BIBLIOGRAFICE

1. Ion Rotaru, **Pseudo-eseu asupra unui nou curent literar euro-american,** în **"Antology of The Paradoxist Literary Movement"**, Los Angeles, 1993, pag. 39

2. **Ibidem.**

3. **Idem**, pag. 56.

4. **Idem** pag. 42.

5. A se vedea Teresinka Pereira, **L'anti-poésie ou le paradoxisme chez Dennis Kann**, în **"Antology..."**, pag. I

6. **Idem**, pag. II

7. J.M. Levenard, I. Rotaru, A. Skemer, **"Antology of the Paradoxist Literary Movement"**, Los Angeles, 1993, pag. 79.

8. Ion Rotaru, **loc. cit.**, pag. 42

9. Vezi Ion Pachia Tatomirescu, prefața la volumul **"Formules pour l'esprit"**, Fèz-Maroc, 1983.

10. Prefața autorului la volumul **"Le sens du non-sens"**, Fèz-Maroc, 1983.

11. Florentin Smarandache, **"Le mouvement paradoxiste"**, în **"Antology..."**, pag. 110.

12. Scrisoare către Ion Pachia Tatomirescu, din 18.04.1994.

13. **Ibidem.**

14. Ne cerem cuvenitele scuze cititorului român (sau autorului, pentru o posibilă traducere infidelă față de originalul românesc), însă am avut la dispoziție doar ediția franceză a volumului.

15. Florentin Smarandache, **Op.cit. pag.2.**

16. **Ibidem.**

17. V. **"Năzuințe"**, revista elevilor Liceului Pedagogic din Craiova, nr. 26-27/mai 1980, pag. 29.

18. În fondul personal **"Ovidiu Florentin Smarandache"** aflat la Arhivele Statului - Rm. Vâlcea, există un număr apreciabil de exemplare din reviste de specialitate în care tânărul Smarandache a publicat diverse probleme și exerciții.

19. Khalil Raiss, **"Écrivez vos paradoxes!"**, în **"L'opinion"**, Rabat-Maroc, nr. 2/martie 1984, pag.6.

20. **Ibidem.**

21. Ion Pachia Tatomirescu, **Constantin M. Popa, "Mișcarea**

Literară Paradoxistă", în "**Renașterea bănățeană**", Timișoara - România, nr. 117 din 9 iulie 1992, pag. 5.

22. **Ibidem.**

23. Jacqueline Thévoz, în "**L'Esquirou**", Bordeaux, nr. 5/1989, pag. 115-116.

24. Vezi "**Le Chalut**", octombrie-noiembrie-decembrie 1989, nr. 126-128, pag. XIII, Liège (Belgia).

25. Claude Le Roy în "**Noréal**" nr. 83/septembrie 1991, pag. 28.

26. Paul Courget, **Florentin Smarandache - "Nonpoems"**, în "**Annales de l'Académie des Lettres et des Arts du Perigord**", Bordeaux, octombrie-decembrie 1991, pag. 41-42.

27. **Ibidem.**

28. Constantin M. Popa, **O scrisoare a lui Al. Ciorănescu**, în "**Ramuri**" (Craiova). nr. 1-2/1992, pag. 5.

29. Doina Drăguț, **Non-poems-simboluri nelămurite**, în "**Cuvântul libertății**", Craiova, nr. 820, februarie-martie 1993.

30. J.M. Levenard, I. Rotaru, A. Skemer, **op.cit.**, pag. 69.

31. **Idem**, pag. 147.

32. **Ibidem.**

33. **Idem**, pag. 149.

34. **Idem**, pag. 72.

35. V. dedicația de pe volumul (în copie xerox), donat Bibliotecii Documentare a Filialei Vâlcea a Arhivelor Statului.

36. Florin Vasiliu, **Florentin Smarandache - un poet cu punctul sub i**, prefață la volumul "**Clopotul tăcerii**", București-Phoenix, 1993, pag.22.

37. Ion Rotaru, **Cine este Florentin Smarandache** - prefață la "**Fugit... Jurnal de lagăr**", de Florentin Smarandache, București, 1994, pag.6.

38. Florentin Smarandache, **Nonroman**, Craiova, 1993, pag. 63-64.

39. Scrisoare a lui Constantin M. Popa către Fl. Smarandache, din 1 iunie 1993.

40. Scrisoare către Florentin Smarandache, din 8 septembrie 1993.

41. Florentin Smarandache, **Nonroman**, Craiova, 1993, pag. 80-81.

42. **Idem**, pag. 108-109.

43. Marian Barbu, **Paradoxismul - o nouă fațetă a postmodernismului. NONROMAN, de Florentin Smarandache**, Craiova, 1994, pag. 17.

44. Veronica Balaj, **Radio-Coctail**, ora 12,29, într-o scrisoare către Florentin Smarandache, din 16 august 1993.

45. Marian Barbu, **op.cit.** pag. 12
46. **Idem**, pag. 21.
47. A se vedea aprecierile lui Ion Rotaru și Marian Barbu
48. Ionel Ciupureanu, **Scrisoare către autor**, din 21.02.1994.
49. Marian Barbu, **Op.cit.** pag. 20
50. **Ibidem.**
51. Florea Miu, **"Pentru copii și... înțelepți"**, în **"Cuvântul libertății"** din 28.01.1993.
52. Dan Tărchilă, **Pledoarie pentru omul liber**, prefață pentru volumul METAISTORIE, pag. 1-2.
53. Ibidem.
54. Ion Rotaru, **Scrisoare către Florentin Smarandache**, din 5 octombrie 1993.
55. Doru Moțoc, **Scrisoare către autor**, din 13 aprilie 1994.
56. Florentin Smarandache, **Metaistorie-Teatru**, Editura DORIS, București, 1993, pag. 78.
57. **Ibidem.**
58. Dan Tărchilă, în postfață la volumul lui Florentin-Smarandache, **Metaistorie**, București, 1993, coperta IV.
59. Florentin Smarandache, **Op.cit.** pag. 195.
60. Adrian Marino, Dicționar de idei literare, vol. I, București, 1973, pag. 434.
61. Florentin Smarandache, Op.cit. pag. 195.
62. **Idem**, pag. 201.
63. **Idem**, pag. 195-196.
64. Mircea Marin, Scrisoare către autor, din februarie 1994.
65. Ibidem.
66. Mircea Repauzu, Scrisoare către Fl. Smarandache. din 11.03.1994.
67. Ion Rotaru, Scrisoare către autor, din 5 septembrie 1993.
68. V. articolele **"The Smarandache Function"** și **"Mike Mudge pays a return vizit to the Florentin Smarandache Function"**, semnate de cunoscutul scientist englez Mike Mudge, în **"Personal Computer World"**, Londra, iulie 1992, pag. 420, respectiv februarie 1993, pag. 403, precum și eseul lui Constantin Corduneanu, Texas State University, din **"Libertas Mathematica"**, Anlington, vol.9, 1989, pag. 175; idem, **"Smarandache Function featured"**, de Debra Austin, apărută în **"Honeywell Pride"**, Phoenix, Arizona, Year 6, nr. 10, iunie 22, 1993, pag. 8.

69. Liviu Fìoda, **Recenzie**, în "**MicroMagazin**", New York, mai 1989, pag. 29.

70. "**De vorbă cu Florentin Smarandache din USA**", interviu publicat în revista "**Mihai Eminescu**" din Sydney-Australia, anul III, nr. 7/1993.

71. Jean Michel Levenard, "**Florentin Smarandache et le mouvement paradoxiste**", în "**Antology of the Paradoxist Literary Movement**", Los Angeles, 1993, pag. 80.

72. Florentin Smarandache, "**Metaistorie-Teatru**", București, 1993, pag. 79.

73. Idem, pag. 197.

74. Geo Vasile, "**Acuz**", în "**Baricada**", București, an I, nr. 1, 1/noiembrie 1993.

75. Gheorghe Tomozei, **Funcția Smarandache** - prefață la vol. "Exist împotriva mea", de Florentin Smarandache, Târgoviște, 1994, pag. 9.

ERATA

Pag.	Rândul	În loc de	Se va citi
44	6, alin. 2	aesenarea	desenarea
46	alin. 4	"Otiliei"	"Otiliei Cazimir"
48	2, alin. 3	lemn	lume
49	5 de sus	attent	atteint
69	4 de sus	litérature	littérature
69	3 de jos	Verenard	Lévenard
70	14 de jos	"creația acesteia cu relația literară"	"relația acesteia cu creația literară"
73	7 de sus	"birocrația"	"birocrația asiatică"

INDICE DE NUME

(Scriitori, artiști, oameni de știință, alte personalități)

ADAMOV, ARTHUR 65
ALBERTI, RAFAEL 27
ANDERSEN 27
ARGHEZI, TUDOR 57

BACONSKY 53
BACOVIA 79
BARBU, IOAN 8
BARBU, MARIAN 27, 31, 54, 57, 59, 60
BASHO 47
BAUDELAIRE 51
BEARSE, RICHARD 22
BECKETT, SAMUEL 24, 65
BELL LINDOLF 99
BELLOT 88
BENEA, ȘTEFAN 15
BERNARD, CHRIS 8
BOOLE, GEORGE 81
BORRINI, MARISA 19
BRECHT, BERTOLT 65
BREMNER 11
BRETON, ANDRÉ 27, 38, 51, 51, 74
BROOK, PETER 65
BUZOIANU, CĂTĂLINA 66

CAMUS, ALBERT 65
CARDANE 83
CAZIMIR, OTILIA 46
CĂLINESCU, GEORGE 5, 27
CERVANTES 26
CEVA, GIOVANNI 83
CHARRIÈRE HENRI 52
CIORAN, EMIL 9
CIORĂNESCU ALEXANDRU 27, 31, 45, 53
CIULEI, LIVIU 65
CIUPUREANU, ION 53
COLLUCIA L., GIUSEPPE 19
COURGET, PAUL 31, 44, 45, 51
CREANGĂ, ION 27, 41, 74

DIMOV, LEONID 42
DRĂGUȚ, DOINA 45
DUMITRESCU, GEO 13
DÜRRENMATT, ANTON 65

EDELINE, FRANCIS 46
EINSTEIN 101
ELIADE, MIRCEA 9, 65
(EMINESCU MIHAIL) - "LUCEAFĂRUL" 74

FAULKNER 65
FERRO 83
FLODA, LIVIU 31, 69
FLORENTIN, OVIDIU, v. SMARANDACHE FLORENTIN
FORLINGHETTI, LAWRENCE 27
FRANCK, DAVID 19

GAUSS 32
GAUTIER, HERVÉ 31

GENET, JEAN 65
GIDE, ANDRÉ 65
GINSBERG, ALLEN 27
GIROLAMO, ALFONSO Di 19, 30
GRASSIN, JEAN 18, 19
GROSSWALD 87
GROTOWSKI 65
GURĂU, VASILE 54
GUY K., RICHARD 101

HARKOV, A.A. 83
HESSE, HERMAN 65
HUGO 26

ICHIM, DUMITRU 26, 28, 31
IONESCO EUGÈNE 7, 20, 24, 35, 38, 51, 65, 66, 74, 86
ISOU, ISIDORE 69, 74

JARRY, ALFRED 65
JOYCE, JAMES 65

KAFKA FRANZ 60, 65
KANN DENNIS 29
KOESTLER 53
KONWICKI 53

LE LIONNAIS, FRANÇOIS 65
LE ROY, CLAUDE 14, 27, 31, 44
LE, CHARLES T. 101
LEVENARD, JEAN-MICHEL 25, 27, 30, 69, 71, 96
LUNGU, ALEXANDRU VLAD 54

MARIN, MIRCEA 66
MARINESCU, NICOLAE 54
MARQUEZ, GABRIEL GARCIA 56, 60

MATEESCU, CONSTANTIN 56
MIHAILUSENKO, IGOR 98
MONDRIAN 45
MOȚOC, DORU 31, 62
MOURGUE, GERARD 19
MUSIL ROBERT 60

NEDELCOVICI, BUJOR 54
NICA, TRAIAN 14, 30, 31, 74
NICOARĂ, IOAN 74

ODOBESCU 27
ORWELL 53
OVIDIU 20, 37

PANN 41
PEREIRA, TERESINKA 14, 27, 28, 29, 99
PILLAT, ION 21
PINTILIE, LUCIAN 65
PIRANDELLO, LUIGI 65
POPA, CONSTANTIN M. 15, 21, 25, 26, 27, 30, 46, 47, 53, 58, 61
PRÉVERT 74
PROUST 26

QUENEAU, RAYMOND 65, 70

RAÏS, KHALID 27, 42
REDMANN, GEORGE 22
REPAUZU, MIRCEA 66
RIMBAUD 38, 51, 74
ROTARU, ION 15, 24, 25, 26, 27, 30, 46, 47, 50, 52, 54, 58, 62, 66, 71

SARTHOU, JACQUES 35
SERGHINI, IAWAD BEN 41

SHAKESPEARE 26
SHAW 28
SIGNORET, CHANTAL 14, 20
SKEMER, ALFRED 25, 27, 31, 71
SMARANDACHE ELEONORA 89, 95
SMARANDACHE, FLORENTIN, (FLORENTIN, OVIDIU) passim
SORESCU, MARIN 13, 38, 42, 51, 74, 79
SRINIVAS, KRISHNA 18
STĂNESCU, NICHITA 27, 38, 42, 51, 74
STERNE, LAURENCE 65
SWIFT 60

ȘERBAN, ANDREI 65, 66
ȘTEFĂNESCU, RODICA 15

TARTAGLIA 83
TATOMIRESCU, ION PACHIA 14, 20, 28, 30, 35, 36, 42
TAYLOR, EDUARD 27
TĂRCHILĂ, DAN 15, 22, 61, 63, 66
THITEUX-THIRY, MAGUY 43
TOCILESCU 66
TOMOZEI, GHEORGHE 23, 74
TOPÂRCEANU 46, 64
TZARA 33, 35, 38, 41, 51, 65, 74

ȚOPA, ION 18

URMUZ 65, 74
USCĂȚESCU, GEORGE 9

VASILIU, FLORIN 15, 19, 22, 25, 30
VOICULESCU, VASILE 82

XICO 14

YOUNG, SAM 18

ZAMFIR, GHEORGHE 89

TABLA DE MATERII

RAȚIUNI PENTRU O MONOGRAFIE FLORENTIN SMARANDACHE 5
"NEBUNUL" ȘI SECURIȘTII. Schiță de portret paradoxistă 7
VIAȚA
I. PARADOXALUL DRUM 10
II. AFILIERI 11
III. FLORENTIN SMARANDACHE. Autobiografie 13
OPERA LITERARĂ
I. LISTĂ BIBLIOGRAFICĂ
A. POEZIA 14
B. PROZA 15
C. TEATRUL 15
D. TEORIE LITERARĂ 15
E. PUBLICISTICA LITERARĂ 15
F. PIESE DE TEATRU REPREZENTATE 17
G. MANUSCRISE (în limbile română, franceză și engleză) 18
II. ANTOLOGII LITERARE în care este inclus scriitorul FLORENTIN SMARANDACHE 18
III. PREMII LITERARE OBȚINUTE 19
IV. REFERINȚE CRITICE 20
V. LUCRĂRI DE REFERINȚĂ 25
FLORENTIN SMARANDACHE - FONDATOR AL PARADOXISMULUI
1. PARADOX - PARADOXAL - PARADOXOLOGIE. Scurtă istorie 26
2. FLORENTIN SMARANDACHE - întemeiator al MIȘCĂRII LITERARE PARADOXISTE 28
a. PARADOXISMUL ȘI MANIFESTELE SALE. Manifeste non - conformiste 31
3. PARADOXISTA SIMFONIE
a. Poezia 35
b. Proza 51
c. Teatrul 60
RELAȚIA MATEMATICĂ - LITERATURA ÎN OPERA LUI FLORENTIN SMARANDACHE 67
În loc de concluzii. TENTAȚIA ABSOLUTULUI - Portret în stil clasic al unui paradoxist 72
VÂRFURI DE AISBERGURI 76

Avant le propos 76
Literatură matematică 76
Datorită 77
Program - Manifest 77
Gheorghe Dracu 82
Lingvistica matematică 83
Roman d'amour 84
Primăvara - Le printemps - The spring. Haiku 84
Aventurile lui Hon Hyn (Fragment din NONROMAN) 85
Fugit. Jurnal de lagăr (Fragment) 87
Patria de animale. Conferința (Fragment) 89
Manifeste pour le mouvement littéraire paradoxiste 91
ANEXE (Fotocopii) ..... 94 - 100
NOTE BIBLIOGRAFICE 103
INDICE DE NUME 107
TABLA DE MATERII 108

List of THE PARADOXIST LITERARY MOVEMENT Association*

AUSTRALIA (Cecilia Şerban, Andrew Sherban, Stan Scott);

BELGIUM (Raymond Bettonville, Francis Edeline, Françoise Faviette, Gilbert L'Hoir, Maguy Thirty - Thiteux, Paul Van Melle);

BRAZIL (Astride Costa, Almeida Fischer, Ilka Lira de Lucena, Irene de Paula Magalhaes, Jose Endoenca Martins, Paschoal Motta, Maria Do Carmo Gaspar De Oliveira, Livia Paulini, Abel B. Pereira, Teresinka Pereira, Conceicao Pilo, Vera Prodan, Maria de Lourdes Reis, Marinalva Freire da Silva);

CAMBODIA (Kim Kun);

CAMEROON (Ambrosie Kom);

CANADA (Eugen A. Giurgiu, Crad Kilodney, Michèle de Laplante;

CHILE (Pedro Serazzi);

COLOMBIA (Enrique Osorio Beltran);

FRANCE (Marie - Andrée Balbastre, Jean - Marie Balout, Laurent Bayart, Cyr Belcroix, Chris Bernard, Alain Bosquet, Pierre Calderon, Roger Coste, Paul Courget, Annie Delpérier, Jacqueline Delpy, Jehan Despert, Patrick Druinot, Pierre Dubrunquez, Nicole Famine, Hervé Gautier, Jean Grassin, Pierre Günst - Horn, Eugène Ionesco, Jean - Yves Le Guen, Claude LeRoy, Jean - Michel Lévenard, Jacques Mamet, Marjan, Claude Mercutio, Jean Paul Mestas, Octave Prour, Jean - Paul Rousset, Jacques Sarthou, Chantal Signoret, Ion Stănică, Frédéric Treps);

GERMANY (George Ciorănescu, Alexandru Lungu, Ion Solacolu);

INDIA (Syed Ameeruddin, Pradip Choudhuri, V.S. Skanda Prasad, A. Chittaranjan Sahai, Sailendra Narayan Tripathy);

IRAN (Behzad Amiry);

ITALY (Marisa Borrini, Helle Busacca, Alfonso Di Girolamo);

JAPAN (Scott Witson);

MOROCCO (Abderrahim Bargache, Driss Elm - Houar, Khalil Raïss, Jawad Ben Serghini);

POLAND (Alexandra Gruzinska);

PUERTO RICO (Orlando Cortijo);

ROMÂNIA (George Achim, Rodica Berariu, Hristu Cândroveanu, Ion Cârstoiu, Mircea Coloșenco, Al. Condeescu, Marian Creangă, Ioan Dănilă, Constantin Dincă, Ioana Dinulescu, Doina Drăguț, Costel Dumitra, Mihai Giubega, Liliana Hinoveanu, Mircea Iordache, Ioan Șt. Lazăr, Mariana Leferman, Nicolae Marinescu, Emilian Mirea, Marian Mirescu, Florea Miu, Mircea Moisa, Doru Moțoc, Horia Nestorescu - Bălcești, Traian Nica, Val Panaitescu, Ileana Petrescu, Constantin M. Popa, Mircea Popescu, Ion Rotaru, Ion Soare, Dan Tărchilă, Ion Pachia Tatomirescu, Florin Vasiliu, Dana Veder);

RUSSIA (Igor Mikhailusenko);

SPAIN (Alexandre Ciorănescu, Germain Droogenbroode, Maria Galindo, Lentini);

TAIWAN (Ming Lee);

TUNISIA (Mohamed Selmi);

TURKEY (Gérard Gauthier, Halil Gökhan, Jean - Paul Micouleau, Șerban Nereju, Jean Normand);

U. K. (Gerald England, Peter Finch, C.M. Titus);

UKRAINE (Mihai Prepeliță);

URUGUAY (Jose Kios);

U.S.A. (Ila Abernathy, Charles Alexander, Șerban Andronescu, John M. Bennett, Kenward Bradley Jr., David Breeden, John Cage, Dave Castleman, C.L. Champion, Dan Costescu, Joseph Giunta, Bob Grumman, Robert W. Howington, Richard Kostelanetz, Virgil Nemoianu, Marie L. Nunn, Ioan Nicoară, Dan Raphael, Arnold Skemer, Florentin Smarandache, Laurel Speer);

VIETNAM (Chu Lie).

---

*După J.M. Lévenard, I. Rotaru și A. Skemer, ANTOLOGY OF THE PARADOXIST LITERARY MOVEMENT Los Angeles, 1993, pag. 169, 170 (cu completările noastre, I.S. privind România).

Mai am o viață
de murit,
Mai am o moarte
de trăit;
Liniștea mea n-are
somn creator.

FLORENTIN SMARANDACHE

(1954 - +∞)

"Je bien reçu votre travail ("Formules pour l'esprit, n.n.) et je le trouve très intéressante."

EUGÈNE IONÈSCO

"Atlet al paradoxului (...), Florentin SMARANDACHE, creator în matematică al funcției ce-i poartă numele (recunoscut ca atare de conclavurile în chestie), e la fel de nedumerit ca noi toți de Funcția Poeziei, ... totuși o slujește cu învrăjbită patimă, producând pentru cultura românilor un nume rezonant".

GHEORGHE TOMOZEI

"Este nevoie numai de un regizor îndrăzneț și foarte inteligent, care să pună în spectacol măcar una din aceste piese (din vol. METAISTOIRE. Teatru, n.n.) și, este credința mea !, înstrăinatul din Arizona va deveni celebru, își va recuceri patria. Și chiar Paradoxismul va triumfa !"

ION ROTARU

ISBN 973-95100-00

Preț 2870. lei

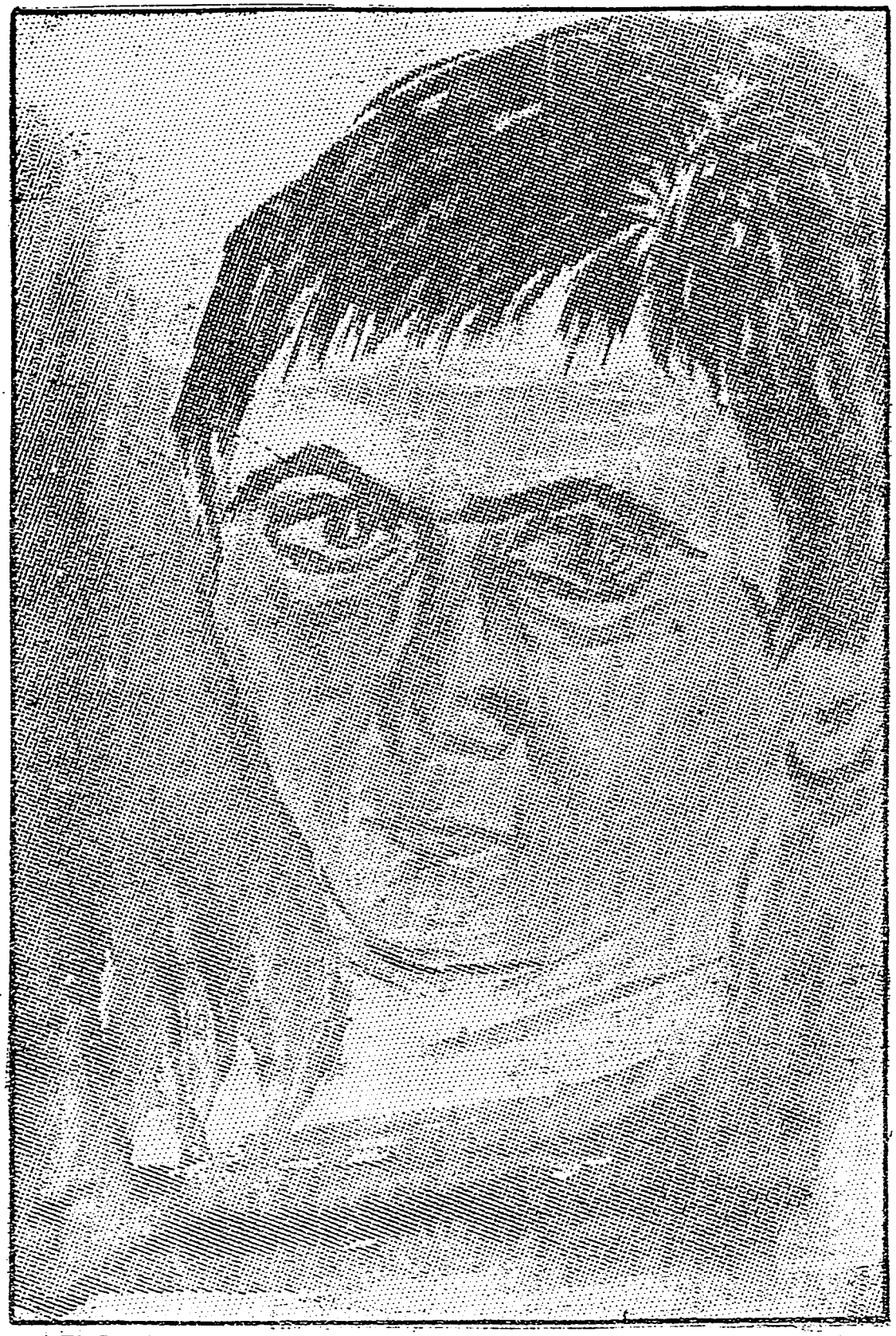

FLORENTIN SMARANDACHE. Autoportret din adolescență

Bun de tipar - decembrie 1994
Apărut 1995
Tipografia ALMAROM
Râmnicu Vâlcea
ROMÂNIA